

Innehåll

Information till investerare	Pärmens insida
Banker och fondkommissionärer	Pärmens insida
Fortum i korthet	4
Viktiga händelser under 2003	5
Ekonomisk översikt.....	6
Styrelseordförandens översikt	7
VD har ordet	8
Fortums kompass	10
Marknadsutveckling.....	11
Segmentöversikter	14
Kraft, värme och gas	15
Eldistribution	19
Markets.....	21
Oljeraffinering och marknadsföring	22
Samhällsansvar	26
Miljö, hälsa och säkerhet	27
Medarbetare	29
Insatser i samhället.....	31
Riskhantering	32
Förvaltning och styrning	36
Förvaltning och styrning	37
Styrelsen	43
Koncernens ledningsgrupp	44
Övrig ledning.....	45
Bokslut	46
Styrelsens verksamhetsberättelse	46
Koncernens resultaträkning.....	54
Koncernens balansräkning.....	55
Koncernens kassaflödesanalys	56
Noter till koncernens bokslut	57
Koncernens aktier och andelar.....	74
Koncernens ekonomiska nyckeltal 1999–2003.....	78
Formler för uträkning av nyckeltal	80
Moderföretagets resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys	81
Aktier och aktieägare.....	85
Förslag till vinstdisposition	89
Revisionsberättelse	89
Förvaltningsrådets utlåtande	90

Information till investerare

Bolagsstämma

Fortum Abp:s ordinarie bolagsstämma hålls torsdagen den 25 mars 2004 kl. 13.00 i Finlandiahuset, Mannerheimvägen 13 e, Helsingfors.

Anmälan till bolagsstämman bör göras senast den 17 mars 2004 kl. 16.00. Anmälan kan göras per telefon på nummer +358 10 452 9460, per fax på nummer +358 10 262 2727 per e-post på adressen fortum.yhtiokokous@yhteyspalvelut.elisa.fi eller skriftligen under adress Fortum Abp, Suvi Åkerblom, PB 1, 00048 FORTUM. Skriftlig anmälan och eventuella fullmakter bör vara oss tillhanda före utgången av anmälningstiden.

Utdelning

Styrelsen föreslår bolagsstämman en utdelning om 0,42 euro per aktie för räkenskapsperioden 2003. Avstämningsdagen för utdelningen är den 30 mars 2004 och utdelningen föreslås bli utbetald den 6 april 2004.

Publicering av resultatrapporter

- Delårsrapport 1.1–31.3.2004 publiceras den 22 april 2004
- Delårsrapport 1.1–30.6.2004 publiceras den 28 juli 2004
- Delårsrapport 1.1–30.9.2004 publiceras den 21 oktober 2004

Årsredovisningen och delårsrapporterna publiceras på finska, svenska och engelska. De finns också tillgängliga på Fortums webbplats på adresserna www.fortum.se, www.fortum.com och www.fortum.fi.

Fortums ledning erbjuder regebundet presskonferenser för analytiker och media. Dessa kan följas också via företagets hemsidor. Vidare ger ledningen personliga intervjuer både enskilt och i grupp. Fortum deltar också olika konferenser och arrangemang för investerare.

Fortum iakttar en tyst period på tre veckor före publiceringen av resultatrapporter.

Ytterligare information om aktier och aktieägare på sid. 85–88 i bokslutet.

Kontaktinformation

Kontaktperson för investerarrelationer är IR-direktör Raija Norppa-Rahkola, tfn +358 10 452 4135, fax +358 0 452 4176, e-post raija.norppa-rahkola@fortum.com.

Finansiell information kan beställas på adressen Fortum Abp, Juha Ahonen, PB 1, FIN-00048 FORTUM, tfn +358 10 452 9151, fax +358 10 452 4065, e-post juha.ahonen@fortum.com.

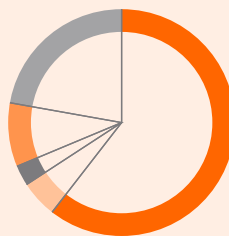
AKTIEINFORMATION FÖR 2003

Högsta kurs	8,75 euro
Lägsta kurs	5,66 euro
Medelkurs	6,94 euro
Aktieomsättning totalt	270,3 miljoner st.
Börsvärde (31.12.2003)	6,9 miljarder euro

STÖRSTA REGISTRERADE AKTIEÄGARE

31.12.2003	
Finska staten	60,53 %
Folkpensionsanstalten	1,44 %
Ömsesidiga pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen	1,12 %
Kurikka stad	0,73 %
Fortums pensionsstiftelse	0,59 %
Statens pensionsfond	0,52 %
Ömsesidiga pensionsförsäkringsbolaget Varma-Sampo	0,49 %
Ömsesidiga Livförsäkringsbolaget Etera	0,36 %
Ömsesidiga Livförsäkringsbolaget Suomi	0,35 %
Ömsesidiga försäkringsbolaget Pension-Fennia	0,30 %

FÖRDELNING AV AKTIEINNEHAVEN 31.12.2003

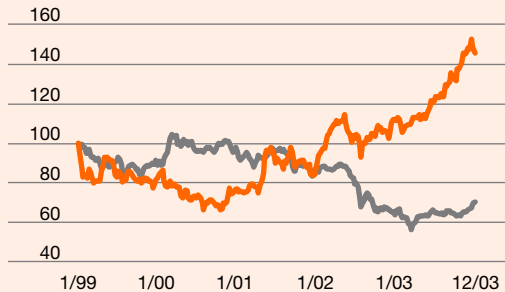
- Finska staten 60,5 %
- Hushåll 5,3 %
- Finansiella institutioner och försäkringsbolag 2,9 %
- Övriga finska investerare 9,1 %
- Utländska investerare 22,2 %

BANKER OCH FONDKOMMISSIONÄRER SOM BEVAKAT FORTUM UNDER 2003

ABG Sundal Collier, Oslo	Evli Bank Abp, Helsingfors
Alfred Berg Finland Ab, Helsingfors	FIM Fondkommission Ab, Helsingfors
Citigroup Smith Barney, London	Handelsbanken Securities, Helsingfors
Conventum Fondkommission Ab, Helsingfors	Kaupthing Sofi, Helsingfors
Crédit Agricole Indosuez Cheuvreux Nordic AB, Stockholm	Lehman Brothers, London
Carnegie Investment Bank AB Finland Branch, Helsingfors	Mandatum Fondkommission Ab, Helsingfors
Delta Lloyd, Amsterdam	Merrill Lynch, London
Deutsche Bank AG, Helsinki Branch	Morgan Stanley Dean Witter & Co, London
Dresdner Kleinwort Wasserstein Securities, London	Nordea Securities Abp, Helsingfors
Enskilda Securities AB, Helsingfors	Opstock Ab, Helsingfors

KURSUTVECKLING

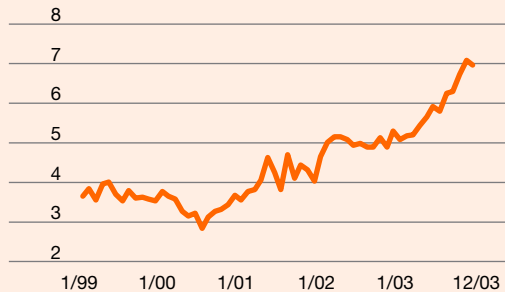
veckans medelvärde, vecka 1/1999 = 100

■ Fortum
■ Dow Jones STOXX 600 Utilities Index

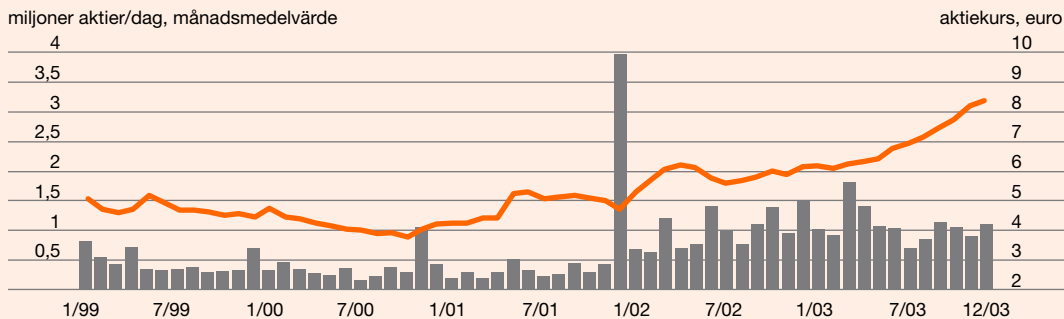
BÖRSVÄRDE 1999–2003

1 000 mn euro

AKTIEOMSÄTTNING 1999–2003

miljoner aktier/dag, månadsmedelvärde

■ euro
■ volym

Fortum 2003

Ett framgångsrikt år med många fina prestationer.

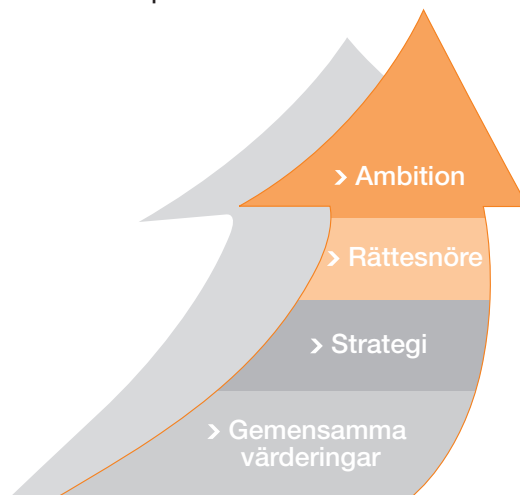
Fortum i korthet

Fortum är ett ledande energiföretag i Norden och Östersjöregionen. Företagets verksamheter omfattar produktion, distribution och försäljning av el och värme, produktion, raffinering och marknadsföring av oljeprodukter, drift och underhåll av kraftverk samt energirelaterade tjänster. Huvudprodukterna är el, värme och ånga, drivmedel och eldningsolja.

Fortums konkurrenskraft inom kraft och värme baseras på ett effektivt samnordiskt affärskoncept med en bred kundbas. Inom oljeraffinering är Fortum en ledande producent av miljöanpassade oljeprodukter.

Under 2003 uppgick Fortums omsättning till 11,4 miljarder euro och rörelseresultatet uppgick till 1,4 miljarder euro. Medelantalet anställda var 13 343. Fortums aktie är noterad på Helsingforsbörsen.

Fortums kompass

Se sid 10

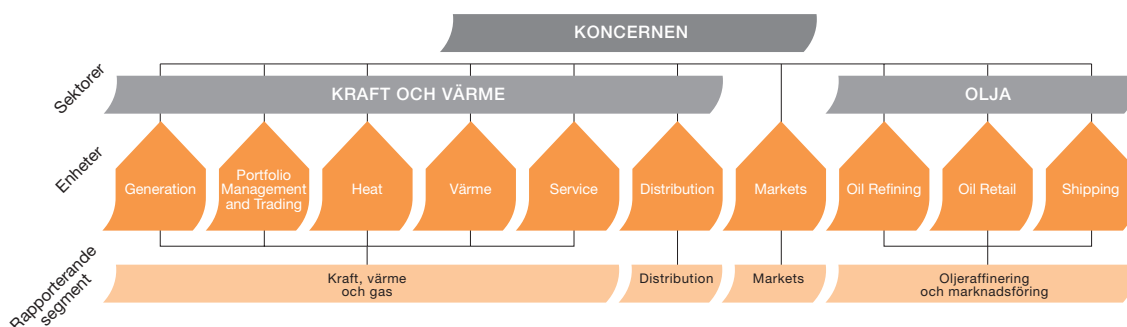
MARKNADSPPOSITIONER I NORDEN

Elddistribution	#1
Värme	#1
Raffinering av rena drivmedel	#1
Kraftproduktion	#2
Antal elkunder	#2

KUNDBAS

	miljoner
Elkunder	1,2
Eldistributionskunder	1,4
Kunder med bonuskort inom bensinförsäljning	0,5
Eldningsolja- och gaskunder	0,2

FORTUMS AFFÄRSSTRUKTUR 2003

Viktiga händelser under 2003

Ett antal steg togs för att uppnå de strategiska målen:

ATT BYGGA DET LEDANDE KRAFT- OCH VÄRMEBOLAGET

- › strategiska satsningar i norska Hafslund ASA och ryska OAO Lenenergo
- › beslut att delta i den femte finska kärnkraftsreaktorn
- › många fördelar av den flexibla produktionsportföljen
- › försäljning av tillgångar som inte hör till kärnverksamheten
- › full implementering av det samnordiska affärskonceptet

ATT STÄRKA POSITIONEN SOM DEN LEDANDE RAFFINERAREN AV RENA DRIVMEDEL

- › beslut att investera 500 miljoner euro för att vidare utveckla produktsortimentet på raffinaderiet i Borgå
- › ökning av volymerna av svavelfria drivmedel
- › framgångsrik förnyelse av tankfartygsflottan
- › start för oljeproduktionen i Ryssland

ATT BLI KUNDERNAS NATURLIGA VAL AV ENERGI-LEVERANTÖR

- › ny enhet för kundservice
- › klara fördelar av förbättrade affärsprocesser
- › positiv feedback från kunderna på förenklad faktura

RESULTAT

- › fortsatt resultatförbättring
- › viktiga fotfästen i Norge och nordvästra Ryssland
- › synergieffekter på mer än 100 miljoner euro, tidigare än beräknat genom det nya samnordiska affärskonceptet
- › avsevärd ökning i försäljningen av drivmedel och basoljor med höga marginaler
- › vändpunkt för Fortum Markets resultat

Ekonomisk översikt

(detaljerad ekonomisk information, se sid 46–90)

NYCKELTAL

	2003	2002
Nettoomsättning, mn euro	11 392	11 148
Rörelseresultat, mn euro	1 420	1 289
Resultat före skatt, mn euro	1 184	1 008
Resultat per aktie, euro	0,91	0,79
Eget kapital per aktie, euro	7,55	6,97
Sysselsatt kapital (vid periodens slut), mn euro	12 704	13 765
Räntebärande nettoskuld (vid periodens slut), mn euro *)	5 626	5 848
Investeringar, mn euro	1 136	4 381
Rörelsens kassaflöde, mn euro	1 577	1 351
Kassaflöde före finansiering, mn euro	1 759	-27
Avkastning på sysselsatt kapital, %	11,4	11,1
Avkastning på eget kapital, % *)	12,3	10,5
Skuldsättningsgrad, % *)	85	80
Medelantal anställda	13 343	14 053

*) siffrorna för 2003 inbegriper effekten av inlösen av preferensaktier värda 1,2 miljarder euro emitterade av Fortum Capital Ltd

NYCKELTAL PER AFFÄRSSEGMENT

	Nettoomsättning mn euro		Rörelseresultat mn euro		Avkastning på operativt kapital % ¹⁾	
	2003	2002	2003	2002	2003	2002
Kraft, värme och gas	3 418	3 644	780	617	8,9	7,5
Distribution	688	640	247	279	7,9	9,3
Markets	1 540	1 280	43	-11	72,0	-11,4
Oljeraffinering och marknadsföring	7 192	7 083	396	253	27,0	16,0
Övrigt	84	64	-46	-64		
Elimineringar	-1 530	-1 668	-	-		
Summa	11 392	11 043	1 420	1 074		
Avvecklad verksamhet	-	105	-	215		
Koncernen	11 392	11 148	1 420	1 289		

1) Avkastning på operativt kapital (RONA), % = Rörelseresultat / genomsnittligt operativt kapital

KREDITBETYG

	S&P	Moody's
Fortum Abp	BBB+ (stabil)/A-2	Baa1 (stabil)/P-2 (fr.o.m. 13.2.2004)

KONCERNENS FINANSIELLA MÅL

Avkastning på sysselsatt kapital (ROCE)	12 %
Avkastning på eget kapital (ROE)	12 %
Skuldsättningsgrad	< 100 %

KÄNSLIGHETSANALYS 2004

Ungefärlig effekt på koncernens rörelseresultat under 2004 baserad på hedning vid utgång av 2003:

Förändring i	mn euro
Elpris, EUR 1/MWh	+/- 25 *)
Raffineringsmarginal, USD 0,1/fat	+/- 10
Råoljepris, USD 1,0/fat	+/- 10 **)
US dollar, 10 %	+/- 15

*) effekten är icke linear

**) främst lagervinster och -förluster

Styrelseordförandens översikt

Under 2003 nådde Fortum många av de strategiska mål som sattes för cirka tre år sedan. Fortum ändrade fokuseringen i affärsverksamheten och såg till att ha en stabil bolagsstruktur som bas för tillväxtmålen. Fortum är idag ett genuint nordiskt bolag med en väl anpassad affärsmodell som ger bolaget en säker grund för att ytterligare stärka sin ställning. Intäkterna har fortsatt utvecklats på ett gynnsamt sätt och bolaget är nära att nå de finansiella målen.

I september meddelade Fortum att man planerade att avskilja oljeverksamheten till ett fristående bolag med avsikt att introducera det på Helsingforsbörsen. I slutet av året godkändes planen av aktieägarna.

Parallellt med Fortums intensiva program för att utveckla affärsverksamheten och öka effektiviteten togs beslut om två storskaliga investeringsprojekt. Planerna på att bygga en femte kärnkraftsreaktor i Finland fortskrider och på oljeraffineriet i Borgå inleddes ett större investeringsprojekt för att ytterligare förbättra konkurrenskraften.

Fortums tillfredsställande resultat under perioden baserades på ett antal faktorer. Effektiviteten i verksamheten förbättrades ytterligare, avyttringarna skedde vid rätt tidpunkt och gynnsamma förhållanden på marknaden gav fördelar. Den jämna intäktsökningen stärkte även utvecklingen för bolagets aktier.

Förvaltning är ett ämne som diskuterats mycket under det gångna året, både i Norden och internationellt. Helsingforsbörsen gav ut rekommendationer till börsnoterade bolag i Finland. Rekommendationerna träder i kraft den 1 juli 2004. För att föregripa detta ändrade Fortum Abp sin bolagsordning vid bolagsstämman i slutet av året. I fortsättningen ska bolagets styrelse väljas vid ordinarie bolagsstämma, en ändring som gör att Fortums förvaltning kommer att vara i linje

med förväntningarna på marknaden. Jag hoppas att aktieägarna i framtiden kommer att hjälpa till att utveckla Fortums förvaltning som börsnoterat bolag.

Min mandattid som styrelseordförande för Fortum löpte ut i slutet av räkenskapsåret. Min efterträdare har hämtats utanför bolaget och jag önskar honom lycka till med uppgiften. Jag vill även tacka bolagets styrelse, både den nuvarande styrelsen och tidigare, för de gångna årens konstruktiva samarbete under ibland mycket krävande förhållanden.

Bolagets ledning gjorde 2003 till ett mycket givande år för Fortum och hela organisationen har arbetat hårt. Jag vill tacka alla som medverkat till detta. Nu är alla blickar inom bolaget fokuserade på framtiden. Jag är helt övertygad om att Fortums starka resultat kommer att bestå även under kommande år.

Matti Vuoria
Styrelsens ordförande

Första etappen lyckligt avslarad

2003 blev ett bra år för Fortum. Resultatet var tillfredsställande och vi var mycket nära att nå de finansiella målen. Den nordiska strategin genomfördes konsekvent och kulminerade i en rad strategiska åtgärder som fick bitarna att falla på plats.

Tack vare detta är vi idag ett ledande nordiskt energibolag med bred kundbas. Vi har dessutom stärkt vår ställning som raffinerare av rena drivmedel i så hög grad, att den verksamheten nu är redo att börja ett eget liv. Den första etappen på Fortums företagsresa är nu lyckligt slutförd.

Den avreglerade nordiska marknaden testades hårt under 2003. Marknaden fungerade bra: Den knappa tillgången på vattenkraft gjorde att man för att klara tillförseln tog i användning kapacitet som lagts i malpåse, samtidigt som elasticiteten i efterfrågan ledde till att konsumtionen minskade under pristopparna.

2003 var ett påfrestande år även för många konsumenter som fick vara med om stigande priser, strömavbrott på grund av stormar och otillfredsställande kundservice. På Fortum tar vi mycket allvarligt på kritiken mot sektorn och är fast beslutna att arbeta ännu hårdare med att säkra försörjningen och förbättra det upplevda värdet till kund.

Den nordiska elbranschen tar ny form

Grunden till Fortums strategi var vår syn på hur de nordiska och europeiska kraftmarknaderna skulle komma att utvecklas. Vi har inte haft någon anledning att ändra på den strategin eftersom det finns en mycket tydlig trend mot en gemensam europeisk kraftmarknad med Norden som föregångare. På Fortum är vi naturligtvis mycket nöjda med utvecklingen, eftersom den ger vårt samnordiska affärskoncept och organisation ett starkt berättigande.

Under 2003 gjorde vi flera framsteg som omformare av den nordiska elmarknaden. Vi fick ett viktigt fotfäste i Norge genom förvärvet av betydande andelar i Hafslund och ett par andra norska företag. Det ökade aktieinnehavet i Lenenergo gav oss en bra plattform i St. Petersburg-området med en fönsterplats mot den ryska elmarknaden som håller på att öppnas.

Med de här transaktionerna avslutades rekonstruktionen av vår verksamhetsportfölj till ett totalt värde av 9 miljarder euro. Vi har dragit oss ur verksamheter som ligger utanför vårt geografiska fokuseringsområde eller inte tillhör kärnverksamheten. Samtidigt har vi konsekvent ökat andelen utsläppsfri kraftproduktion och sett till att ha en flexibel produktionsportfölj. Under 2003 såg vi tydligt fördelarna med detta.

I december togs beslut om att medverka med 25 % i den femte finska kärnkraftsreaktorn, även det en viktig milstolpe i vår strävan att öka den utsläppsfria produktionsandelen. Det var inte något enkelt beslut. Samhället har olika förväntningar på kraftbolagen och attityderna till kärnkraften och riskerna som förknippas med den är mycket komplexa. Med tanke på detta har vi definierat de inblandade parternas roller och skyldigheter noga för att kunna kontrollera vår egen riskexponering.

Framgångsrik integration av den nordiska verksamheten

Förvärvet av Birka Energi i början av 2002 blev en framgång. De årliga samordningsvinsterna av samslagningen uppskattades ursprungligen till 60 miljoner euro 2004. I själva verket uppgick summan till 130 miljoner euro redan under 2003. Ett anmärkningsvärt resultat som beror på beslutsamhet, engagemang och massor av hårt arbete i hela organisationen.

Under våren började vi integrera de helägda norska företagen i Fortums nordiska organisation. Arbetet har fortskridit snabbt och kulminerade i ett namnbyte i början av januari 2004. Nästan 100 000 norska kunder har nu Fortum som energileverantör.

Beslut att avskilja och börsnotera oljeverksamheten

Både kraft- och oljesektorn genomgår stora förändringar. För att försäkra oss om att vi har tillgång till tillräckliga resurser för att utnyttja affärsmöjligheterna i båda verksamheterna tillkännagav vi i september vår avsikt att avskilja oljeverksamheten till ett nytt bolag för att sedan notera det på aktiebörsen i Helsingfors. Arbetet har inletts med syfte att det skulle vara klart mot slutet av året. Tidpunkten för börsintroduktionen beror på marknadsläget.

Arrangemanget gör att Fortum kan öka fokuseringen på den nordiska elverksamheten och att oljeverksamheten får möjlighet att utnyttja attraktiva öppningar på marknaden fullt ut. Dessutom möjliggör det investeringen på 500 miljoner euro i Borgårefinaderiet för att ytterligare öka andelen svavelfri dieselproduktion med konkurrenskraftiga råvaror från Ryssland. Tack vare den stora investeringen kan oljeverksamheten behålla sin ledande ställning i den allt hårdare regionala konkurrensen.

Tydlig vändpunkt för Fortum Markets

Detaljhandeln med el är mycket konkurrensutsatt och de stora prisvariationerna i början av året slog hårt mot leverantörer med otillräcklig riskhantering. Med hänsyn till dessa marknadsvillkor är det mycket tillfredsställande att Fortums detaljhandelsverksamhet lyckades förbättra resultatet avsevärt jämfört med förra året. Ansträngningarna att förbättra kundservicen och de interna processerna har helt klart burit frukt men vi är medvetna om kundernas förväntningar på ytterligare förbättringar.

Säkerhetsmålen måste fortfarande uppfyllas

Ett energibolag måste ta väl hand om miljön och värna om säkerheten. Vi har arbetat hårt för att kontrollera

risker och utsläpp och vi övervakar arbetet med hjälp av flera indikatorer. Under 2003 nådde vi inte målsättningen för förlorade arbetsdagar på grund av skada. Hela organisationen kommer nu att prioritera säkerheten på arbetsplatsen och vi är fast beslutna att snabba på utvecklingsarbetet för att nå våra nya ambitiösa mål.

Tack vare den flexibla produktionsportföljen kunde vi kompensera den knappa tillgången på vattenkraft under året genom ökad värmekraftsproduktion. Det var visserligen bra för tillgångs- och efterfrågesituationen på marknaden, men tyvärr ökade det våra koldioxidutsläpp.

Ett framgångsrikt team

Fortums personal har visat att de klarar sina målsättningar, att det finns en gemensam vilja och en stark beslutsamhet att bli bäst. Jag vill rikta ett stort tack till alla medarbetare för detta. Det utmärkta resultatet beror på gemensamt hårt arbete. Tillsammans har vi fått smaka på hur det känns att ingå i ett framgångsrikt team. Jag vill också personligen tacka Matti Vuoria för hans framsynthet och osvikliga stöd som styrelseordförande.

Nu börjar resans andra etapp

Idag har Fortum en stark plattform i Norden och är på många sätt ett ledande nordiskt energibolag. Vår framtida struktur är klar och vårt finansiella resultat har varit tillfredsställande. Vi är i bra form för att börja nästa etapp.

Förändringarna i våra verksamheter fortsätter. Ytterligare konsolidering är att vänta på den splittrade nordiska elmarknaden och även oljebranschen kommer att ändras. Nästa steg kommer att bli en större utmaning än de tidigare. I första hand måste vi se till att det nya fristående oljebolaget får en bra start. Vi kommer också att fortsätta medverka i den pågående omstruktureringen av kraftbranschen.

Fortums marknadsutsikter påverkas av många faktorer. En ny och intressant sådan är handeln med utsläppsrätter som ska börja 2005, även om effekterna kommer att märkas redan under 2004. Fortum ligger bra till inför den här nyheten på marknaden.

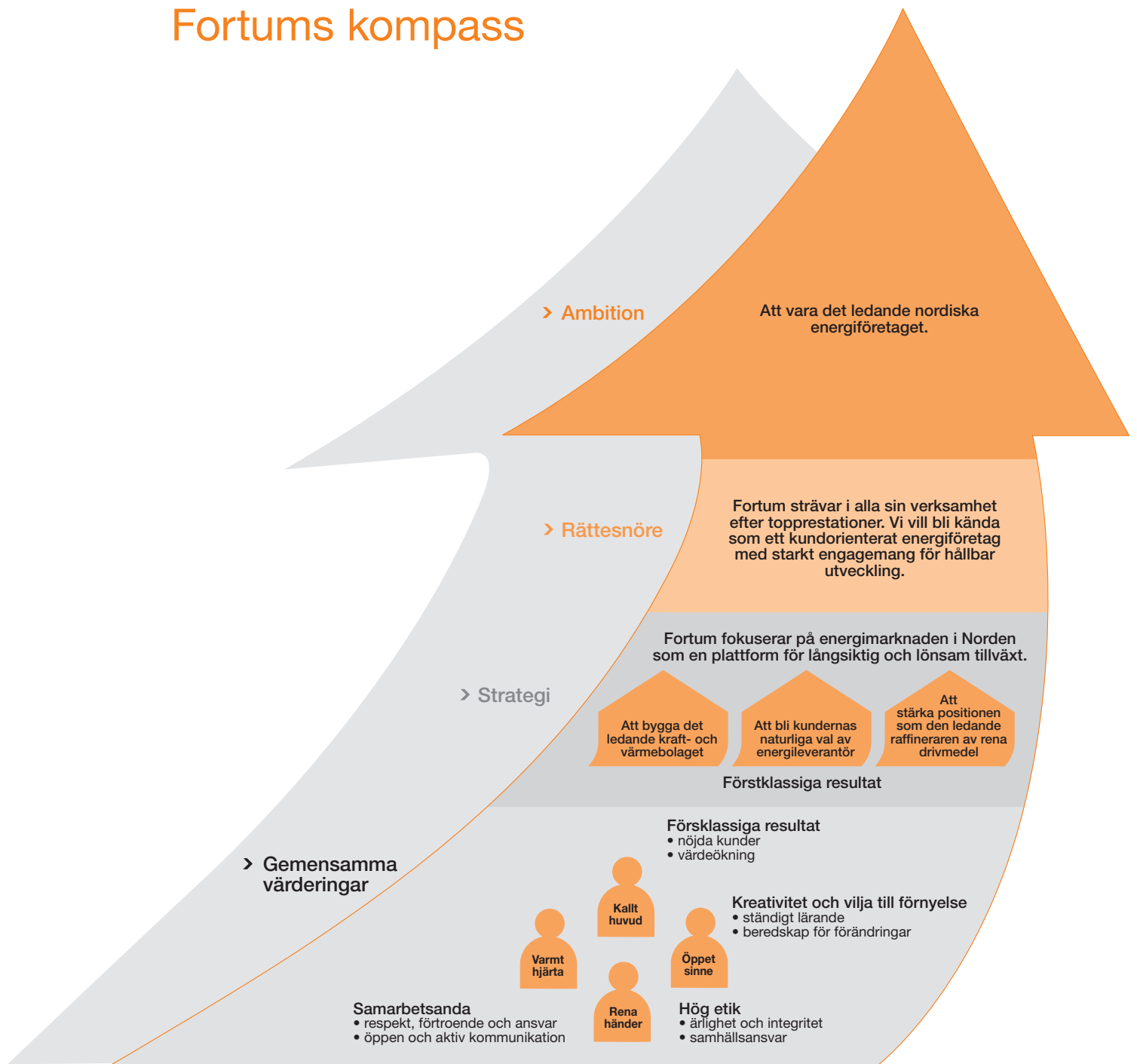
Även om vi har en framgångsrika resa bakom oss måste vi öka våra ansträngningar att ständigt bli bättre inom alla nyckelområden. För att lyckas måste vi överträffa konkurrenterna. Det är vi fast beslutna att göra.

Mikael Lilius

Fortums kompass

“De gemensamma värderingarna hjälper oss att genomföra vår strategi. Rättesnöret hjälper oss att uppfylla vår ambition.”

Ett år med oro på marknaden och fortsatt omstrukturering i energibranschen

2003 var ett år fyllt av utmaningar. Bristen på vatten på den nordiska elmarknaden och osäkerheten på oljemarknaden ledde till stigande priser och ökad volatilitet under året.

Omstruktureringen av energibranschen fortsatte. Framförallt de ryska och tyska aktörerna var aktiva. Ryssland fattade beslut om en lagreform vilken startar liberaliseringen. Syftet är att slutföra avregleringen av den ryska elmarknaden under den senare delen av decenniet.

Marknadsbaserade instrument introducerades i miljöstyrningen. Enligt EUs direktiv för handeln med utsläppsrätter ska alla EU-länder börja handla med CO₂-rätter 2005. Detta blir en stor utmaning för energibranschen som står för en avsevärd del av de utsläpp direktivet avser. Sverige började handla med gröna certifikat – "elcertifikat" – i maj med syfte att öka elproduktionen med alternativa energikällor.

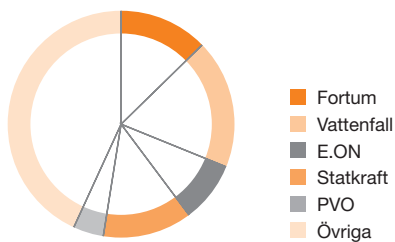
Den avreglerade nordiska energimarknaden klarade av torråret

Den nordiska energimarknaden, där Fortum verkar, är en föregångare inom EU när det gäller liberaliseringen av elmarknaden. Enligt Europakommissionens strategi kommer en gemensam europeisk elmarknad att skapas i två steg. I ett första steg skapas regionala marknader av nationella marknader. I ett andra steg integreras de regionala marknaderna till en europeisk elmarknad. Det övergripande målet är att öka effektiviteten i branschen till gagn för samhället och kunderna.

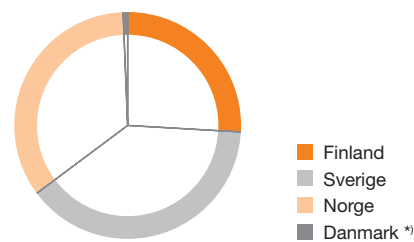
Under vintern 2002/2003 var nivåerna i de nordiska vattenmagasinen mycket låga. Det ansträngda energiläget drev upp priserna på spotmarknaden. Producenterna svarade med att ersätta den minskade produktionen av vattenkraft med dyrare värmekraft – kondenskraftverk som lagts i malpåse togs i drift igen. Handeln inom den nordiska marknaden och med områdena runt om visade att marknaden är kapabel

SPLITTRAD ELMARKNAD I NORDEN (2002)

KRAFTPRODUKTION 383 TWh

ÖVER 350 PRODUKTIONSBLAG

*) 2 stora kraftverk; och hundratals små kraftvärmeverk och vindkraftverk

att klara av de torra förhållandena. Dessutom reagerade efterfrågesidan på de högre marknadspriserna genom att minska sin efterfrågan.

Bristen på vatten under vintern 2002/2003 ledde till diskussioner om hur bra den nordiska energimarknaden fungerar. I en rapport utgiven av de nordiska konkurrensmyndigheterna, framförs att avregleringen av den nordiska marknaden huvudsakligen varit lyckad och en integrerad nordisk marknad främjar konkurrensen. Man fann dock att flaskhalsar i det nordiska stamnätet skapade imperfektioner i marknadsintegrationen och följaktligen även i konkurrensen. Rapporten uttryckte ett behov av att utveckla infrastrukturen. Genom bildandet av Nordenergi visade de nationella branschorganisationerna en gemensam vilja att tillsammans utveckla den nordiska marknaden. Att reducera flaskhalsar samt harmonisera marknaden sågs som de viktigaste uppgifterna. Detta stöddes även av en kommuniké från de nordiska energiministrarna.

Stora strömavbrott i Europa, nordöstra USA och delar av Kanada drog till sig mycket intresse i media. Inga tecken på att brister i liberaliseringen av elmarknaden skulle ligga bakom hittades.

Incidenterna visade dock tydligt på behovet av att skilja stamnätsverksamhet från produktions- och handelsverksamheten, och på behovet av fristående system-

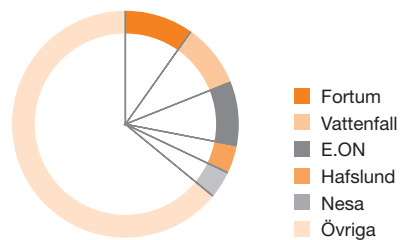
operatörer för att säkerställa leveranssäkerheten.

På den nordiska elmarknaden är ägandet mycket fragmenterat jämfört med de europeiska marknaderna i allmänhet. Detta visar på att det finns ytterligare möjligheter att öka effektiviteten i branschen och att konkurrensen kommer att öka i framtiden. Det tysklandsbaserade E.ON förvärvade, genom sitt dotterbolag Sydkraft, aktiemajoriteten i Granninge och gav uttryck för sitt intresse av ytterligare investeringar i den nordiska marknaden. Övergången till en pan-europeisk marknad pågår här och nu.

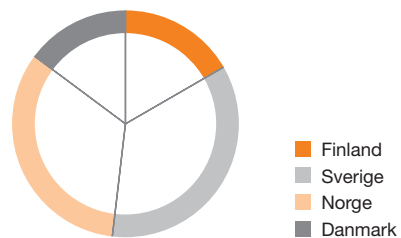
I Finland skrev Teollisuuden Voima Oy (TVO), i slutet av 2003, kontrakt med en leverantör för byggandet av en femte kärnkraftreaktor. I Sverige har regeringens kärnkraftsförhandlare startat diskussioner avseende kärnkraftens framtid.

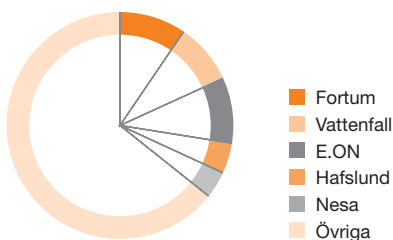
14 MILJONER DISTRIBUTIONSKUNDER

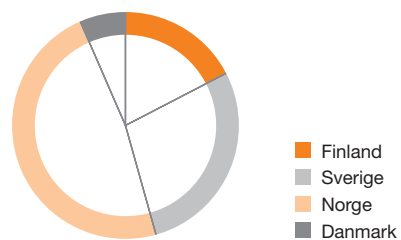
NÄRMARE 550 DISTRIBUTIONSBOLAG

14 MILJONER ELKUNDER

ÖVER 450 ELFÖRSÄLJNINGSBOLAG

Oro på oljemarknaderna

Det ökade krigshotet i Irak i början av 2003 gjorde att priset på råolja steg till 34 dollar/fat som högst. Efter USAs anfall på Irak föll det dock snabbt med 10 dollar/fat. Under andra halvan av 2003 varierade priset på råolja i regel mellan 25 och 30 dollar/fat.

Konsumtionsländernas oljelager förblev exceptionellt små. Brist på olja i raffinaderiernas lager orsakades av strejken i Venezuela och de nigerianska produktionsproblemen i kombination med en kall vinter kunde inte kompenseras i tid genom ökade leveranser från OPEC. Krigsslutet stabiliserade inte situationen i Irak och återhämtningen av oljeproduktionen fördröjdes till följd av säkerhetsproblem och sabotage.

Trots de låga nivåerna i bensinlagren i USA inför sommarsäsongens bilkörning kunde större problem undvikas. Den enda pristoppen kom när raffineringssproblemen i samband med strömavbrottet i Nordamerika ledde till en kortvarig överhettning av marknaden. Efter sommarsäsongen försvagades marknaden snabbt till följd av minskad efterfrågan på bensin och i september föll priset på råolja flera dollar. Oljelagren började öka och närma sig nivåerna för 2002. För att undvika överutbud under den senare delen av 2003 chockerade OPEC marknaderna i slutet av september genom att minska produktionskvoterna från november och framåt.

Alltmer diesel i den europeiska trafiken

De dieseldrivna bilarnas ökade popularitet och ökningen av kommersiella transporter ledde till ökad efterfrågan på diesel i Västeuropa. Efterfrågan på bensin fortsatte att minska. Europarådet har enats om att januari 2009 ska vara deadline för en övergång till svavelfria (<10 ppm) drivmedel vilka måste vara allmänt tillgängliga i alla medlemsländer från och med 2005. Ett direktiv om ökad användning av biobränslen godkändes, med inledningsvis indikativa mål. Implementeringen av direktivet på nationell nivå pågår.

De europeiska raffineringssmarginalerna var bättre än under de två föregående åren och något över det långsiktiga genomsnittet. Marknaderna var fortsatt volatila till följd av små lager av både råolja och produkter. Euron fortsatte att stiga i värde i förhållande till US-dollar vilket hade en dämpande effekt både på

raffineringssmarginalen i euro och på konsumentpriserna i den europeiska valutaunionens medlemsländer.

Fortsatt omstrukturering av oljebranschen

I april 2003 tillkännagav Shell att man ville sälja de flesta av sina tillgångar i Sverige. Preem träffade avtal om att förvärva Norsk Hydros svenska raffineringssamhet för att stärka sin närvaro i Norden samtidigt som Hydro signalerade sitt utträde ur marknaden. På andra håll i Europa intresserade man sig framförallt för omstruktureringsmöjligheterna i Centraleuropa och på Balkan, där den kanske viktigaste händelsen var att PKN Orlen i Polen och MOL i Ungern undertecknade en viljeförklaring om korsvist ägande och så småningom fullt samgående.

De ryska bolagen fortsatte att leta efter möjligheter att stärka sina positioner i den europeiska oljebranschen. Den ryska oljebranschen såg sina största affärer hittills. BP och TNK bildade det första stora konsortiet med västerländska delägare. Yukos och Sibneft förhandlade om att gå samman till ett börsnoterat bolag med den globalt största oljereserven. Till följd av de svårigheter Yukos ställdes inför strandade samgåendet i slutet av året.

Den snabba utvecklingen av den ryska råoljaexporten och exporten möter ökande problem på grund av restriktioner i exportkapaciteten. Ökande transporter via Östersjön har lett till en avsevärd belastning på infrastrukturen och understryker behovet av säker sjöfartstrafik i regionen. EU beslöt att förbjuda alla tankfartyg med enkelskrov att gå in i sina hamnar. Överläggningar om att ytterligare skärpa reglerna för oljetransporter i Östersjön är på gång, nu när alla de angränsande länderna, utom Ryssland, blir medlemmar i EU under våren 2004.

Bli det ledande nordiska energibolaget

Segmentöversikter

Fortum strävar efter topprestationer i all sin verksamhet.

Den nordiska strategin verkställd

- > Stadigt fotfäste i Norge och stärkt position i Ryssland
- > Fortums elförsäljning i Norden 15 % och kraftproduktionen 14 % av den totala elkonsumtionen i Norden
- > Avkastning på operativt kapital ökade från 7,5 % till 8,9 % tack vare högre elpriser och förbättrad effektivitet i verksamheten

Fortums mål är att vara det ledande kraft- och värmebolaget på den nordiska marknaden. Fortum är regionens näst största kraftbolag och den ledande fjärrvärmeproducenten.

Fortum engagerar sig starkt i miljöfrågor. Fortums kraftproduktion är i huvudsak fri från utsläpp av CO₂. Produktionsportföljen gör att Fortum har ett bra utgångsläge med hänsyn till de möjliga effekterna av handeln med utsläppsrätter.

Marknadspriserna högre än föregående år

Hela året karaktäriserades av underskott i vattenmagasinen och låg produktion av vattenkraft, vilket ledde till att behovet att producera kondenskraft var större än vanligt. Behovet av den kostsamma toppkraftskapaciteten återspeglades av de höga elpriserna, framförallt i början av året. Flera reservkraftverk togs i drift. Låg elkonsumtion orsakad av det onormalt milda vädret, medförde att priserna sjönk mot slutet av året.

Genomsnittspriset på el på den nordiska energi-börsen Nord Pool var under året 36,7 euro (26,9 euro under 2002) per megawatt-timme (MWh), vilket var cirka 36 % högre än under 2002.

Enligt preliminär statistik förbrukades 378 terawatt-timmar (TWh) el i de nordiska länderna under 2003, vilket var 3 % mindre än under föregående år. Ungefär hälften av konsumtionsminskningen berodde på priselasticiteten i efterfrågan orsakad av mycket höga marknadspriser i början av året. Den andra hälften berodde på det varma vädret under årets senare del.

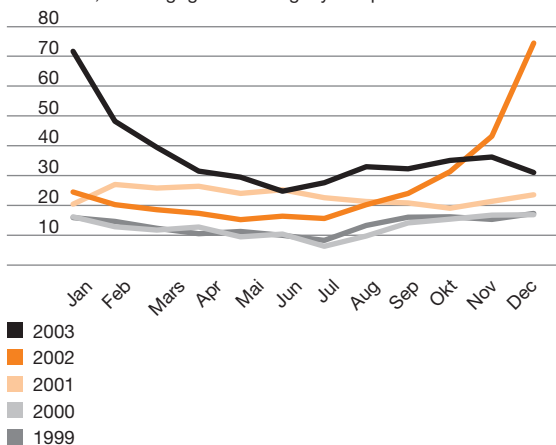
Cirka 168 TWh, eller 44 %, av den el som förbrukades i Norden kom från vattenkraft, cirka 87 TWh, eller 23 % från kärnkraft och 101 TWh, eller 27 % från värmekraft och 5 TWh, eller 1 % av vindkraft. Nettoimporten till de nordiska länderna uppgick till totalt 17 TWh, eller 5 % av den förbrukade elen.

NYCKELTAL

mn euro	2003	2002
Omsättning	3 418	3 644
- elförsäljning	1 877	1 661
- värmeförsäljning	775	686
- övrig försäljning	766	1 297
Förelseresultat	780	617
- exklusive poster av engångskaraktär	779	501
Operativt kapital	8 869	8 748
Avkastning på operativt kapital, %	8,9	7,5
Investeringar	545	2 619
Medelantal anställda	6 772	7 127

MARKNADSPRISET PÅ EL, NORD POOL

EUR/MWh, månatligt genomsnittligt systempris

Starkare marknadsposition i Norden

Fortum fortsatte att effektivt förverkliga sin nordiska strategi under 2003. Fortums ställning i Norden stärktes genom

bytet av energitillgångar med det tyska bolaget E.ON AG. I Norge förvärvade Fortum 21,4 % av andelarna i Hafslund ASA och ökade under året sin andel till 34,1 %. I Ryssland ökade

Fortum sitt ägande i energibolaget OAO Lenenergo till 15,9 % av aktiekapitalet och till 18,6 % av rösträtterna. Tillgångar som inte

hörde till kärnverksamheten, till exempel kraftverket i Edenberry, Irland och kraftverket i Burghausen, Tyskland, avyttrades.

Fortums elförsäljning i Norden uppgick till totalt 57,1 (54,1) TWh och 2,4 (5,9) TWh i övriga länder. Fortums försäljning i Norden motsvarade cirka 15 (14) % av den totala elkonsumtionen i Norden. Fortums nettoförsäljning av el i Norden uppgick till 1 800 (1 442) miljoner euro och 77 (219) miljoner euro i övriga länder.

ELFÖRSÄLJNING PER OMRÅDE

TWh	2003	2002
Sverige *)	28,2	28,0
Finland	28,9	26,1
Övriga länder	2,4	5,9
Summa	59,5	60,0

*) De effekter Birka Energis ändrade ägarförhållanden fick på försäljningsvolymerna för el uppgick till 2,4 TWh under 2002.

Spotpriset på Nord Pool ökade med 36 % jämfört med föregående år. Motsvarande prisökning för el som såldes av Fortum var cirka 31 %. Av Fortums elförsäljning såldes 74 (75) % till företagskunder och elbolag och

14 (15) % till privatkunder. Försäljningen på elbörsen stod för 12 (10) %. Cirka en fjärdedel av Fortums elförsäljning var kopplad till spotpriser.

Effektiv användning av flexibel kapacitet

Fortums elproduktionskapacitet är mångsidig och flexibel. Den består av vattenkraft, kärnkraft och vindkraft samt av anläggningar som använder kol, torv, biomassa, naturgas, olja och avfall.

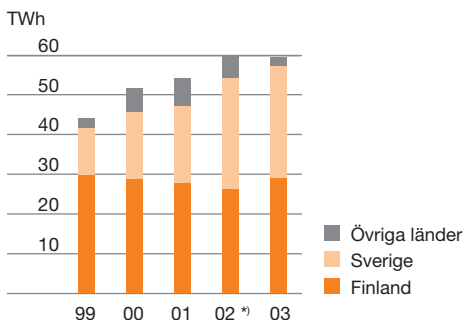
Energiproduktionen i de kraftanläggningar Fortum äger helt eller delvis uppgick till totalt 53,2 (52,2) TWh. I Norden genererade Fortum 51,2 (46,5) TWh el, vilket motsvarade cirka 14 (12) % av regionens totala elkonsumtion. Vid årets slut uppgick Fortums kraftproduktionskapacitet till totalt 11 329 (11 511) MW, varav 11 186 (11 091) MW fanns i Norden och 143 (420) MW utanför regionen. ▶

Den torra väderleken under året och högre energipriser under vintern 2002–2003 medförde att Fortum tog sina reservkraftverk i bruk och härmed ökade produktionen av kondenskraft avsevärt under 2003. Av Fortums egen energiproduktion i Norden stod vattenkraften för 16,9 (18,1) TWh, eller 33 (39) %, och kärnkraften för 23,8 (22,0) TWh, eller 46 (47) %. Värmeenergiens andel av Fortums nordiska energiproduktion uppgick till totalt 21 (14) %.

Fortums CO₂-fria energiproduktion har ökat i volym från 30 TWh till 41 TWh under de senaste fem åren. 78 % av Fortums energiproduktion under 2003 var CO₂-fri.

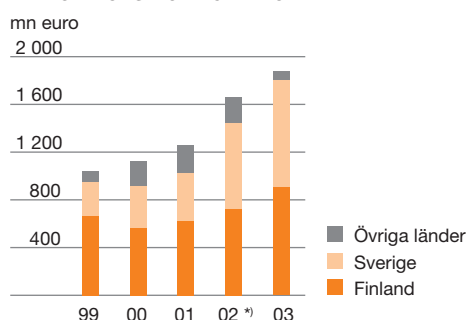
I december beslöt Fortum att delta i byggandet av Teollisuuden Voima Oys (TVO) nya kärnkraftsanläggning. Fortum äger 26,6 % av TVO och har reserverat 25,01 % av kapaciteten, vilket motsvarar cirka 400 MW av produktionen i den nya kärnkraftsanläggningen. Då eget kapital i enheten Olkiluoto 3 har tecknats helt, är Fortum's ägarandel i TVO 25,8 %.

ELFÖRSÄLJNING PER OMRÅDE

*) inkluderar 100% av Birka Energi från 1 mars 2002, 50% dessförinnan

NETTOELFÖRSÄLJNING PER OMRÅDE

*) inkluderar 100% av Birka Energi från 1 mars 2002, 50% dessförinnan

Värmeverksamheten expanderade

Fortum förser kunderna med fjärrvärme, processånga, fjärrkyla och angränsande energitjänster.

I Sverige äger Fortum bolaget AB Fortum Värme samägt med Stockholms Stad, varav Stockholms stad har ett 50-procentigt ekonomiskt intresse. Bolaget ansvarar för Fortums värmeverksamhet i Sverige, vilken i huvudsak består av produktion och distribution av fjärrvärme i Stockholmsområdet och Mellansverige. 2002 påbörjades konstruktionen av en ny 95 MW sopförbränningspanna för avfallsbränsle i Högdalen i Sverige och det arbetet fortsatte under hela 2003.

Fortum förvärvade 60 % av aktierna i det estniska värmeföretaget Tartu Energia och 73 % av aktierna i det polska fjärrvärmeföretaget DZT.

2003 uppgick Fortums totala värmeförsäljning till 23,7 (22,5) TWh. Sverige och Finland stod för respektive 9,5 (8,2) TWh och 10,3 (9,8) TWh. I de övriga länderna uppgick den totala försäljningen av värme till 3,9 (4,5) TWh. I Norden stod industriånga för 5,5 (5,4) TWh och fjärrvärme för 14,4 (12,7) TWh medan försäljningen av fjärrkyla uppgick till 0,4 (0,3) TWh.

VÄRMEFÖRSÄLJNING PER OMRÅDE

TWh	2003	2002
Sverige *)	9,5	8,2
Finland	10,3	9,8
Övriga länder	3,9	4,5
Summa	23,7	22,5

*) De effekter Birka Energis ändrade ägarförhållanden fick på försäljningsvolymerna för värme uppgick till 1,4 TWh under 2002.

Fortums totala kapacitet att generera värme var 9 688 (9 175) MW, varav 8 015 (7 907) MW fanns i de nordiska länderna. Fortum genererade 20,1 (18,4) TWh värme i egna eller delägda kraftverk. Mängden bibränslen som användes i värmeproduktionen i de nordiska länderna var 24 (24) %.

I Sverige har Fortum lång erfarenhet av att omvandla avfall till energi och flera projekt av samma typ har påbörjats även i Finland. Målet är att ersätta de fossila bränslena och att stödja nationella avfallsstrategier. Fortum har utvecklat en modell för hur avfallshanteringen och energikedjorna kan kopplas effektivt till varandra. Fortum har även inlett diskussioner om vilka roller marknadens olika aktörer skulle kunna ha för att man ska hitta den mest ekonomiska lösningen för avfallshanteringen i de finska kommunerna.

Gasverksamheten fokuserade på Norden

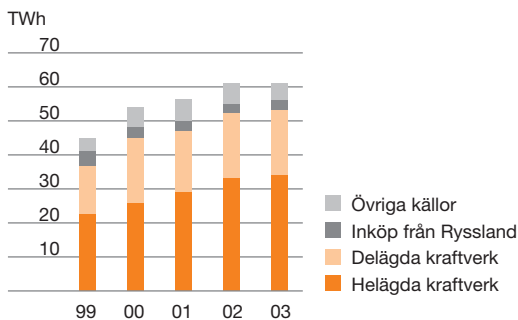
Fortum använder gas som bränsle vid produktionen av el, värme och processånga i Finland och Estland.

I linje med den nordiska strategin sålde Fortum i juni sin detaljhandelsverksamhet för gas i Storbritannien till Quantum Energy Group Ltd och avvecklade sin verksamhet för handel med gas i Storbritannien. Fortum är fortfarande aktieägare i ett antal gasbolag i Norden och deltar i olika utvecklingsprojekt i Mellansverige och i Stockholmsområdet. Fortum deltar även i North Transgas-projektet som utvecklar en gaspipeline som förbinder Ryssland med Västeuropa.

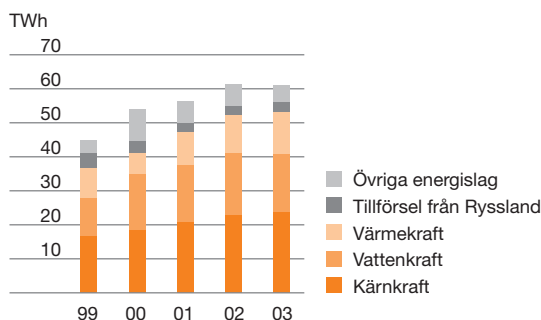
Service satsade på säkerhet

På den nordiska marknaden var efterfrågan på avtalsbaserat underhåll fortsatt stor. Fortum fortsatte att fokusera på Norden och avyttrade Edenderry-servicekontraktet i Irland. Underhållsavtalet i Burghausen, Tyskland löper fortfarande även om kraftverket avyttrades. I maj 2003 integrerades Østfold Entreprenør AS i Norge i Fortum Service.

ELKRAFT PER URSPRUNGSKÄLLA

ELKRAFT PER ENERGITYP

Forskning och utveckling

Forskning och utveckling fokuserade på framställning av energi som är fri från CO₂-utsläpp, på effektivt underhåll och upprustning av vattenkraften, och på säker kärnkraft. Ett av värmeverksamhetens fokuseringsområden är att utveckla och använda avfalls- och återvinningsbränsle i energiproduktionen. Det omfattar även kategoriseringen av avfalls- och återvinningsbränslen, ombyggnad av befintliga anläggningar för att anpassa dem till olika typer av återvinningsbränsle samt kommersiell användning av aska och slaggr från kraftverken i byggmaterial. Investeringarna i forskning och utveckling uppgick till totalt 13 (11) miljoner euro.

Utsikter för 2004

I slutet av året var vattenmagasinen i Norden 8 TWh över föregående års nivå men 16 TWh under genomsnittet. I början av februari var terminsaffärerna med el på mellan 25–27 euro per MWh för återstoden av

2004. Viktiga frågor för Fortum 2004 kommer att vara den övergripande utvecklingen av den integrerade europeiska elmarknaden och fortsatt harmonisering av den nordiska marknaden. Företaget förbereder sig också för handeln med utsläppsrätter inom EU.

ELKONSUMTIONEN I NORDEN

De nordiska länderna förbrukade 378 TWh el, vilket var 3 % mindre än föregående år.

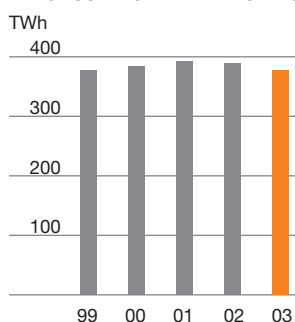
I Finland var ökningen av elkonsumentionerna cirka 1 %, medan elkonsumentionerna minskade med 3 % i Sverige, 6 % i Norge och 2 % i Danmark.

Den totala mängden el som förbrukades i Finland var 85 TWh, varav 53 % hänförde sig till industriell användning. I Sverige var motsvarande siffror 145 TWh och 38 %.

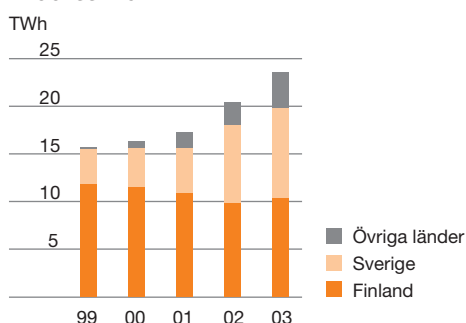
44 % av den el som förbrukades i Norden utgjordes av vattenkraft.

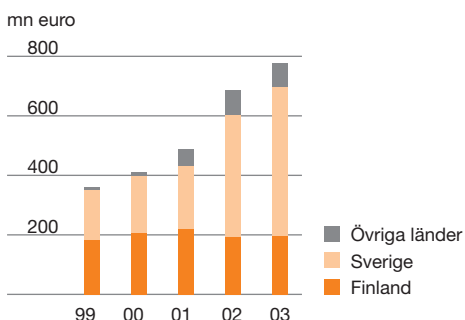
ELKONSUMTIONEN I DE NORDISKA LÄNDERNA

FORTUMS FÖRSÄLJNING AV FJÄRRVÄRME OCH PROCESSÅNGA

FORTUMS NETTOVÄRMEFÖRSÄLJNING

Starkare ställning i Norden

- > Fortum gjorde entré på den norska marknaden
- > Delad position som marknadsledare i Norden
- > Rörelseresultatet exklusive poster av engångskaraktär förbättrades med 40 miljoner euro tack vare ökade distributionsvolymerna och samordningsvinster

Fortums mål är att erbjuda trygg och säker elförsörjning till kunder i hela Norden. Bolaget äger och driver lokala och regionala nät och distribuerar el till sammanlagt 1,4 (1,3) miljoner kunder. Fortums marknadsandel av eldistributionen, räknat på volym distribuerad el, var 14 (12) % i Finland, 14 (13) % i Sverige och 2 % i Norge.

Under 2003 har fokus legat på att förbättra kundservicen. I februari gjorde Fortum entré på den norska marknaden genom förvärvet av Østfold Energi Nett AS med cirka 93 000 kunder.

I juni avslutade Fortum försäljningen av Fortum Distribution Småland AB i Sverige. Transaktionen rörande aktierna (49 %) i norska Fredrikstads Energi AS avslutades i December.

Förbättrad kundservice

Bolaget byggde upp en ny organisation för service, Customer Service Technician, i Sverige och Finland. Samma koncept introducerades i Norge i början av 2004. En ny kundserviceenhet inriktad på kundsupport och andra kundrelaterade aktiviteter inrättades gemensamt med Fortum Markets i Sverige, Finland och Norge. Den nya enheten började arbeta i början av 2004.

Stormar och snö orsakade strömavbrott i Sverige, Finland och Norge under december månad. Den 5–6 december var cirka 60 000 kunder i sydvästra Sverige och 9 000 kunder i Norge utan el och den 28 december var 60 000 finska hushåll strömlösa. Den sammanlagda kostnaden för avbrotten uppgick till cirka 7 miljoner euro.

Volymen el som distribuerades via lokala och regionala nät uppgick till 21,9 (20,2) TWh respektive 21,1 (21,7) TWh. Eldistributionen via regionala nät till kunder utanför koncernen uppgick till totalt 15,8 (15,3) TWh i Sverige och 5,3 (6,3) TWh i Finland.

NYCKELTAL

mn euro	2003	2002
Omsättning	688	640
- distribution på lokalnät	569	519
- distribution på regionnät	88	87
- övrig försäljning	31	34
Rörelseresultat	247	279
- exklusive poster av engångskaraktär	227	187
Operativt kapital	3 129	3 199
Avkastning på operativt kapital, %	7,9	9,3
Investeringar	339	1 394
Medelantal anställda	1 005	965

ANTALET ELDISTRIBUTIONSKUNDER PER OMRÅDE 31.12

	2003	2002
Sverige	855 000	890 000
Finland	400 000	390 000
Norge	93 000	-
Estland	22 000	20 000
Summa	1 370 000	1 300 000

VOLYM EL DISTRIBUTUERAD VIA LOKALNÄT

TWh	2003	2002
Sverige *)	14,2	13,4
Finland	6,2	5,4
Norge	1,3	-
Övriga länder	0,2	1,4
Summa	21,9	20,2

*) Förvärvet av Birka Energi står för en ökning på 1,6 TWh av den volym som distribuerades via lokalnäten under 2002. De lokala och regionala näten i Sverige har omklassificerats vilket ledde till att distributionsvolymerna ändrades något.

Reglering med inriktning på effektivitet

Eldistributionen godtas som ett naturligt monopol och därför reglerar de nationella myndigheterna tarifferna för överföringen. Den reglerande myndigheten bestämmer en rimlig avkastning på det investerade kapitalet baserat på en viss beräkningsmodell, som kan variera från land till land. Detta påverkar i sin tur regleringen av tarifferna, som kan vara ex-ante eller ex-post. Ex-ante innebär att den reglerande myndigheten godkänner tarifferna innan de införs. I ex-postmodellen ingriper den reglerande myndigheten bara om den tariff som används anses vara oskälig.

I både Sverige och Finland förbereds ändringar i elmarknadslagarna för att anpassa den nationella regleringen till EU-direktivet. Till de viktigaste ändringarna hör att acceptera tariffmetoden innan tarifferna tillämpas (ex-ante).

I Finland regleras tarifferna för närvarande ex-post. Energimarknadsverkets utvärdering baseras på "Data Envelopment Analysis" (DEA-modellen). I denna modell bedöms nätbolagens effektivitet genom att sätta bolagets kostnader i relation till ett antal parametrar; volym distribuerad el, kvalitet, nätets längd samt antalet kunder.

Även i Sverige regleras tarifferna ex-post, men myndigheterna använder sig av en annan metod för att bestämma skäligheten i företagens intäkter. Målet är att objektivt både bedöma ett bolags förutsättningar för att bedriva nätverksamhet i olika områden och kvaliteten på denna verksamhet. Utifrån detta bedöms sedan skäligheten i prissättningen. Den modell som ska användas bygger på ett fiktivt referensnät och modellen kommer att införas under 2004.

I Norge reglerar myndigheterna ett distributionsbolags nettoförsäljning för en 5-årsperiod innan tariffen införs (ex-ante). Distributionsbolagens effektivitet utvärderas med hjälp av DEA-modellen. Den reglerande myndigheten bestämmer minimi- och maximiavkast-

ning på kapitalet som beräknas på nåttillgångarnas bokförda värde.

I Estland ligger bestämmelserna i linje med de befintliga EU-direktiven och syftar till så liten inblandning som möjligt. Priserna måste täcka kostnaderna och ge rimlig avkastning för att förhindra korssubventionering.

Den 1 september 2003 trädde en ny lag i kraft i Finland rörande kompensationen vid strömavbrott. Ersättning måste betalas ut för avbrott som varar längre än 12 timmar. Kompensationsnivån beror på antalet avbrott och på hur allvarliga de är. Kompensationsnivån förväntas inte ha någon större effekt på resultatet. Vid svåra stormar kan kompensationen dock nå upp till samma nivå som reparationskostnaderna. ●

Planer för att förbättra leveranskvaliteten

Flera svåra elavbrott i delar av Europa och USA under de senaste åren har fått både EU och de nationella myndigheterna att leta efter sätt att förbättra leveranskvaliteten. Detta kan leda till nya ändringar i regleringen när det gäller investeringar och underhåll. I december 2003 föreslog EU ett nytt direktiv för leveranssäkerhet. Slutresultatet och eventuella effekter i Norden kommer att analyseras ytterligare under 2004.

Utsikter för 2004

Under 2004 kommer Fortum Distribution att sätta ett fortsatt fokus på att utveckla en affärsorienterad ledarskapskultur, ett effektivt nyttjande av tillgångar samt ett högkvalitativt investerings- och underhållsarbete. Den nya enheten för kundservice kommer, vidare, att göra det möjligt för Fortum att ytterligare förbättra kvaliteten på servicen till el- och nätkunder. I kontakterna med den reglerande myndigheten kommer Fortum, utifrån sin position som nordiskt eldistributionsbolag, även i fortsättningen att betona det nordiska perspektivet.

ELDISTRIBUTIONSVERKSAMHETEN BESTÅR AV:

- Lokala och regionala elnät, och förvaltning av nätegendom i Finland, Sverige, Norge och Estland.
- Distributionsnätet: 138 700 (138 700) km, 0,4–20 kV kabel, luftledning och 55 100 (54 300) transformatorer.
- Det regionala nätet: 8 200 (8 800) km, 20–220 kV kabel och luftledning.

Speciellt för den finska elmarknaden är att en aktör endast tillåts en andel på max 25 % av den el som distribueras på det 0,4 kV-nätet i landet. I slutet av 2003 uppgick Fortums andel till 15 %.

Integration och verksamhetsförbättringar

- > Näst största elförsäljningsbolaget i Norden och största leverantören av eldningsolja i Finland
- > Samordningsvinster tack vare den nordiska verksamhetsmodellen
- > Rörelseresultatet förbättrades med 54 miljoner euro genom effektiva processer, lyckad riskhantering och reducerade kostnader

Markets verksamhet består av detaljhandel av el och oljeprodukter, främst eldningsolja, samt relaterade tjänster till sammanlagt 1,3 miljoner hushåll och företagskunder i Finland, Sverige och Norge. År 2003 uppgick försäljningen av el till totalt 33,5 (33,2) TWh och försäljningen av eldningsolja till 1,2 (1,3) miljoner ton.

Under året låg fokuseringen på att slutföra omvandlingen till en verkligt nordisk verksamhet. Vikten låg på att introducera ett gemensamt koncept för detaljhandel med energi, på att integrera verksamheterna under det gemensamma varumärket Fortum och på att förbättra de kritiska affärsprocesserna. Hedgingprocessen för el förbättrades för att elförsäljningsmarginalerna ska kunna hanteras på ett klokt sätt. Avsevärda kostnadsminskningar uppnåddes genom att slå ihop överlappande verksamheter.

Instabil marknad

Året präglades av instabila elpriser med pristoppar i början av året. Prisökningarna i detaljhandeln gjorde kunderna mer benägna att byta elleverantör och att välja produkter som reducerar prisriskerna. Bland konsumenterna märktes ett ökat intresse för tjänster och avtal som reducerar prisrisker.

De högre elpriserna och den kalla vintern i kombination med den politiska osäkerheten i Mellanöstern bidrog till det förbättrade resultatet från försäljningen av eldningsolja. Under året fick eldningsoljeverksamheten nya, stora kunder.

Ökad effektivitet och kundtillfredsställelse

Den nordiska verksamhetsmodellen genomfördes fullt ut i Fortum. Samtidigt utvecklades de interna processerna ytterligare så att organisationen ska kunna reagera direkt på snabba ändringar på marknaden.

Tillgänglighet och servicenivåer i kontaktcentra förbättrades genom kapacitetsökningar, och man

NYCKELTAL

mn euro	2003	2002
Omsättning	1 540	1 280
Rörelseresultat	43	-11
- exklusive poster av engångskräktär	43	-12
Operativt kapital	16	55
Avkastning på operativt kapital, %	72,0	-11,4
Investeringar	28	109
Medelantal anställda	468	639

införde expertteam med rätt kompetens för att ta hand om förfrågningar från kunderna.

För att ytterligare förbättra kundrelationerna bildades tillsammans med Distribution en ny enhet för kundservice med enhetlig utformning för alla elförsäljnings- och distributionskunder. Enheten har varit igång sedan början av 2004.

En ny kundvänlig layout för fakturor infördes med stor framgång i Sverige.

Det managementsystem för kvalitet och miljö som infördes för att garantera kontinuerliga förbättringar ledde till att Fortum, som första nordiska försäljningsbolag, fick både ISO 9001 och ISO 14001 certifieringar.

I Norge integrerades Østfold Energi Kraftsalg AS:s försäljningsverksamhet i Fortum Markets.

Utsikter för 2004

Konkurrensen på den nordiska elmarknaden förväntas bli ännu intensivare. Fortums mål är att bli kundernas naturliga val av elleverantör och att växa ytterligare i Norden. Under 2003 lades grunden för att nå detta mål. Fokuseringen inför framtiden är enligt strategin att öka kundorienteringen i alla delar av organisationen och att lansera nya produkter och tjänster.

Ökad efterfrågan på Fortums rena drivmedel

- › Ledande raffinerare och försäljare av rena drivmedel i Norden
- › Produktionen fullt omställd till rena, svavelfria drivmedel
- › Avkastning på operativt kapital steg till 27 (16) %

Fortum är ett av de största oljeraffineringsbolagen i Norden och runt Östersjön samt en av de två största leverantörerna av oljeprodukter på den nordiska par-ti-handelsmarknaden. Bolaget har två oljeraffinaderier i Finland samt ett nät av servicestationer och andra försäljningsställen både i Finland och i övriga länder runt Östersjön.

Fortum tillverkar och säljer bensin, dieseloilja, lätta eldningsoljor, tjockoljor, flygbränslen, basoljor, smörj-oljor, bensinkomponenter, lösningsmedel och gasol (LPG). I tillägg till sitt försäljningsnätverk har Fortum en flotta av tankfartyg för råoljeimport och export av produkter. Fortum har också terminaler i Finland, Estland, Lettland och St. Petersburg i Ryssland.

Fortum fokuserar på utveckling, produktion och marknadsföring av oljeprodukter med minskad på-verkan på miljön samt på säkra sjötransporter på Östersjön, Nordsjön och norra Atlanten. Fortum har en nyckelposition och kan utnyttja raffinaderiernas fördel-aktiga läge längs den ryska exportrutten för råolja. ➤

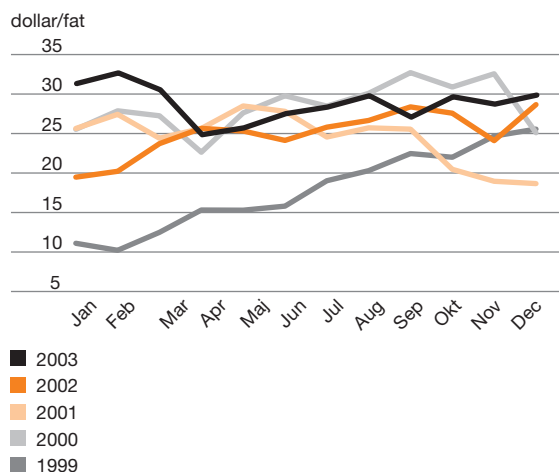
NYCKELTAL

mn euro	2003	2002
Omsättning	7 192	7 083
Rörelseresultat	396	253
- exklusive poster av engångskaraktär	381	205
Operativt kapital	1 402	1 510
Avkastning på operativt kapital, %	27,0	16,0
Investeringar	202	177
Medelantal anställda	4 277	4 297

Sunda raffineringsmarginaler

Raffineringsmarginalerna i nordvästra Europa åter-hämtade sig markant under 2003 jämfört med 2002. Referensmarginalen som Fortum använder (Brent Complex) återhämtade sig rejält jämfört med före-gående år, och låg i genomsnitt på 2,7 (1,0) dollar per fat. I början av året steg raffineringsmarginalen och låg i genomsnitt på 5 dollar/fat i mars, men sjönk under våren för att ligga på 2–3 dollar/fat i slutet av året. Fortums raffineringsmarginal fortsatte att ligga

PRISER PÅ BRENT RÅOLJA 1999–2003

i genomsnitt på 2 dollar/fat över den internationella marginalen.

Investeringar för att öka svavelfri produktion

Fortums raffineringssinvesteringar har gjort det möjligt för företaget att helt gå över till produktion av svavelfria drivmedel. Bolaget har redan tillverkat och exporterat svavelfria drivmedel (svavelhalt under 10 milligram/kilo) till Sverige, Tyskland och andra länder i flera år.

Raffinaderierna ökade avsevärt sin användning av logistiskt konkurrenskraftig råolja och andra råvaror från Ryssland och andra stater i den tidigare Sovietunionen jämfört med föregående år. Ungefär 8,5 (6,9) miljoner ton råolja importerades från dessa länder under 2003.

I september beslöt Fortum att investera 500 miljoner euro i raffinaderiet i Borgå för att förbättra raffinaderiets konkurrenskraft och ekonomiska resultat. Förberedelserna för investeringen inleddes i mitten av september.

Investeringen beräknas vara klar i slutet av 2006 och större mängder tjockolja kommer då att omvandlas till svavelfri diesel. Produktionen av svavelfri diesel vid raffinaderiet kommer att öka med cirka en miljon ton per år. Fortum raffinerar för närvarande fyra miljoner ton diesel om året. Investeringen ökar inte raffinaderiets totala raffineringsskapacitet. ➤

Ökad efterfrågan på miljövänliga produkter

Fortums andel av partihandelsmarknaden för de viktigaste produkterna i Finland var cirka 73 (75) % och bolagets andel av detaljhandelsmarknaden var cirka 41 (39) %. Exporten av oljeprodukter som raffinerats av Fortum i Finland uppgick till 5,5 (5,2) miljoner ton.

Motorbensin stod för 2,8 (2,8) miljoner ton av exporten och diesel för 2,0 (1,9) miljoner ton. Försäljningen av lågsvavlig och svavelfri bensin och diesel ökade med en tredjedel.

Fortums oljeraffinaderier i Borgå och Nådendal tillverkade alla viktiga oljeprodukter som industrin, transportsektorn och energiproduktionen behöver. Borgå-raffinaderiets huvudprodukter var miljöanpassade drivmedel. Raffinaderiet i Nådendal fokuserar i allt högre grad på specialprodukter som till exempel bitumen, lösningsmedel, bensin till småmotorer och högoktanigt drivmedel för tävlingsbruk.

Hälften av bensinen exporterades till europeiska marknader, 88 % hade låg svavelhalt (under 50 mg/kg) eller var svavelfri (under 10 mg/kg). Tyskland fortsätter att vara den främsta marknaden för svavelfri bensin. Den andra hälften exporterades till USA och Kanada. All diesel som exporterades var antingen lågsvavlig eller svavelfri. De viktigaste exportmarknaderna för diesel är Sverige, Tyskland och Storbritannien.

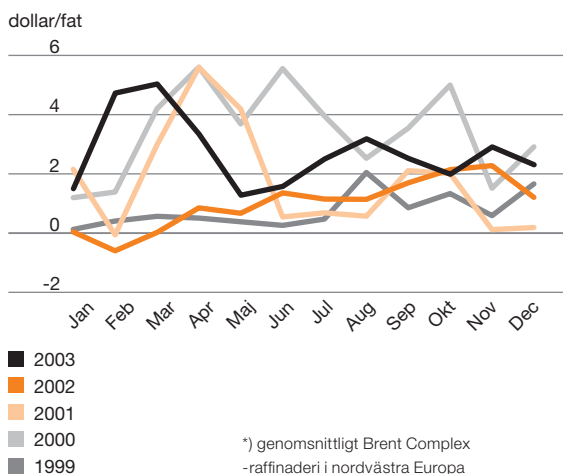
Direkt- och detaljförsäljningen var totalt 1 249 (1 253) miljoner liter bensin och 1 183 (1 149) miljoner liter diesel i Finland, St. Petersburg-området och i länderna runt Östersjön.

I början av året började servicestationerna i Finland att sälja bensin med en svavelhalt under 50 mg/kg, vilket är väsentligt under den maximigräns på 150 mg/kg som EU fastställt.

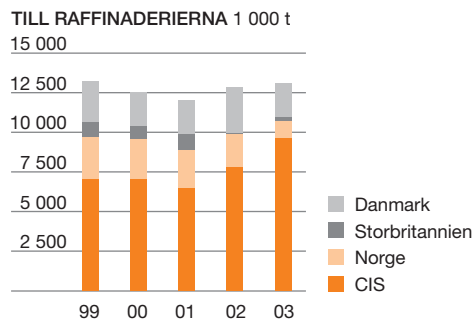
I Finland bildade Fortum och Kesko ett konsortium för att bygga upp en landsomfattande detaljhandelskedja för försäljning av drivmedel och dagligvaror. Konceptet baseras på de befintliga kedjorna Neste Quick Shop och K-Pikkolo. Konsortiet började sin verksamhet i juli 2003.

Sammanlagt 14 nya servicestationer öppnades under året i Östersjöländerna och i Ryssland. ➤

REFERENSMARGINALEN FÖR OLJA 1999–2003 *)

LEVERANSER AV RÅOLJA OCH ANDRA RÅVAROR

Fortum kan biobränsle

Fortum kommer att fortsätta tillverka biobensin åtminstone till slutet av 2004. Produktionen av biobensin inleddes sommaren 2002. Om det blir ytterligare verksamhet och hur stor omfattningen blir beror på framtida skattebeslut. ♦

I maj beviljades ett Europa-patent för Thermera, en biobaserad värmeöverföringsolja med extremt liten påverkan på miljön, som Fortum lanserade på den finska marknaden år 2000.

Lanseringen av Forestera, ett bränsle av träflis, skjöts upp på grund av ekonomiska orsaker, trots att fältförsöken var mycket framgångsrika.

Flow Improver Agent (FIA) verksamheten avyttrades i januari 2004. Produkten är baserad på Fortums eget FoU-arbete. FIA reducerar friktionen från råolja och andra oljeprodukter vid rörtransporter och gör det möjligt att öka flödehastigheten med 50 %.

Komponenter till renare drivmedel

Fortum tillverkar komponenter som används i bolagets egna bensinkvaliteter och som även säljs till andra oljebolag. MTBE (metyl tertiär butyleter) och TAME (tertiär amylmetyleter) är oxygenater som förbättrar förbränningen av bensin och minskar de skadliga utsläppen. Iso-oktan är en högoktanig, kolvätebaserad bensinkomponent som används till de typer av bensin som uppfyller de striktaste miljökraven.

I oktober 2002 omvandlades den kanadensiska MTBE-anläggningen, som Fortum äger till hälften, till iso-oktananläggning för att möta efterfrågan i Kalifornien, USA, som har förbjudit användningen av MTBE från början av 2004. All iso-oktan som produceras på anläggningen i Edmonton säljs till marknaden

i Kalifornien. Fortums andel av anläggningens årliga produktion är cirka 250 000 ton. Anläggningen använder tekniken NExOCTANE, som utvecklats av Fortum.

MTBE tillverkas av Fortum i Finland och Portugal och av ett delägt bolag i Saudiarabien.

Erkänt kunniga i oljeteknologi

De som utvecklat Fortums produktionsprocess för NExOCTANE fick 2003 ta emot "Finnish Engineering Award". Den prisbelönta tekniken används för att framställa iso-oktan, en högklassig kolvätebaserad bensinkomponent.

Den innovativa tekniken är en fortsättning på eter-teknikerna NExETHERS och NExTAME som Fortum också utvecklat. Vid raffinaderiet i Borgå använder Fortum sin egen patenterade teknik NExTAME för att framställa en eterbaserad bensinkomponent med låga utsläpp.

Basoljor för kvalitetsmedvetna kunder

Fortum är ledande i Europa när det gäller utveckling, produktion och marknadsföring av basoljor av högsta kvalitet. Sedan 1991 har bolaget producerat basoljor som till exempel polyalfaolefin (PAO) i Belgien. PAO är den viktigaste komponenten i syntetiska smörjoljor av hög kvalitet. Den årliga produktionskapaciteten är 50 000 ton. Fortum har 30 % av polyalfaolefinmarknaden i Europa.

Fortum har även tillverkat EHVI (Enhanced High Viscosity Index) basolja sedan 1997 och är fortfarande det enda bolaget i Europa som gör det. EHVI liknar syntetisk olja och Borgå-raffinaderiets årliga produktionskapacitet av basoljor är 200 000 ton.

EHVI säljs till ledande smörjoljetillverkare och används vid tillverkningen av Fortums egna smörjoljor. På Fortums viktigaste marknader i Europa ökar efterfrågan på EHVI-produkter med 15 % varje år. Efterfrågan

OLJEPRODUKTER PRODUCERADE AV FORTUM PER REGION

1 000 t	2003	2002
Finland	7 889	7 845
Övriga Norden	1 921	1 982
Baltikum och Ryssland	62	41
USA och Kanada	1 252	1 276
Övriga länder	2 267	1 896
Summa	13 391	13 040

OLJEPRODUKTER PRODUCERADE AV FORTUM PER PRODUKTGRUPP

1 000 t	2003	2002
Bensin	4 434	4 595
Dieselolja	3 886	3 619
Flygbränsle	611	586
Lätt eldningolja	1 474	1 503
Tjockolja	1 314	1 233
Övriga	1 672	1 504
Summa	13 391	13 040

i resten av världen ökar också när kvalitetskraven som ställts av biltillverkarna blir strängare.

Säkerhet högsta prioritet vid sjötransporter

Fortum använder tankfartyg med dubbla skrov eller delvis dubbla skrov vid sjötransporter av råolja och oljeprodukter på Östersjön, Nordsjön och norra Atlanten. De flesta fartygen är även isklassade för året-runt-trafik i Östersjön. 2003 uppgick Fortums tankfartygstransporter till totalt 40 (37) miljoner ton.

De svåra isförhållandena i Finska viken under 2003 ökade frakterna avsevärt för de isklassade råolja-fartygen. Under andra och tredje kvartalet låg frakterna kvar på ungefär genomsnittlig nivå men steg igen kraftigt mot slutet av året. Fortums flottkapacitet och användningsgraden låg kvar på god nivå under hela året.

Under 2003 köpte Fortum två nya fartyg och sålde tre. Fem produkttankfartyg är under konstruktion. Fortums beslut att dra sig tillbaka från oljeproduktionen i Nordsjön innebar även ett beslut att sälja den bojbaserade lastningsverksamheten.

TANKERFLOTTA I JANUARI 2004

28 fartyg innefattande

20 produkttankers

6 råolja-tankers

2 kombinerande pråm/bogserbåtar

samt 1 pråm och 3 bogserbåtar

Av fartygen är sex helägda av Fortum. De återstående 22 fartygen är inhyrda på olika leasingavtal. Tankerflottans totala kapacitet uppgår till cirka en miljon dödviktston.

Fortums vägtransporter av oljeprodukter sköts av 160 privata transportföretag med egna lastbilar målade i Nestes färger.

PRODUKTION VID RAFFINADERIERNA

1 000 t	2003	2002
Raffinerade gaser och gasol	338	276
Motorbensin	4 311	4 356
Diesel och lätt eldningsolja	5 198	5 082
Tjockolja och bitumen	1 679	1 728
Övriga produkter	1 013	1 060
Summa	12 539	12 502

Start av oljeproduktionen i Ryssland

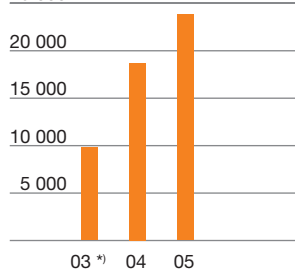
SeverTEK, ett konsortium som ägs gemensamt av Fortum och Lukoil, började producera olja på oljefältet i södra Sjapkinö i nordvästra Ryssland i mitten av juli. Vid årets slut var produktionen cirka 24 000 fat/dag (ungefär 1 miljon ton/år). Man planerar att uppnå maximiproduktion på 50 000 fat/dag (Fortums andel är 25 000 fat/dag) i slutet av 2004. Fortums andel av de dokumenterade och kommersiella reserverna på oljefältet beräknas till cirka 82 miljoner fat. ●

Utsikter för 2004

Raffineringsmarginalerna förväntas genomgående vara fortsatt höga. Fortum Shipping kommer att fortsätta förnya sin flotta med fem nya produkttankers.

Raffineringsmarginalerna och shippingfrakterna är exponerade för variationer i dollarkursen och en svagare dollar får därför en inverkan på lönsamheten i segmentet Oljeraffinering och marknadsföring.

PRODUKTIONSPROGNOS FÖR SEVERTEK, FORTUMS ANDEL fat/dag i genomsnitt 25 000

*) produktion började i juli

Långsiktig affärsframgång beror på förmågan att omvandla utmaningarna med en hållbar utveckling till affärsmöjligheter.

För Fortum innebär hållbar utveckling att man strävar efter ekonomisk, miljömässig och social balans i alla aktiviteter genom att bidra positivt till de samhällen man är verksam i. Fortums långsiktiga mål är att bli Nordens ledande energibolag när det gäller hållbar utveckling. Fortum vill vara föregångare och skapa en framtid för hållbar energi genom öppet och aktivt samarbete med kunder och andra intressenter. Ambitionen är att tillhandahålla säkra och miljöanpassade energiprodukter och tjänster som bidrar till en uthållig resursanvändning. Fortum tar hänsyn till individers och grupper kultur och värderingar och främjar jämlikhet. Fortum förbättrar medarbetarnas välbefinnande genom en säker och stimulerande arbetsmiljö som främjar kreativitet och innovation.

Samhällsansvar

Fortum vill vara känt som ett kundinriktat bolag med starkt engagemang för hållbar utveckling.

På kurs mot hållbar utveckling

- > Fortum noterades i Dow Jones Sustainability-index
- > Förberedelser för handel med utsläppsrätter
- > Otillräckliga framsteg inom säkerhet, nya initiativ introducerades

De nuvarande fokuseringsområdena för hållbarhet är kontroll av växthusgasutsläpp, ökad användning av förnyelsebara energikällor, effektiviserad användning av naturtillgångar, reducering av lokal och regional påverkan av verksamheten samt förbättring av arbetsmiljön och säkerheten för de anställda.

För att garantera en systematisk utveckling av miljön och säkerheten sker all mer betydande produktion och logistik enligt certifierade miljösystem (ISO 14001).

I september noterades Fortum i Dow Jones Sustainability-index, både i det världsomfattande och det pan-europeiska, som det första nordiska kraftbolaget.

Beredskap för handel med utsläppsrätter

Kyotoprotokollet, ramverket för att skydda det globala klimatet, väntar fortfarande på att ratificeras av Ryssland innan det kan träda i kraft. De klimatrelaterade åtgärder som EU vidtagit har däremot genomförts raskt. Direktivet gällande handel med utsläppsrätter godkändes rekordsnabbt i juli 2003.

Handeln med utsläppsrätter är något helt nytt för energibranschen. Genom arbetet i en egen klimatfond har Fortum förbättrat sin beredskap under de senaste åren. Under 2003 satsades intensivt på att bygga upp kompetens och utveckla de rutiner som behövs för framgångsrik handel med utsläppsrätter.

Fortum fortsätter att stödja marknadsbaserade klimatinstrument som till exempel handel med utsläpp. En av nyckelfrågorna vid den nationella implementeringen av direktivet är fördelningen av utsläppsrätter. Fortum anser det viktigt att alla industrisektorer är jämbördiga i fördelningen. Beträffande kraftsektorn, måste den nationella allokeringsplanen ta hänsyn dels till den oundvikliga ökningen av fossilbaserad kraftproduktion under de kommande åren, dels till den allt hårdare internationella konkurrensen på kraftmarknaden.

Fortum har en andel på 6 miljoner US dollar i Världsbankens Prototype Carbon Fund (PCF). PCF, som grundades 2000, är en ömsesidig fond bestående av 17 bolag och sex regeringar med ett totalt kapital på 180 miljoner dollar. Hittills har PCF undertecknat avtal för 14 projekt på sammanlagt 45 miljoner dollar och räknar med att slutföra alla avtalen runt mitten av 2004. Fortums andel av de första verifierade utsläppsminskningarna som kom 2003 var cirka 7 000 ton CO₂.

Nya säkerhetsinitiativ

Fortums säkerhet förbättrades från 8,8 till 8,5 med avseende på mängden förlorade arbetsdagar på grund av skada (LWIF, antal skador som leder till mer än en förlorad dag per miljon arbetade timmar). Fortum nådde dock inte det uppsatta målet på 6,4 för 2003. Två tragiska dödsolyckor, som berörde en Fortumanställd och en av leverantörernas anställda, inträffade.

Slutmålet för säkerheten på arbetsplatsen är att olyckstalet ska vara noll. För att sträva mot detta sattes nya utmanande mål för LWIF upp; 6,0 för 2004, 5,0 för 2005 och 4,0 för 2006. För att målen ska nås introducerades ett antal nya säkerhetsinitiativ och -projekt både på företags- och affärsenhetsnivå. ●

Fortum väl förberett för biobränslemarknaden

EU:s policyaktiviteter till stöd för förnyelsebara energikällor fortsatte. Direktivet till stöd för biobränslen eller andra förnyelsebara drivmedel godkändes och trädde i kraft i maj 2003. Direktivet anger nationella indikativa mål för EU:s medlemsstater. Det tillhörande direktivet angående beskattning slutfördes under 2003.

Fortum är väl förberett för den framväxande biobränslemarknaden för drivmedel. Produktionen av etanolbaserad högoktanig bensin pågick hela 2003

och kommer att fortsätta under 2004. Dessutom är Fortums raffinaderier helt konverterade till produktion av svavelfria drivmedel.

Förnyelsebar energi

Verksamheten i förnyelsebar energi fokuserade på användningen av biomassa och utvecklingen av vattenkraften. Fortums affärsenheter stärker samarbetet och utvecklingen av upphandlingskonceptet för biobränsle för att säkra en kostnadsmässigt konkurrenskraftig försörjning av biomassa vid ökad efterfrågan. Den totala konsumtionen av biobränsle ökade med 9 % jämfört med föregående år.

Handeln med elcertifikat i Sverige inleddes i maj 2003. Handelsvolymerna har hittills varit relativt låga, men förväntas öka mot slutet av den första perioden (i början av april 2004). Fortum är en av nyckelaktörerna på den svenska certifikatmarknaden.

I början av 2003 blev Fortum medlem i RECS International, organisationen för europeiska certifikatssystem för förnyelsebar energi.

Knapp tillgång på vattenkraft ledde till ökade utsläpp

Situationen på den nordiska elmarknaden var exceptionell. Knapp tillgång på vattenkraft ledde till ökad användning av fossila bränslen i kraftproduktionen vilket i sin tur resulterade i att utsläppen till luft ökade. Fortums CO₂ utsläpp (egen verksamhet, exklusive andelar) uppgick till 16,8 (14,0) miljoner ton och SO₂- och NO_x-utsläppen var 39 000 (33 000) respektive 42 000 (37 000) ton. ☘

Den bästa tillgängliga tekniken används

Under 2003 uppgick miljö, hälsa och säkerhet (MHS)-investeringarna till 45 (34) miljoner euro och driftskostnaderna till sammanlagt 57 (53) miljoner euro. Till de viktigaste investeringarna under året hörde uppgraderingen av avloppsreningsverken vid oljeraffinaderierna. Förberedelser gjordes för att uppgradera mätsystemet för utsläppen vid kraftverken så att de uppfyller de nya krav som träder i kraft i november 2004. ☘

Kvalitetsnivån på miljöskyddet vid Fortums produktionsanläggningar uppfyller i stort sett kraven på bästa tillgängliga teknik (BAT) och inga större investeringsbehov förväntas inom den närmaste framtiden.

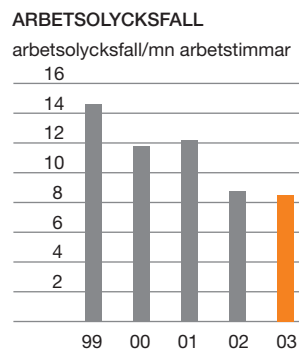
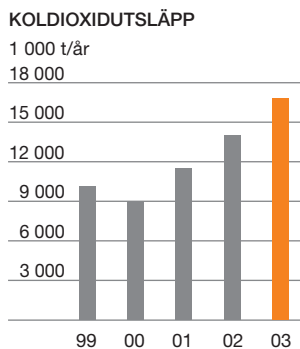
2003 betalade Fortum totalt 313 (280) miljoner euro i miljörelaterade skatter och avgifter i Finland och i Sverige.

MHS-ansvaret under kontroll

Fortum har utvärderat miljöansvaret med hänsyn till tidigare verksamhet och avsatt nödvändiga medel för eventuella framtida kostnader för miljöskador i enlighet med företagets redovisningsprinciper. Företagsledningen har inte kännedom om fall som skulle kunna få någon avgörande inverkan på Fortums ekonomiska ställning.

I enlighet med den finska kärnkraftslagen, har Fortum gjort avsättningar för framtida kostnader för hanteringen av kärnkraftsavfall. Fortums fondtillgångar i statens kärnavfallhanteringsfond täcker kostnaderna helt.

Verksamheten vid Fortums produktionsanläggningar skedde i de flesta fall i enlighet med gällande miljötillstånd och andra miljöbestämmelser. Mindre avvikelser från gällande tillstånd, som förekommit vid två anläggningar, hade ingen påvisbar påverkan på miljön eller på människors hälsa och medförde inte några ekonomiska konsekvenser för bolaget.

Affärssinnade medarbetare skapar en resultatriktad företagskultur

- > Fokus på allmän prestationsförbättring
- > Strategibaserad utveckling av Fortums ledarskap
- > Viktiga koncerngemensamma personalprocesser

Fortum strävar efter att ha en väl fungerande och balanserad arbetsgemenskap där medarbetarna är motiverade att anta nya utmaningar. För att främja välbefinnande och kreativitet har Fortum som mål att erbjuda alla sina anställda en säker och inspirerande arbetsmiljö.

Under 2003 stödde Fortums personalfunktion allt intensivare koncernens och affärsenheternas arbete att nå sina strategiska mål. Linjechefer deltog aktivt i att fastställa mål för personalfunktionen och utveckla nya arbetsmetoder.

Hög prestations- och utvecklingskultur

Ständig förbättring av prestationsnivåerna är det viktigaste målet för alla Fortums anställda. 2003 skapades en ny utvecklingsprocess där resultat och utveckling mäts regelbundet. Resultaten diskuteras under vintern och utvecklingssamtal genomförs på hösten. Syftet är att få systematisk prestationsutveckling att ingå som en naturlig del av arbetsrutinerna mellan medarbetare och chef.

Fortums ledarprofil, skapad för att höja kvaliteten av ledarskap i företaget, är baserad på gemensamma ledarskapskriterier och värderingar. Målprofilen och det

ANTALET FAST ANSTÄLLDA PER SEGMENT

DEN 31 DECEMBER

	2003	2002
Kraft, värme och gas	6 535	6 778
Distribution	968	853
Markets	457	544
Oljeraffinering och marknadsföring	3 936	4 040
Övriga	753	903
Summa	12 649	13 118

tillhörande feedbacksystemet, Fortum 360°, kommer att vara den viktigaste kompassen i utvecklingen av Fortums chefer.

Ledarutvecklingsprogrammen – Fortum Challenger för chefer på mellannivå och Fortum Forward för chefer i toppskiktet – inleddes 2002 och implementerades i hela bolaget 2003. Över 200 chefer och experter deltog i programmen under året. I början av året lanserades dessutom Fortum Manager, ett utbildningsprogram för nya chefer. Alla programmen är strikt affärsinriktade och stödjer integreringen av Fortums värderingar och syftar till att höja ledarkompetensen.

Samordnade och effektiva processer för personalarbete

Under 2003 utvecklades arbetet med att beskriva de viktigaste koncernomfattande personalprocesserna. Målet med detta var att samordna Fortums arbetsmetoder i personalledningens viktigaste delområden, att belysa chefsrollen i det dagliga personalarbetet och att rationalisera verksamheten. Ett konkret resultat av arbetet var den webbaserade manualen för chefer på tre språk.

En koncernomfattande undersökning av arbetstillfredsställelsen genomfördes hösten 2003. Den årliga enkäten ingår i den organisatoriska utvecklingsprocessen vars syfte är att fortsätta den systematiska förbättringen av arbetstillfredsställelsen och motivationen hos Fortums anställda.

Nytt incentivsystem

2003 startades ett nytt resultat- och prestationsbaserat lönesystem. Syftet är att på ett bättre sätt integrera effekten av enheternas resultat med den individuella prestationen. I samband med detta introducerades ett nytt aktiebaserat incentivsystem som omfattar cirka 190 nyckelmedarbetare och ersätter nya optionsprogram. Systemet beskrivs på sidan 88.

Under våren 2003 betalades totalt 6,4 miljoner euro, baserade på 2002 års resultat, till företagets vinstandelsfond. Fonden har 6 769 medlemmar.

Aktiv utveckling av medarbetare

Personalutvecklingen hos Fortum baseras på affärsinriktade individuella utvecklingsplaner. Utvecklingen fokuserar på affärsenheter och arbetsplatser. Fortum investerade totalt 10,0 (8,6) miljoner euro i personalutveckling 2003. En Fortumanställd ägnade i genomsnitt 3,1 (2,7) dagar åt utbildning.

Under 2003 hade internrekryteringen 295 (200) lediga tjänster, och cirka 180 (110) personer bytte arbete mellan enheterna. Det centrala målet är att införa arbetsrotation som en viktig del av kompetensutvecklingen. Till stöd för detta upprättades speciella riktlinjer för arbetsrotation.

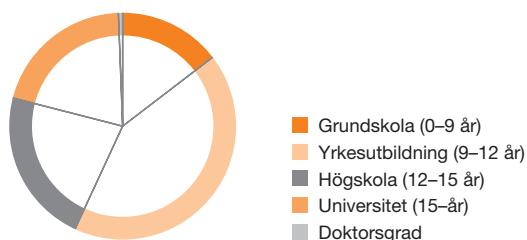
Genom rekryteringssidorna på Internet togs sammanlagt 10 400 platsansökningar emot i Finland och Sverige. Cirka 6 600 av dessa gällde sommarvikariat. Fortum deltog i 15 rekryteringsevenemang under året. Att säkra den framtida rekryteringen kommer att bli en allt viktigare uppgift för Fortum. Ökad uppmärksamhet har därför ägnats åt åldersplanering och samarbetet med utbildningsinstitutioner.

Förändringar i företagsstrukturen minskade antalet anställda

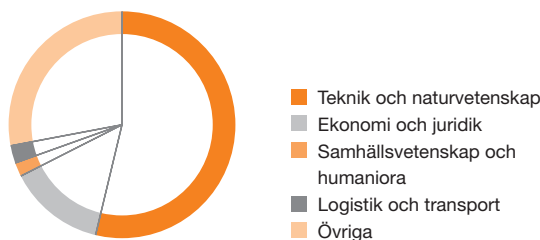
Under 2003 sysselsatte Fortum i genomsnitt 13 343 (14 053) personer. I slutet av året var antalet anställda 13 046 (13 670), varav 12 649 (13 118) hade fast anställning. Minskningen beror framför allt på sammanslagningen av Birka Energi och Fortum, samt på bildandet av det nya intressebolaget Enprima i början av 2003. Däremot ökade företagsförvärven i Norge och Polen antalet anställda med flera hundra personer.

23 (23) % av det totala antalet anställda och 19 % av de anställda i ledande ställning i bolaget och på affärsenheterna var kvinnor. Medelåldern bland Fortums anställda var 45 (45) år. ▶

UTBILDNINGSNIVÅ 31.12.2003

UTBILDNINGSMOMRÅDEN 31.12.2003

Öppet och aktivt samspel med intressenterna

- › Fortum belönad som den bästa totalrapportören i Finland beträffande miljö- och samhällsansvar
- › Information till kunder om effektiv energianvändning
- › Aktiv dialog om kärnkraften

Regelbundna undersökningar av kundnöjdhet och attityder till energi hör till de viktigaste feedbackkanalerna i den kontinuerliga utvecklingen av verksamheten, produkterna och tjänsterna.

96 (94) % av dem som deltog i Fortums studie av energiattityder i Finland 2003 hade hört talas om Fortum mycket ofta eller ganska ofta och 40 (41) % såg Fortum som ett av de mest professionella företagen på energimarknaden.

Information till allmänheten om effektiv resursanvändning

2003 gjorde Fortum flera energibesiktningar på kundernas anläggningar för att hitta viktiga besparingsmöjligheter. Den nya versionen av "e-statistik", ett webbaserat instrumentet för uppföljning av energi och miljö, lanserades och togs mycket väl emot på den svenska marknaden.

Fortum förser allmänheten med information om effektivt resursanvändande på flera informationscentra. Fortum öppnade ett nytt informationscentrum på Högdalens kraftverk i Stockholm och arrangerade ett antal utställningar, bland annat i GlashusEtt i Stockholm.

Uppmuntran till aktiv dialog

Fortum är mån om att upprätthålla goda relationer med det omgivande samhället. På flera platser finns både formella och informella grupper till stöd för arbetet. Fortums policy är att ha en proaktiv kommunikation baserad på öppenhet och ärlighet.

Fortum genomför regelbundna undersökningar om hur de boende runt raffinaderierna uppfattar Fortum. Enligt en studie som gjordes 2003 är majoriteten av människorna som bor i nära anslutning till raffinaderierna, de regionala beslutsfattarna och representanter

för media nöjda med den mängd information de får, om än den övergripande nivån av nöjdhet var något lägre än föregående år. Under 2003 fokuserade dialogen med de lokala boende på investeringsprojektet vid raffinaderiet i Borgå.

Fortums medverkan i det nya kärnkraftsprojektet i Finland gav upphov till olika typer av dialog med bland annat Greenpeace, till exempel möten, telefonsamtal och korrespondens per brev och e-post samt demonstrationer utanför Fortums kontor i de nordiska länderna.

Fortum stödjer forskning, utbildning, konst och sport

Under våren 2004 delade Fortum-stiftelsen ut totalt 330 000 (300 000 under 2003) euro till stöd för forsknings- och utvecklingsarbete i anslutning till verksamheten. Dessutom fortsatte Fortum under året sitt samarbete med flera skolor och utbildningsorganisationer.

I Finland spenderade Fortum totalt 300 000 (300 000) euro på olika välgörande ändamål, bland annat på projekt för barn och unga, konst och kultur samt sport och antidrogkampanjer. Fortum är huvudsponsor för Operation Mermaid, WWF Finlands kampanj för att skydda Östersjön. 2003 sponsrade Fortum utbildningen och utrustningen av WWFs frivilliga grupp för oljebekämpning. De tre största enstaka projekt som sponsrades var Ishockey-VM, finska Neste Rallyt, och Folkoperan i Stockholm.

Fortum belönades 2003 som den bästa totalrapportören i Finland av miljö- och samhällsansvar. En separat rapport "Fortum i samhället 2003" kommer att ges ut under våren 2004. Besök www.fortum.se/miljo för mer information om Fortums hantering av MHS-frågor och om lokala aktiviteter.

Riskhantering

Målsättningen för Fortums riskhantering är att bidra till att uppnå de mål man enats om samtidigt som man undviker negativa operationella eller finansiella överraskningar.

Riskhanteringspolicy

Fortums styrelse godkänner koncernens finansiella riskpolicy som fastställer målen, principerna, processerna och ansvarsområdena för koncernens finansiella riskhantering. Policyn ger riktlinjerna för hur man definierar, kvantifierar, kontrollerar och rapporterar marknads- och finansiellt relaterade risker. Till dessa risker hör elpris- och volymrisker, oljepris- och raffinering marginalrisker, likviditets- och refinansieringsrisker, valuta- och ränterisker, motpartsrisker samt operationella risker.

Hantering av operationella risker styrs av policies, rutiner och instruktioner. Till dessa risker hör kärnkraftsrisker, risker vid produktionsanläggningar, miljörisker, IT- och säkerhetsrisker samt politiska risker.

Organisationen för riskhantering

Generellt hanteras riskerna vid källan, dvs. inom den affärsenhet där risken uppstår. Detta gäller hanteringen av råvarurisker och operationella risker. Undantag är koncernens finansavdelning, som ansvarar för hanteringen av koncernens valuta-, ränte- och refinansieringsrisker samt för att ett försäkringsprogram, som täcker vissa operationella risker, skapas för hela koncernen.

Finansdirektören ansvarar för den finansiella riskhanteringen på koncernnivå. Finansiell riskkontroll på koncernnivå organiseras inom koncernens ekonomienhet. Funktioner för riskkontroll på affärsenhetsnivå rapporterar risker parallellt till koncernens riskkontroll och kreditkontroll, som ansvarar för att konsolidera och analysera risker ur koncernperspektiv.

Marknadsrisker

Hantering av marknadsrisker är en central del av Fortums affärsverksamhet. Huvudprincipen inom Fortum är att risker ska kvantifieras och kontrolleras

så noggrant som möjligt i enlighet med beslutade mandat och ställas i relation till prognostiserade intäkter och/eller kassaflöde. Ett antal olika modeller, som till exempel Value-at-Risk och Profit-at-Risk används inom koncernen för att stödja denna princip. Dessutom genomförs känslighetsanalyser kontinuerligt för att bedöma hur extrema prisrörelser påverkar Fortums intäkter.

De faktorer som främst påverkar Fortums intäkter är:

- › Elpris samt produktions- och försäljningsvolym
- › Priset på råolja och raffinering marginaler
- › Likviditets- och refinansieringsrisker
- › Valutakurser och räntenivåer

Elpriserisker och volymetriska risker

Den faktor som främst påverkar elpriser och volymer på kort sikt är vädret och vädrets effekt på den hydrologiska balansen i Norden.

Fortum hanterar riskerna för elproduktionen och försäljningsriskerna separat. Elpriserisker inom elproduktion hanteras genom att använda elderivat och försäljningskontrakt för att säkra kassaflödet som genereras av produktionstillgångarna. Dessa avtal används för att reducera effekten av elprisrörelser på Fortums intäkter och för att säkra vissa mål. Strategierna för hur målen ska nås utvärderas kontinuerligt när marknadspriserna eller den hydrologiska situationen ändras.

Fortum Markets hanterar både de prisrelaterade och de temperaturrelaterade riskerna i sin försäljningsverksamhet genom en effektiv prissättning på slutprodukter kombinerat med en aktiv portföljförvaltning som styrs av riskpolicyn. Kassaflöden som genereras från slutkundsavtal är osäkra eftersom konsumtionen och prisnivåerna inte alltid är kända. Målet är att säkra avtalen så noggrant som möjligt för att minimera osäkerheten i vinstmarginalerna.

Den effekt potentiella ändringar i elpriser och volymer har på Fortums intäkter mäts kontinuerligt. Med de säkringsgrader som gällde den 31 december 2003, skulle en förändring av marknadspriset på el med 1 EUR/MWh påverka Fortums resultat före skatt för 2004 med cirka 25 miljoner euro.

Oljeprisrisker och raffinering marginalrisker

Det som främst påverkar oljepriserna är balansen mellan tillgång och efterfrågan, lagernivåerna och den ekonomiska tillväxten. OPECs förmåga att kontrollera leveranserna av råolja är den viktigaste faktorn när det gäller att bibehålla balansen mellan tillgång och efterfrågan på oljemarknaden.

Lagret av råolja och oljeprodukter för raffinering verksamheten består av obligatoriska och operativa lagervolymer. När marknadspriset för olja ändras påverkas lagervärdet. 70–80 % av det totala lagret utgörs av de obligatoriska lagervolymer. Endast operativa lagervolymer som påverkar kassaflödet säkras. Om priset på olja ändras med 1 dollar/fat skulle värdeförändringen på den osäkrade delen av lagret av oljeprodukter påverka Fortums resultat före skatt för 2004 med cirka 10 miljoner euro.

Oljeraffinering verksamheten är exponerad för ändringar i raffinering marginalerna då dessa påverkar kassaflödet. Givet säkringsgraden per den 31 december 2003, skulle en ändring av raffinering marginalen med 0,1 US dollar/fat påverka Fortums resultat före skatt med cirka 10 miljoner euro.

Likviditets- och refinansieringsrisker

Fortum ser till att alltid ha tillgång till krediter som täcker de förväntade finansieringsbehoven och att ha tillräckliga reserver för att klara oväntade ökning av finansiering. Finansieringen måste vara diversifierad och flexibel för att vid behov tillåta förändringar i skuldportföljen.

Fortums mål är att vara en attraktiv låntagare på bank- och kapitalmarknaderna. Målet är att skaffa finansiering till bästa möjliga villkor i jämförelse med likvärdigt ratade bolag.

I syfte att skapa största möjliga flexibilitet över koncernens tillgångar, skall finansieringen ske utan ställande av säkerheter och koncentreras till moderbolaget.

Valuta- och ränterisker

Fortum har kassaflöden och investeringar även i andra valutor än euro. Därför påverkas Fortums intäkter när växelkurserna ändras. De största exponeringarna är i USD, NOK och SEK. Exponeringarna i USD härrör huvudsakligen från oljeraffinering- och shipping verksamheterna eftersom priser på oljeprodukter och frakter sätts i USD. NOK-exponeringarna härrör från handeln med el, eftersom kontrakt på Nord Pool, den nordiska elbörsen, noteras i NOK. SEK-exponeringarna härrör främst från tillgångarna i Sverige. Fortums

mål med hanteringen av valutarisken är att minimera de variationer i intäkter och kassaflöde som beror på valutakursssvängningar.

Fortums räntebärande skuld per den 31 december 2003 var 6 065 miljoner euro. Fortums skuldportfölj består av lån och obligationer med olika förfallostruktur. Fortum kan påverka löptiden genom att teckna olika typer av ränteavtal. Strategierna för optimal struktur i skuldportföljen utvärderas kontinuerligt för att koncernen ska uppnå sina mål. Med skuldportföljen den 31 december 2003 skulle en ändring av räntan med 1 % påverka Fortums resultat före skatt för 2004 med cirka 20 miljoner euro.

Motpartsrisker

Motpartsrisker uppstår när avtal träffas och förekommer i den normala affärsverksamheten där Fortum får betalt för sålda produkter eller tjänster. Det är därför viktigt för Fortum att alltid ha kontroll på aktuella exponeringar och att känna de motparter vi gör affärer med.

Motpartsrisker kvantifieras som den förlust Fortum förväntas göra om en motpart fallerar. Limiterna sätts på koncernnivå och delegeras till affärsenheterna. Koncernens kreditkontroll övervakar och rapporterar motpartsrisker mot godkända limiter. Fortums mål är att minimera motpartsrisker, och kontinuerliga åtgärder vidtas för att minska dessa risker genom att använda netting, clearing och, där det är möjligt, garantier och säkerheter.

Driftsmässiga risker

Storskalig energiverksamhet medför många typer av operationella risker. I Fortum strävar vi efter att vara fullt medvetna om dessa risker och att hantera dem proaktivt genom systematiska metoder och rutiner.

Fortums mål är att minimera dessa risker genom att tydligt dokumentera och automatisera processerna och se till att funktionerna för beslutsfattande och kontroll är strikt skilda åt.

För att minska operationella risker har Fortum skapat ett världsomspännande försäkringsprogram för risker som rör saksador och affärsavbrott, ansvarsrisker, lasttransport och affärsresor. Fortum Insurance Ltd, ett captive-företag som bildades 1988, deltar i Fortums program för saksador och affärsavbrott där alla industrialläggningarna försäkrats till återanskaffningsvärdet. Försäkringskostnadernas konkurrenskraft säkerställs genom stordriftsfördelar och tillgänglighet till den internationella försäkringsmarknaden.

Plötsliga och oväntade miljöskador världen över täcks av koncernens ansvarsförsäkring. Fortum deltar även i IOPC, International Oil Pollution Compensation Fund, för oljeutsläpp.

Kärnkraftsrisker

Fortum äger kärnkraftverket i Lovisa och har minoritetsintresse i ett finskt och två svenska bolag med kärnkraftsanläggningar. I Finland och Sverige har anläggningsoperatören strikt ansvar gentemot tredje man i samband med kärnkraftsolyckor.

Som operatör för kraftverket i Lovisa har Fortum en lagstadgad försäkringspolicy på koncernens kreditkontroll 175 SDR *) (cirka 210 miljoner euro) per kärnkraftsincident, vilket är den övre ansvarsgränsen för Fortum enligt den finska lagen om kärnkraftsansvar.

I enlighet med den finska lagen om kärnkraftsansvar har Fortum redovisat och skjutit till medel till fonden för att täcka de kostnader som kommer att uppstå vid hanteringen av kärnkraftsavfall. Varje år täcker Fortums fondinnehav i finska statens Kärnavfallshanteringsfond de framtida kostnaderna för administration och bortskaffande av kärnkraftsavfall och decommissioning av kärnkraftverket Lovisa.

Inom eldistribution kan stormar och andra oväntade incidenter orsaka strömavbrott, oftast under kortare perioder. Det är dock inte möjligt att helt undvika avbrott, varför man har en rutin för att försöka minimera konsekvenserna av strömavbrott under extrema omständigheter. Avbrott orsakar kostnader för reparationer och i ersättning till kunder. Samma ersättningsprinciper gäller för alla distributörer i landet. Andra risker inom eldistribution är relativt låga. Basstationerna inspekteras regelbundet i enlighet med beslutade regelverk och god affärssed.

Raffinaderierna genomför riskbaserade inspektioner för att planera den driftsmässiga säkerheten och omfattande riskanalyser av investeringsprojekt görs. Fortum har omfattande rutiner och larmsystem för säkerhet och miljöskador. Brandkåren finns omedelbart tillgängliga på raffinaderierna om en nödsituation skulle uppstå.

För att minimera riskerna och garantera säkra transporter av råolja och oljeprodukter använder Fortum enbart tankfartyg med dubbla skrov eller delvis dubbla skrov. De flesta av tankfartygen är dessutom isklassade för året-runt-trafik i Östersjön. Regelbundna inspektioner hos kunder kombinerat med Fortums policy att pröva och inspektera tankfartygen främjar säker sjöfart. Förnyelseprogrammet för flottan kommer dessutom att sänka flottans genomsnittsålder.

Servicestationerna i oljedetaljhandeln är utrustade med bästa tillgängliga teknik för att skydda marken och grundvattnet. Omfattade riktlinjer, utbildning och larmsystem har införts för att förhindra operationella och säkerhetsrisker, exempelvis felaktig utrustning, drivmedelsblandningar, bränder eller uppsattlig skada på tillgångarna.

Risker vid produktionsanläggningar

Som ett led i den årliga affärsplaneringsprocessen bestäms underhålls- och handläggningsprogram för varje affärsenhet. Granskningar och kontinuerlig utbildning av personalen understyrker vikten av proaktiva åtgärder.

Utvärdering och förbättringar av kärnkraftsäkerheten vid Lovisa är en kontinuerlig process som övervakas av Strålsäkerhetscentralen i Finland (STUK). Åtgärder som vidtogs till följd av incidenthanteringsprogrammet genomfördes under 2003. Dammar har konstruerats för vattenreglering i älvar med vattenkraftverk. Långsiktiga program för förbättringar av övervakning av dammar och säkerhet vid extrema vattenflöden fortsatte under året.

Risker inom miljö, hälsa och säkerhet

Miljö-, hälso- och säkerhetsrisker är regelbundet granskade av interna och externa revisorer. Vid behov lanseras fokuserade utvecklings- och utbildningsprogram.

Risker för miljö, hälsa och säkerhet i samband med transaktioner, t.ex. förvärv och avyttringar, utvärderas systematiskt och ansvaret definieras i avtalen.

Klimatförändringar förväntas bli den största miljöutmaningen för energibolagen i framtiden. De klimatstrategier som ska utvecklas för EU och nationellt innebär striktare klimatövervakning. Handeln med utsläppsrätter i EU kommer att bli det viktigaste kontrollinstrumentet på kort sikt. Enligt EU-direktiven för handeln med

*) SDR = Special Drawing Right (speciell dragningsrätt) en speciell valutareservtillgång skapad av Internationella valutafonden och värderad utifrån en valutakorg.

utsläppsrättigheter måste alla EU-länderna börja med CO₂-handel från och med 2005. Ca. 80 % av Fortum's elproduktion framställs av icke kolbaserade energikällor.

För att höja kunskapsnivån och gardera sig mot klimatrisker har Fortum investerat i Världsbankens Prototype Carbon Fund (PCF).

IT och informationssäkerhetsrisker

Koncerngemensamma IT- och informationssäkerhetsrisker hanteras centralt inom Corporate IT Services. Koncernpolicies anger riktlinjer och rutiner för minimering av risken för förluster eller kostnader på grund av undermåliga IT-processer eller brister i IT-säkerhet. Målet är att minimera IT-relaterade risker och att förbättra tillgänglighet och säkerhet genom att konsolidera IT infrastruktur och gemensamma applikationer. Under året utvecklades kontinuitetsplaner och uppdaterades arkitekturen av kritiska operativa system. Vidare genomfördes en IT-säkerhetsrevision, incidenthantering och säkerhetsmedvetenhetsprogram fortsatte, samt en ny Fortum Emergency Response Team (FERT) bildades.

Politiska risker och regleringsrisker

Hur politik och bestämmelser utvecklas har stor betydelse för energibranschen och för verksamhetens villkor. För att hantera dessa risker och delta proaktivt i utvecklingen av politiska ramar och bestämmelser har Fortum en aktiv och kontinuerlig kommunikation med de organisationer som är inblandade i utvecklingen och tillämpningen av lagar och bestämmelser. Till de viktigaste metoderna hör ett nära samarbete med viktiga nordiska och europeiska branschorganisationer som är medlemmar i nationella, nordiska och europeiska handels- och branschorganisationer.

Fortums affärsverksamhet i Ryssland är ganska begränsad. Den pågående omstruktureringen av energibranschen i Ryssland och den politiska energidialogen mellan EU och Ryssland kan komma att påverka den nordiska energimarknaden och Fortum. För att hantera riskerna i samband med detta har Fortum intensifierat uppföljningen och bedömningen av utvecklingen.

Klarhet, kontroll, efterlevnad, öppenhet, kommunikation, trovärdighet

36

Förvaltning och styrning

Fortum tillämpar principer för god förvaltning och styrning som strävar efter att forma och bibehålla transparent ledning på alla nivåer i organisationen.

Ökad transparens

Fortums ledning finns på huvudkontoret i Finland. Fortum följer den finska aktiebolagslagen och de riktlinjer om förvaltning av publika aktiebolag som utfärdats av den finska Centralhandelskammaren, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund och Helsingforsbörsen.

Fortum upprättar boksluts- och delårsrapporter i enlighet med finsk lag. De publiceras på finska, svenska och engelska. Från och med 2005 kommer den internationella redovisningsstandarden (IFRS) att användas.

Riktlinjer för insiders

Fortum följer även de riktlinjer för insiders som utfärdats av Helsingforsbörsen. Fortums egna interna insiderriktlinjer uppdateras regelbundet och är tillgängliga för alla permanenta insiders. Vid behov ordnar företaget utbildning i insiderregler.

Permanent insiders är medlemmarna i förvaltningsrådet och bolagsstyrelsen, verkställande direktören, revisorer och revisorssuppleanter, samt anställda på revisionsbyrån som har huvudansvaret för revisionen av företaget, medlemmarna i koncernens ledningsgrupp, vissa chefer, sekreterare till ovannämnda personer och andra som i tjänsten regelbundet får information om bolaget som sannolikt avsevärt påverkar värdet på aktierna och andra värdepapper i bolaget.

Fortum har en förteckning över insiders som administreras av Finlands Värdepapperscentral Ab. Insiderförteckningen är tillgänglig för allmänheten och uppdateras kontinuerligt på Fortums hemsida.

Permanent insiders ska tidsmässigt anpassa handeln med aktier och andra värdepapper som ges ut av bolaget så att förtroendet på värdepappersmarknaden inte undergrävs. Permanent insiders rekommenderas att förvärva aktier och andra värdepapper som företaget ger ut som långsiktiga investeringar. Inom de närmaste 21 dagarna före publiceringen av bolagets delårsrapporter och årsredovisning är permanenta insiders inte tillåtna att handla med aktier och andra värdepapper som ges ut av bolaget.

Bolaget övervakar efterlevnaden av insiderreglerna genom att be permanenta insiders kontrollera riktigheten i den information de lämnar varje år. Dessutom kontrollerar bolaget minst en gång om året permanenta

insiders handel baserat på aktieägarinformationen hos Finlands Värdepapperscentral Ab.

Bolaget kan, då så krävs, övervaka permanenta insiders handel med aktier och andra värdepapper mer noggrant, till exempel om en permanent insider handlar med stora volymer aktier och andra värdepapper eller om handeln med aktier och andra värdepapper är kontinuerlig.

Samordningen och kontrollen av insideraffärer ingår i Fortums juridiska direktörs ansvarsområde. Chefen för varje funktion eller enhet övervakar insideraffärerna i sin egen organisation.

Styrande organ

De beslutande organ som sköter koncernens förvaltning och verksamhet är bolagsstämman, förvaltningsrådet, styrelsen med dess två utskott samt verkställande direktören, biträdd av koncernens ledningsgrupp. Styrelsen övervakar för aktieägarnas räkning bolagets resultat, ledning och organisation. Förvaltningsrådet, styrelsen och koncernens ledningsgrupp är separata organ, och ingen är medlem i alla tre.

Styrande organ	Biträdande och stödjande organ
Ordinarie bolagsstämma	
Förvaltningsrådet	
Styrelsen	Revisionskommittén Utnämnings- och kompensationskommittén
Verkställande direktören	Koncernens ledningsgrupp
Revisorer	

Det dagliga ansvaret för verksamheten på koncernnivå vilar på verkställande direktören biträdd av koncernens ledningsgrupp. På affärsenhetsnivå vilar ansvaret på enhetschef biträdd av en ledningsgrupp. (Se organisationsstruktur på sidan 4.)

Fortums organisation karaktäriseras av utpräglad decentralisering och av att mycket befogenheter och ansvar delegeras till affärsenheterna. Varje affärsenhet har egen administration och egna övriga resurser.

Ändringar i bolagsordningen

Vid den extra ordinarie bolagsstämman den 18 december 2003 godkändes tillägg till bolagsordningen. Enligt tilläggen väljer den ordinarie bolagsstämman styrelsen för ett år. Styrelsen kallar dessutom till ordinarie bolagsstämma och utser bolagets verkställande direktör.

Bolagsstämma

Styrelsen utfärdar kallelse till bolagsstämman. Kallelsen utfärdas högst två månader och minst 17 dagar före bolagsstämman genom notis i två dagstidningar valda av styrelsen. Ordinarie bolagsstämma hålls en gång om året, senast i juni. Extra ordinarie bolagsstämma hålls närhelst styrelsen finner anledning till detta eller när lagen föreskriver att ett sådant möte måste hållas.

Aktieägare som är registrerade i bolagets förteckning över aktieägare hos Finlands Värdepapperscentral Ab, har rätt att delta i bolagsstämman. Aktieägare som innehar förvaltarregistrerade aktier kan temporärt registreras i bolagets aktieägarregister för att få delta i bolagsstämman.

För att ha rätt att delta i bolagsstämman ska aktieägaren anmäla sig till bolaget senast den dag som anges i kallelsen till bolagsstämma vilket får vara högst tio dagar innan mötet.

Om en aktieägare vill ta upp ett ärende på bolagsstämman ska han/hon lägga fram ärendet skriftligen till styrelsen i så god tid att ärendet kan ingå i kallelsen till bolagsstämma.

Den ordinarie bolagsstämman uppgift är bland annat att årligen godkänna moderbolagets och koncernens resultat- och balansräkning, besluta om storleken på utdelning, besluta om antalet ledamöter i förvaltningsrådet och styrelsen samt om antalet revisorer, utse medlemmarna i förvaltningsrådet och styrelsen, utse revisorerna och besluta om ersättning till ledamöterna i förvaltningsrådet och styrelsen samt till revisorerna.

Utdelning ska betalas ut till de aktieägare som på avstämningsdagen är registrerade i bolagets aktieägarregister hos Finlands Värdepapperscentral Ab.

Förvaltningsrådet

Förvaltningsrådet ansvarar för att aktieägarnas intressen tillvaratas. Förvaltningsrådets huvuduppgift är att övervaka bolagets förvaltning, att ge sitt utlåtande om bokslutet och revisionsrapporten till bolagsstämman, att diskutera förslag rörande ärenden som innebär avsevärd nedskärning eller expansion av verksamheten eller påtaglig modifiering av organisationen.

Ledamöterna i förvaltningsrådet, dess ordförande och vice ordförande väljs av ordinarie bolagsstämman för ett år i taget. Den som uppnått 65 års ålder kan inte väljas till medlem av förvaltningsrådet.

Förvaltningsrådet består av minst 10 och högst 20 ledamöter; i februari 2004 var antalet 10. Vid förvaltningsrådets sammanträden deltar även fyra personalrepresentanter, som inte är ledamöter av rådet. Mer än hälften av ledamöterna måste närvara för att förvaltningsrådets möten ska vara beslutsmässiga. Under 2003 sammanträdde förvaltningsrådet sex gånger. Det genomsnittliga deltagandet på alla förvaltningsrådets sammanträden var 90 %.

Vid bolagsstämman 2003 valdes följande personer in i förvaltningsrådet för ett förordnande på ett år: riksdagsledamöter Leena Luhtanen (f. 1941), ordförande i förvaltningsrådet (avgick april 2003), Ben Zyskowicz (f. 1954), vice ordförande i förvaltningsrådet, Satu Hassi (f. 1951), Klaus Hellberg (f. 1945), Rakel Hiltunen (f. 1940), Mikko Immonen (f. 1950), Tanja Karpela (f. 1970, avgick i april 2003), Kalevi Lamminen (f. 1935) samt Matti Vanhanen (f. 1955, avgick i april 2003); statsrådet Harri Holkeri (f. 1937); generaldirektören Jorma Huuhtanen (f. 1945); industrirådet Kimmo Kalela (f. 1941) och ordförande för stadsstyrelsen Juha Mikkilä (f. 1959). Personalrepresentanter var Tapio Lamminen (arbetstagare), Satu Laiterä (högre tjänstemän), Matti Neiglick (arbetstagare) och Edvard Trebs (tjänstemän).

Styrelsen

Styrelsen ansvarar för koncernens förvaltning och för att verksamheten lever upp till relevanta regler och förordningar, Fortums bolagsordning och de anvisningar som givits av bolagsstämman och förvaltningsrådet.

Styrelsen ansvarar för bolagets strategiska utveckling och för övervakning och styrning av affärsverksamheten. Den beslutar även om koncernens centrala

verksamhetsprinciper; fastställer verksamhetsplan, bokslut och delårsrapporter. Styrelsen fattar också beslut om större investeringar; fastställer företagets etiska värderingar och verksamhetsprinciper och följer upp hur dessa omsätts i praktiken; utser bolagets verkställande direktör, ställföreträdare och verkställande direktörens närmaste medarbetare samt beslutar om deras anställningsförmåner. Styrelsen godkänner också medlemmarna i koncernens ledningsgrupp och koncernens organisations- och verksamhetsstruktur på högsta ledningsnivå och formulerar bolagets utdelningspolicy.

Styrelsen består av fem till sju ledamöter, som väljs vid den ordinarie bolagsstämman. Deras förordnande löper ut i slutet av första ordinarie bolagsstämma som följer på valet.

I februari 2004 bestod styrelsen av sex ledamöter. För att styrelsen ska vara beslutsmässig måste mer än hälften av ledamöterna vara närvarande. En person som är 65 år eller äldre kan inte väljas in i styrelsen. 2003 sammanträdde styrelsen 14 gånger, varav sex gånger per telefon. Det genomsnittliga deltagandet i alla styrelse- och kommittémöten var 96 %. De två viktigaste frågorna under året var besluten att avskilja oljeverksamheten och att delta i byggandet av den femte finska kärnkraftsreaktorn.

Alla styrelseledamöter är icke-anställda och fristående, med undantag för Matti Vuoria som var arbetande styrelseordförande till slutet av december 2003 och Erkki Virtanen som representerar den finska staten som är den största aktieägaren. Fristående betyder att styrelsemedlemmarna inte har några väsentliga bindningar till Fortum förutom medlemskapet i styrelsen (se sidan 43).

Verkställande direktören, finansdirektören och juridiska direktören deltar regelbundet i styrelsemötena. Andra medlemmar i koncernledningen deltar när så krävs för att förse styrelsen med information eller på inbjudan från styrelsen eller verkställande direktören.

Styrelseordförande förbereder ärenden för styrelsemötena tillsammans med verkställande direktören.

Styrelsekommittéerna

Styrelsen utser revisionskommitté och utnämnings- och kompensationskommitté, med vardera tre ledamöter. Kommittéerna är beslutsmässiga om två ledamöter är närvarande. Ingen av dessa ledamöter är operativt verksamma i företaget och de utses på ett år i taget.

Revisionskommittén hjälper styrelsen att fullgöra sina tillsynsskyldigheter. Kommittén övervakar den

finansiella rapporteringsprocessen, redovisningssystemen, de ekonomiska kontrollsystemen och riskhanteringen samt kontrollerar de externa revisorernas oberoende och arbete.

Birgitta Kantola var revisionskommitténs ordförande 2003. Ledamöter var Hans von Uthmann och Erkki Virtanen. Revisionskommittén sammanträdde tre gånger 2003. Huvudfrågor under året var bland andra översyn av riktlinjer för koncernens finansiella riskpolicy, processen för att välja externa revisorer och styrelsens arbetsordning.

2004 är Birgitta Kantola ordförande i revisionskommittén och ledamöter är Peter Fagernäs och Erkki Virtanen.

Utnämnings- och kompensationskommittén bereder, bedömer och lämnar förslag rörande koncernens och dess lednings lönestruktur, bonus- och incentivsysteem samt medverkar vid utnämningsfrågor. 2003 var Heikki Pentti ordförande i utnämnings- och kompensationskommittén. Ledamöter var Lasse Kurkilahti och Antti Lagerroos. Utnämnings- och kompensationskommittén sammanträdde en gång. Till de viktigaste frågorna under året hörde det nya långsiktiga incentivprogrammet för nyckelpersoner och rekommendationer för den årliga resultatbaserade löne- och bonusbetalningen.

2004 är Heikki Pentti ordförande i utnämnings- och kompensationskommittén och ledamöter är Lasse Kurkilahti och Antti Lagerroos.

Successionsplanering och ledningsutveckling

Minst ett av utnämnings- och kompensationskommitténs sammanträden varje år rör successionsplaneringen, verkställande direktörens och den övriga koncernledningens arbete och löner.

Utvärderingen av verkställande direktörens arbete baseras på objektiva kriterier, bland annat på bolagets resultat och i vilken mån verkställande direktören lyckats uppnå de mål som kommittén tidigare godkänt. Kommittén använder utvärderingen för att besluta vilken lön man ska föreslå styrelsen att tillstyrka för verkställande direktören.

Verkställande direktören

Verkställande direktören har till uppgift att leda koncernens affärsverksamhet och förvaltning i enlighet med den finska aktiebolagslagen och relaterad lagstiftning samt enligt styrelsens anvisningar. Verkställande direktören bistås av koncernens ledningsgrupp.

Koncernens ledningsgrupp

Koncernens ledningsgrupp består av sju medlemmar (se sidor 44–45). Till ledningsgruppens uppgifter och ansvarsområden hör t.ex. upprättande av strategiska riktlinjer, granskning av verksamhetsplaner, resultatuppföljning, investeringsplaner och uppföljning, planering och tillsyn av fusioner, förvärv och avyttringar, granskning av den dagliga verksamheten och de operativa besluten.

Lönepolicy

Koncernens lönepolicy är utformad så att koncernledningen och övrig ledning ska få en konkurrenskraftig ersättning med hänsyn till bolagets resultat, de marknader där koncernen verkar och med hänsyn till externa marknadsuppgifter från oberoende källor, framförallt lönenivåer för liknande poster i jämförbara bolag. Lönen består av grundlön, inklusive anställningsförmåner och en årlig individuell resultatbonus. Dessutom finns det långsiktiga förmåner, såsom aktieoptioner och ett nytt aktiebaserat incentivprogram. Det totala lönepaketet beslutas av styrelsen.

Årligt bonussystem

Ett årligt resultatbonussystem, som utformats för att bidra till att Fortums kortsiktiga mål uppfylls, tillämpas i hela koncernen. Alla Fortums anställda omfattas av någon typ av bonussystem. De kriterier som används för att bestämma storleken på koncernledningens bonus fastställs årligen av styrelsen på förslag från utnämnings- och kompensationskommittén. Kriterierna för hur man avgör om enskilda medarbetare lyckats nå sina personliga mål beslutas gemensamt av den anställde och hans/hennes närmaste chef vid ett årligt resultatsamtal. Kriterierna ska godkännas av den överordnades närmaste chef.

Också verkställande direktören och koncernledningen har utöver lön och anställningsförmåner en resultatbonus. Bonusens storlek beror på koncernens ekonomiska resultat och på hur väl man lyckats uppnå de individuellt uppsatta målen. Bonus vid måluppfyllelse är 25 % och kan maximalt uppgå till 50 % av personens årslön. För direktörer med ansvar för affärsenheterna är bonusprogrammet utformat så att det ska återspegla både affärsenhetens och koncernens resultat.

Koncernens ledningsgrupps resultatbonus uppgick till 0,09 % av de totala löner och arvoden som betalats i koncernen år 2003.

Långsiktiga incentivprogram

Ledningens optionsprogram (1999), ett optionslån till personalen (1999) och ett aktiebaserat program för nyckelmedarbetare (2001 och 2002), bidrar till att Fortums långsiktiga mål uppnås.

2003 lanserade Fortum ett nytt aktiebaserat incentivprogram för koncernens nyckelpersoner. Detta ersätter övriga långsiktiga incentivprogram för den högsta ledningen. Arrangemangets potentiella ersättning baseras på koncernens resultat och på affärsenheternas och de enskilda chefernas resultat, men även på hur Fortumaktien värderas. Cirka 190 medarbetare berörs inledningsvis av det nya arrangementet.

Mer uppgifter om alla långsiktiga incitament finns i bokslutet på sidorna 86–88.

Pensioner

Fortums chefer i Finland omfattas av det finska pensionssystemet TEL, som betalar ut pension baserad på tjänsteår och inkomst enligt ett obligatoriskt lagstadgat system. Enligt det finska pensionssystemet TEL räknas grundlön, incitament och andra beskattningsbara

ERSÄTTNING SOM FORTUM BETALAT TILL FÖRVALTNINGSRÅDET OCH STYRELSEN

euro	Total ersättning 2003	Total ersättning 2002
Ordförande i förvaltningsrådet	4 400,00 *)	10 794,92
Vice ordförande i förvaltningsrådet	8 200,00	8 050,06
Ledamöter i förvaltningsrådet	67 300,00	77 366,89
Vice styrelseordförande	36 004,00	35 504,61
Övriga styrelsemedlemmar	129 417,06	126 009,54

*) 4 månader

AKTIER OCH OPTIONSÄTTOR SOM INNEHAS AV LEDAMÖTER I FÖRVALTNINGSRÅDET OCH STYRELSEN PER DEN 31 DECEMBER 2003

	Aktier	Optionsrätter 1999
Förvaltningsrådets medlemmar		
Kalela Kimmo	3 200	-
Mikkilä Juha	2 963	300 *)
Styrelsemedlemmar		
Heikki Pentti	546	-
Matti Vuoria	39 420	-

*) Optionslån till personalen - köpt från marknaden

förmåner som inkomst, däremot inte vinster som realiserats på optionsrätter. Det finska pensionssystemet TEL betalar ut förtidspension vid 60 års ålder och full pension vid 65 års ålder. TEL-bestämmelsernas nuvarande övre gräns för den totala pensionsförmånen är 60 % av den pensionsgrundande inkomsten.

För verkställande direktören och medlemmar i koncernens ledningsgrupp är pensionsåldern 60 år och den pension som betalas ut är 66 % eller 60 % av inkomsten.

Uppsägning av verkställande direktören

I händelse att Fortum beslutar sig att säga upp verkställande direktören har denne rätt till en ersättning motsvarande 24 månadslöner.

Ersättning för arbete i förvaltningsrådet

Alla medlemmar i förvaltningsrådet får ett fast årligt arvode och mötesarvode. Personalrepresentanter får endast mötesarvode. Alla medlemmar är berättigade till resekostnadsersättning mot kvitto.

Ersättning för styrelsearbete

Alla styrelsemedlemmar får ett fast årligt arvode. Förvaltningsrådet godkänner det totala belopp som avsätts för ersättning till styrelsemedlemmarna. För styrelsemöten har inga arvoden betalats ut år 2003. För varje kommittémöte man deltagit i betalades år 2003 ett arvode på 1 000 euro ut till ordföranden och 700 euro till var och en av ledamöterna. Icke-anställda styrelsemedlemmar erbjuds inte optionsrätter, warrants eller deltagande i andra incentivprogram.

Det finns ingen pensionsplan för icke-anställda styrelseledamöter.

Fortums personalfond

Fortums personalfond (endast för finska medarbetare) har funnits sedan 2000. Personer som ingår i koncernens långsiktiga incentivprogram kan ej vara medlemmar i denna fond. Styrelsen fastställer kriterierna för fondens årliga vinstdelningsbonus. De vinstandelar som delas ut från fonden fördelas mellan medlemmarna i motsvarande värde i euro. ➤

Pensionsstiftelser

Fortum har två pensionsstiftelser i Finland: Fortums pensionsstiftelse och Imatran Voimas pensionsstiftelse. När det gäller tilläggspensioner är stiftelserna stängda (Fortum 1994 och IVO 1991). ➤

Utvärdering av styrelsen

En metod för årlig självutvärdering har formaliserats för att förbättra styrelsens arbete. Processen utvärderar huruvida varje enskild styrelsemedlem deltar aktivt i styrelsens diskussioner, bidrar med självständiga omdömen och om atmosfären på styrelsemötena främjar öppna diskussioner. Styrelsen utvärderar kontinuerligt, formellt en gång om året, de enskilda medlemmarnas arbete.

Riskhantering

Målsättningen för Fortums riskhantering är att bidra till att uppnå de mål man enats om samtidigt som man undviker negativa operationella eller finansiella överraskningar.

Styrelsen godkänner koncernens finansiella riskpolicy.

Mer uppgifter om riskhantering finns på sidorna 32–35.

ERSÄTTNING SOM FORTUM BETALAT TILL ARBETANDE STYRELSEORDFÖRANDEN, VERKSTÄLLANDE DIREKTÖREN OCH TILL KONCERNENS LEDNINGSGRUPP

euro	Löner och andra förmåner 2003	Löner och andra förmåner 2002	Resultat-baserad bonus 2003	Resultat-baserad bonus 2002	Totalt 2003	Totalt 2002
Arbetande styrelseordförande	355 920,00	335 699,06	91 298,34	79 069,47	447 218,34	414 768,53
Verkställande direktören	673 728,24	626 325,64	179 130,08	155 276,23	852 858,32	781 601,87
Övriga medlemmar i koncernens ledningsgrupp	1 514 772,65	1 242 544,16	303 659,97	265 622,27	1 818 432,62	1 508 166,43

Extern- och internrevision

Den interna revisionsfunktionen, som rapporterar till revisionskommittén och till finansdirektören, ser till att bolaget och koncernen arbetar i enlighet med relevanta lagar och förordningar och med koncernens verksamhetsprinciper. Den interna revisionen ser också till att Fortums riskhanteringspolicy efterlevs.

Bolaget har minst en och högst tre ordinarie revisorer och högst en revisorssuppleant. Revisorerna eller revisionsbolagen ska vara godkända av Centralhandelskammaren.

Revisorernas förordnande löper ut i slutet av första ordinarie bolagsstämma som följer på valet. Den som uppnått 65 års ålder kan inte utses till revisor.

PricewaterhouseCoopers Oy har varit Fortums oberoende revisorer sedan 27 mars 2003. Huvudansvarig var Pekka Kaasalainen, auktoriserad revisor.

De arvoden som revisorerna fakturerat och förväntas fakturera för revisionen av Fortums bokslut 2003 och för övriga tjänster som fakturerats till den 31 december 2003 är följande

1 000 euro	
Revisionsarvoden	1 413
IAS konsultationer	1 686
Skatterådgivning	313
Övrigt	522
Summa	3 934

OPTIONER FÖR KONCERNENS LEDNINGSGRUPP OCH ARBETANDE STYRELSEORDFÖRANDE

	1999		2001A+B		2002A	2002B	Återstående A+B 31 dec 2003	
	Beviljat	Återstående 31 dec 2002	Återstående 31 dec 2003	Beviljat	Återstående 31 dec 2003	Beviljat 2002		Beviljat 2003
Mikael Lilius	350	350	-	400 000	400 000	340 000	340 000	680 000
Mikael Frisk	175	175	-	200 000	200 000	150 000	150 000	300 000
Tapio Kuula	250	250	125	200 000	200 000	200 000	200 000	400 000
Juha Laaksonen	125	125	125	200 000	200 000	250 000	175 000	425 000
Christian Lundberg	-	-	-	-	-	150 000	175 000	325 000
Risto Rinne	175	125	-	125 000	125 000	90 000	90 000	180 000
Veli-Matti Ropponen	250	250	50	200 000	200 000	200 000	200 000	400 000
Carola Teir-Lehtinen	175	175	75	200 000	200 000	150 000	150 000	300 000
Matti Vuoria	350	-	-	400 000 *)	-	340 000 *)	340 000 *)	- *)

*) Matti Vuoria returnerade sina optioner då hans anställning upphörde den 31 December 2003.

Styrelsen 31.12.2003

Matti Vuoria

Vicehäradshövding, f. 1951, styrelsens arbetande ordförande. Ledamot i styrelserna för bl.a. Orion Corporation och The European Renaissance Fund Limited, vice ordförande för styrelsen i Danisco A/S och ordförande för styrelserna i Nokian Tyres plc och Solidium Oy. En icke-fristående ledamot i Fortums styrelse sedan 1998.

Hans förordnande löpte ut den 31 december 2003.

Heikki Pentti

Bergsråd, diplomekonom, f. 1946, MBA, styrelsens vice ordförande. Ordförande för Lemminkäinen Oyj:s styrelse. Ledamot i styrelsen för Myllykoski Oy. En fristående ledamot i Fortums styrelse sedan 1998.

Birgitta Kantola

Vicehäradshövding, f. 1948. Tidigare direktör i Nordic Investment Bank (1991–1995) och ekonomidirektör för International Finance Corporation, Washington D.C. (1995–2000). Ledamot i styrelserna för Vasakronan AB, Akademiska Hus AB, Nordea AB och Ömsesidiga arbetspensionsförsäkringsbolaget Varma. En fristående ledamot i Fortums styrelse sedan 2001.

Lasse Kurkilahti

Diplomekonom, f. 1948, verkställande direktör för Kemira Oy. Tidigare verkställande direktör för Elcoteq Network Oy (2002–2004), verkställande direktör för Raisiokoncernen Abp (2000–2001) och verkställande direktör för Nokian Tyres plc (1988–2000). Styrelseordförande vid Fintra (Institutet för internationell handel) och Fountain Park Oy. Ledamot i styrelsen för Lassila & Tikanoja Oy. En fristående ledamot i Fortums styrelse sedan 2002.

Antti Lagerroos

Juris licentiat, f. 1945, verkställande direktör och styrelseledamot för Finnlines Oyj. Styrelseordförande i Wärtsilä Oyj Abp och ledamot i förvaltningsrådet vid Ömsesidiga pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen. En fristående ledamot i Fortums styrelse sedan 2002.

Erkki Virtanen

Politics magister, f. 1950, kanslichef vid handels- och industriministeriet. Vice ordförande för styrelsen för Sitra (Jubileumsfonden för Finlands självständighet). En icke-fristående ledamot i Fortums styrelse från 1999.

Hans von Uthmann

F. 1958, styrelseledamot från 2002, avgick från Fortum Abps styrelse den 5 november 2003.

Peter Fagerhäls

F. 1952, valdes till styrelseordförande fr.o.m den 1 januari 2004. Verkställande direktör för Hermitage & Co. Oy och styrelseledamot i Finnlines Oyj.

För perioden 1.1.2004–25.3.2004 valdes följande ledamöter till styrelsen: Heikki Pentti, vice ordförande; Birgitta Kantola; Erkki Virtanen; Antti Lagerroos och Lasse Kurkilahti.

Matti Vuoria

Lasse Kurkilahti

Birgitta Kantola

Heikki Pentti

Erkki Virtanen

Antti Lagerroos

Koncernens ledning

Koncernens ledningsgrupp den 31 december 2003

Mikael Lilius

diplomekonom, f. 1949,
verkställande direktör.
Verksam inom koncernen sedan 2000.

Aktier: 60 050

Externa styrelseuppdrag: Ahlstrom Oyj, Hafslund ASA,
Huhtamäki Oyj, OAO Lenenergo, OM HEX AB

Mikael Frisk

ekonomie magister, f. 1961,
personaldirektör.

Verksam inom koncernen sedan 2001.

Aktier: -

Tapio Kuula

diplomingenjör, ekonomie magister, f. 1957,
sektordirektör, Kraft och värme.

Verksam inom koncernen sedan 1996.

Aktier: 5 050

Externa styrelseuppdrag: Fingrid Oyj, Kemijoki Oy,
OAO Lenenergo, Teollisuuden Voima Oy

Juha Laaksonen

ekonom, f. 1952, finansdirektör.
Verksam inom koncernen sedan 1979.

Aktier: -

Externa styrelseuppdrag: Teollisuuden Voima Oy

Christian Lundberg

f. 1956, direktör, Fortum Markets

Verksam inom koncernen sedan 2003.

Aktier: -

Carola Teir-Lehtinen

filosofie magister, f. 1952,
kommunikationsdirektör.

Verksam inom koncernen sedan 1986.

Aktier: 1 970

Externa styrelseuppdrag: Aktia Sparbank Abp

Mikael Lilius

Mikael Frisk

Carola Teir-Lehtinen

Christian Lundberg

Tapio Kuula

Juha Laaksonen

Veli-Matti Ropponen

diplomingenjör, ekonom, f. 1949,
sektordirektör, Olja till den 14 januari 2004.
Verksam inom koncernen sedan 1973.
Aktier: 3 701
Externa styrelseuppdrag: VR-Group Ab

Risto Rinne

diplomingenjör, f. 1949,
sektordirektör, Olja från och med den 15 januari 2004.
Verksam inom koncernen sedan 1975.
Aktier: -

Sekreterare för styrelsen och ledningsgruppen:

Harri Pynnä

vicehäradshövding, f. 1956,
juridisk direktör.

Övrig ledning den 15 februari 2004**Kraft- och värmesektorn**

Tapio Kuula	Sektordirektör
Anders Lehman	Distribution
Pekka Päätiläinen	Generation
Risto Riekkö	Heat
Timo Karttinen	Portfolio Management and Trading
Kim Kronstedt	Service
Åke Pettersson	Värme

Oljesektorn

Risto Rinne	Sektordirektör
Risto Rinne	Oil Refining
Matti Peitso	Oil Retail
Risto Näsi	Shipping

Övrig

Christian Lundberg	Direktör, Markets
---------------------------	-------------------

Koncernstab

Juha Laaksonen	Ekonomi
Jaakko Tusa	EU- och Rysslandsärenden
Harri Pynnä	Juridik
Carola Teir-Lehtinen	Kommunikation
Arja Koski	Miljö, hälsa och säkerhet
Mikael Frisk	Personal

För mera information om linjeansvar och rapporteringsförhållanden se [www.fortum.se/Om Fortum/Koncernen](http://www.fortum.se/Om_Fortum/Koncernen).

Veli-Matti Ropponen
till den
14 januari 2004

Risto Rinne
från den
15 januari 2004

Harri Pynnä

Styrelsens verksamhetsberättelse

2003 var ett framgångsrikt år för Fortum. Det finansiella resultatet blev fortsatt bättre: både rörelseresultatet och kassaflödet från den operativa verksamheten stärktes ytterligare. Balansräkningen och finansieringsstrukturen klarnade betydligt tack vare ett omfattande refinansieringsprogram. Nettoskulden reducerades trots att preferensaktier värda 1,2 miljarder euro, emitterade av Fortum Capital Ltd och tidigare bokförda som minoritetsintresse, löstes in och finansierades genom lån.

Ett av de viktigaste finansiella målen, ROE 12 %, passerades för första gången.

I september beslöt Fortum att påbörja förberedelserna för att avskilja oljeverksamheten till ett nytt bolag för att senare introducera detta på Helsingforsbörsen. Fortum beslöt även att investera cirka 500 miljoner euro i en uppgradering av Borgår Raffinaderiet för att dra nytta av väletablerade marknadstrender och ytterligare stärka raffinaderiets konkurrenskraft och lönsamhet. Genom de här strategiska besluten kommer Fortum att kunna öka fokuseringen på den nordiska elmarknaden ytterligare och fortsätta att spela en aktiv roll i dess omstrukturering.

Fortums marknadsställning stärktes i de viktigaste affärsområdena, Norden och resten av Östersjöområdet. Viktiga strategiska åtgärder vidtogs i Norge och nordvästra Ryssland genom att teckna ett avtal med E.ON AG om att byta tillgångar. Dessutom förvärvade Fortum ytterligare andelar i Hafslund ASA på marknaden och ökade därmed sitt aktieintresse i bolaget till 34,1 %. I december togs ett beslut att delta med 25 % i den femte kärnkraftsanläggningen i Finland.

De viktigaste marknadsfaktorerna, marknadspriset på el och den internationella oljeraffineringsmarginalen var avsevärt högre än under förra året. Hela året karaktäriserades av underskott i vattenmagasinen och låg produktion av vattenkraft vilket ledde till att behovet av värmekraftsproduktion var större än vanligt. Konsumtionen av el sjönk något i Norden, främst på grund av att vädret var mildare än normalt och på grund av priselasticiteten i efterfrågan. Fortum lyckades dock öka sin marknadsandel av försäljningsvolymen till 15 % av den totala nordiska konsumtionen. Brent Complex referensmarginalen mer än fördubblades jämfört med förra året. Fortums försäljning av oljeprodukter ökade något tack vare att exporten ökade.

De olika resultatförbättrande åtgärderna bidrog till den positiva resultatattenden. Integrationen av Birka Energi gick mycket bra. Under 2003 uppgick synergifördelarna till cirka 130 miljoner euro. Därmed överträffades målet för 2004, 100 miljoner euro, tidigare än planerat.

Nettoomsättning och resultat

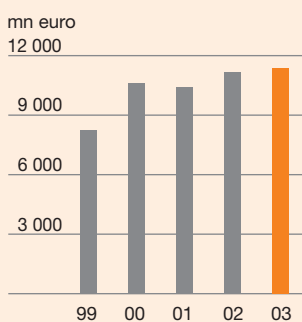
Koncernens nettoomsättning var 11 392 miljoner euro (11 148 miljoner euro 2002).

NETTOOMSÄTTNING PER SEGMENT

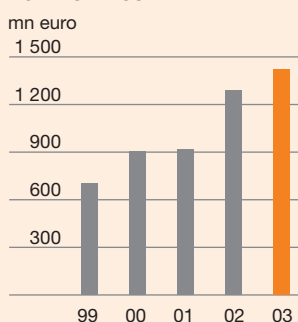
mn euro	2003	2002
Kraft, värme och gas	3 418	3 644
Distribution	688	640
Markets	1 540	1 280
Oljeraffinering och marknadsföring	7 192	7 083
Övrig verksamhet	84	64
Koncernintern försäljning	-1 530	-1 668
Totalt	11 392	11 043
Avvecklad verksamhet *)	-	105
Koncernen	11 392	11 148

*) exklusive intern försäljning

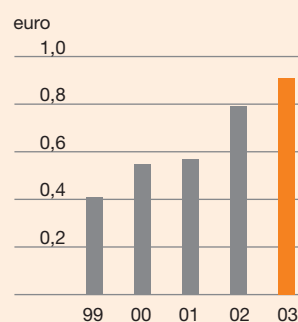
NETTOOMSÄTTNING

RÖRELSERESULTAT

RESULTAT/AKTIE

Koncernens rörelseresultat uppgick till totalt 1 420 (1 289) miljoner euro. Rörelseresultat exklusive engångsposter var 1 360 (974) miljoner euro, en ökning med 386 miljoner euro jämfört med 2002. Med hänsyn till avvecklade verksamheter förbättrades rörelseresultatet med 547 miljoner euro. Nettobeloppet av engångsposter var 60 (315) miljoner euro. De flesta av engångsposterna var vinster från försäljning av anläggningstillgångar.

Totala volymen för såld el låg kvar på samma nivå som föregående år, medan värmevolymerna ökade något. Resultatet för segmentet Kraft, värme och gas förbättrades påtagligt, främst på grund av högre elpriser och förbättrad effektivitet i driften. Exklusive engångsposter var förbättringen ännu större.

Resultatet för Distribution var något lägre än föregående år på grund av de stora försäljningsvinsterna 2002. Rörelseresultat exklusive engångsposter förbättrades jämfört med siffrorna för föregående år.

Resultatet för Markets förbättrades avsevärt jämfört med föregående år, främst tack vare bättre riskhantering, förbättrade affärsprocesser och reducerade kostnader.

Oljeraffineringsmarginalerna var märkbart högre än under 2002, något som gav ett rejält uppsving åt resultatet för Oljeraffinering och marknadsföring. Shipping kunde glädja sig åt höga frakter, framförallt för råolja. Utnyttjandegraden för flottan fortsatte att vara hög tack vare det förnyade tonnage och specialkompetensen när det gäller arktiska förhållanden. Även detaljhandeln för olja presterade bra.

RÖRELSERESULTAT PER SEGMENT

mn euro	2003	2002
Kraft, värme och gas	780	617
Distribution	247	279
Markets	43	-11
Oljeraffinering och marknadsföring	396	253
Övrig verksamhet	-46	-64
Totalt	1 420	1 074
Avvecklade verksamhet	-	215
Koncernen	1 420	1 289

Resultat före skatt uppgick till 1 184 (1 008) miljoner euro.

Koncernens finansnetto uppgick till 236 (281) miljoner euro. Den positiva utvecklingen är ett resultat av starkt kassaflöde, mindre skuld, det omfattande refinansieringsprogrammet som inleddes i början av 2003, och en framgångsrik hantering av ränterisken under året.

Minoritetsintressena stod för 90 (73) miljoner euro av periodens resultat. Minoritetsintressena var främst hänförliga till de preferensaktier som Fortum Capital Ltd emitterade 2000 och som löstes in vid årets slut och till Fortum Värme Holding, där Stockholms stad har ett ekonomiskt intresse på 50 %.

Periodens skatter uppgick totalt till 325 (269) miljoner euro. Skattesatsen enligt resultaträkningen var 27,4 (26,7) %.

Periodens nettovinst uppgick till 769 (666) miljoner euro. Resultatet per aktie uppgick till 0,91 (0,79) euro. Avkastningen på sysselsatt kapital uppgick till 11,4 (11,1) % och avkastningen på eget kapital uppgick till 12,3 (10,5) %.

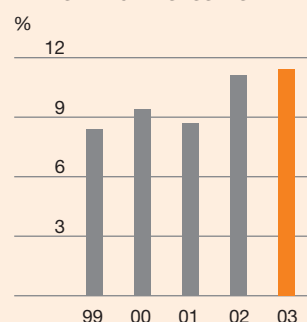
Från och med den 1 mars 2002 ingår före detta Birka Energi till 100 % i Fortums siffror. Fram till dess konsoliderades Birka Energi med klyvningsmetoden baserat på 50 % ägande.

Segmentöversikter

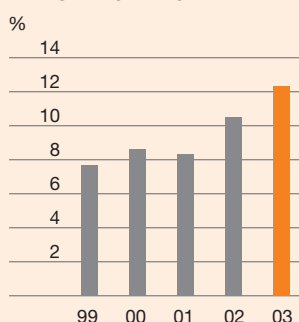
KRAFT, VÄRME OCH GAS

Hela året 2003 karaktäriserades av underskott i vattenmagasinen och låg produktion av vattenkraft vilket ledde till att behovet av värmekraftsproduktion var större än vanligt. Behovet av kostsam maximal belastningskapacitet återspeglades i höga

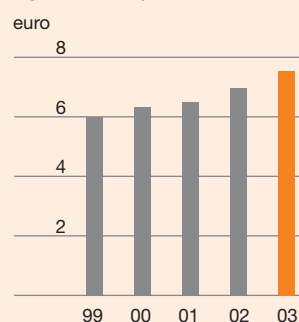
AVKASTNING PÅ SYSSELSATT KAPITAL

AVKASTNING PÅ EGET KAPITAL

EGET KAPITAL/AKTIE

elpriser, framförallt i början av året. I slutet av året sjönk priserna på grund av den låga konsumtionen som berodde på att vädret var mildare än normalt.

Enligt preliminär statistik minskade elkonsumtionen i Norden med 3 % till 378 TWh. Ungefär hälften av konsumtionsminskningen berodde på priselasticiteten i efterfrågan orsakad av mycket höga marknadspriser i början av året. Den andra hälften berodde på det varma vädret under årets senare del.

Genomsnittspriset på el på Nord Pool under 2003 var 36,7 (26,9) euro per MWh, cirka 36 % högre än under 2002. Motsvarande prisökning för den el som Fortum sålde var 31 %.

Fortums elförsäljning i Norden uppgick totalt till 57,1 (54,1) TWh och 2,4 (5,9) TWh i övriga länder. Fortums försäljning i Norden stod för ungefär 15 (14) % av den totala nordiska elkonsumtionen.

Kraftproduktionen i de kraftanläggningar Fortum äger helt eller delvis uppgick till totalt 53,2 (52,2) TWh. I Norden genererade Fortum 51,2 (46,5) TWh el, vilket motsvarade cirka 14 (12) % av regionens totala elkonsumtion. Vid årets slut uppgick Fortums kraftproduktionskapacitet i Norden till totalt 11 186 (11 091) MW. Koncernens hela kraftproduktionskapacitet var 11 329 (11 511) MW.

Fortums totala kapacitet att generera värme var 9 688 (9 175) MW, av vilken 8 015 (7 907) MW fanns i de nordiska länderna. Fortum genererade 19,4 (17,8) TWh värme i egna eller delvis ägda kraftverk.

DISTRIBUTION

Under våren 2003 förvärvade Fortum i Norge Østfold Energi Nett AS med cirka 93 000 kunder.

Stormar och snö orsakade strömavbrott i Sverige, Finland och Norge under december. Cirka 60 000 kunder i sydvästra Sverige, 60 000 kunder i Finland och 9 000 kunder i Norge berördes. Den sammanlagda kostnaden för avbrotten var cirka 7 miljoner euro.

För hela året uppgick de volymer som distribuerades på lokal- och regionnät till totalt 21,9 (20,2) TWh respektive 21,1 (21,7) TWh. Eldistributionen via regionnät till kunder utanför koncernen uppgick till 15,8 (15,3) TWh i Sverige och 5,3 (6,3) TWh i Finland.

MARKETS

2003 uppgick elförsäljningen till totalt 33,5 (33,2) TWh och försäljningen av eldningsolja till 1,2 (1,3) miljoner ton. Markets köper sin el och sina oljeprodukter till marknadsvillkor.

I Norge integrerades Østfold Energi Kraftsalg AS försäljningsverksamhet i Markets. I slutet av året hade Fortum över 83 000 norska elkunder.

Ett av fokuseringsområdena under 2003 var förbättrad kundservice och kvalitetsgaranti. Det resulterade i att Markets nordiska organisation fick både ISO 9001 och ISO 14001-certifiering.

Tillsammans med förbättrad kostnadskontroll bidrog det program för förbättrade affärsprocesser som infördes under våren starkt till att enhetens resultat vände.

OLJERAFFINERING OCH MARKNADSFÖRING

Raffineringsmarginalerna i nordvästra Europa återhämtade sig markant under 2003 jämfört med 2002. Referensmarginalen som Fortum använder, var i genomsnitt 2,7 (1,0) dollar/fat. Fortums raffineringsmarginal låg kvar på ungefär 2 dollar/fat över den här referensmarginalen.

Råoljepriserna visade en uppåtgående trend under 2003, och nådde ett maximum på 34 dollar/fat i början av året. Mot slutet av året var priserna moderata men låg kvar på 28–30 dollar/fat. Som ett resultat av detta uppgick lagervinsterna till 13 (57) miljoner euro.

I september beslöt Fortum att investera 500 miljoner euro i en uppgradering av raffinaderiet i Borgå för att ytterligare förbättra raffinaderiets konkurrenskraft och lönsamhet. Investeringen beräknas vara klar i slutet av 2006 och den råolja som nu blir tjockolja kommer i stället att omvandlas till svavelfri diesel. Produktionen av svavelfri diesel vid raffinaderiet kommer att öka med cirka en miljon ton per år. Fortum raffinerar för närvarande cirka fyra miljoner ton diesel om året. Investeringen ökar inte raffinaderiets totala raffineringskapacitet. Fortums båda raffinaderier är redan helt konverterade till produktion av svavelfria drivmedel.

SeverTEK, ett konsortium som ägs gemensamt av Fortum och Lukoil, började producera olja på oljefältet i södra Sjachkino i nordvästra Ryssland i mitten av juli. Vid årets slut var den dagliga produktionen cirka 24 000 fat per dag (ungefär 1 miljon ton per år). Man planerar att uppnå maximiproduktionen 50 000 fat per dag (Fortums andel är 25 000 fat/dag) i slutet av 2004. Fortums andel av de dokumenterade och kommersiella reserverna på oljefältet beräknas till cirka 82 miljoner fat.

De svåra isförhållandena i Finska Viken under 2003 gjorde att frakterna steg betydligt. Under andra och tredje kvartalet låg frakterna kvar på ungefär genomsnittlig nivå men steg igen kraftigt mot slutet av året. Fortums flottkapacitet och användningsgraden låg kvar på hög nivå under hela året.

Exporten av oljeprodukter raffinerade av Fortum i Finland uppgick till 5,5 (5,2) miljoner ton, av vilka bensin stod för 2,8 miljoner ton och diesel för 2 miljoner ton.

Affärsutveckling och omstrukturering

I januari 2003 enades Fortum och E.ON AG om att byta tillgångar. Fortum förvärvade tillgångar i Norge och nordvästra Ryssland och sålde en del tillgångar, som inte hörde till kärnverksamheten, i Irland, Tyskland och södra Sverige. Transaktionerna var avslutade i slutet av juni.

Försäljningen av de norska E&P-tillgångarna avslutades i mars. I juni avskiljde Fortum sin verksamhet för detaljhandel med gas och avvecklade senare under året verksamheten som handlade med gas i Storbritannien.

I september meddelade Fortum att man tänkte starta förberedelser för att avskilja oljeverksamheten till ett nytt företag och introducera det nya företaget på Helsingforsbörsen. Det nya företaget kommer att omfatta hela Fortums nuvarande oljeverksamhet med dess funktioner för raffinering, marknadsföring, shipping och produktion.

Med det här strategiska beslutet kommer Fortum att kunna öka sin fokusering på den nordiska elmarknaden ytterligare och fortsätta sin aktiva roll i dess omstrukturering. Det kommer också att stärka oljeverksamhetens framtida konkurrenskraft och skapa två ledande nordiska företag med mycket konkurrenskraftiga positioner på sina respektive marknader.

Investeringar och avyttringar

Fortum förvärvade 21,4 % av aktierna i Hafslund ASA, det näst största elbolaget i Norge med 600 000 elkunder, 550 000 distributionskunder och cirka 3 TWh vattenkraftsproduktion. Dessutom förvärvade Fortum alla aktierna i Østfold Energi Nett AS, Østfold Energi Kraftsalg AS och Østfold Energi Entreprenör AS med total 83 000 elförsäljnings- och 93 000 distributionskunder och 49 % av Fredrikstads Energi AS med 77 000 kunder. Efter ytterligare några förvärv från marknaden ägde Fortum 34,1 % av aktiekapitalet i Hafslund i slutet av året. Förvärvet av aktierna i Hafslund kostade totalt cirka 280 miljoner euro.

Fortum förvärvade ytterligare 9,5 % av aktierna i OAO Lenenergo, det största utility-företaget i nordvästra Ryssland med cirka 1,3 miljoner elkunder och en produktionskapacitet på 14 TWh elektricitet och 26,3 TWh värme. I slutet av 2003 ägde Fortum 15,9 % av aktiekapitalet och 18,6 % av rösträtten.

Fortum sålde sina kraftverk i Burghausen, Tyskland och Edenderry, Irland till E.ON AG. E.ON förvärvade också aktier och verksamhet i ett eldistributionsföretag i södra Sverige med cirka 43 000 kunder.

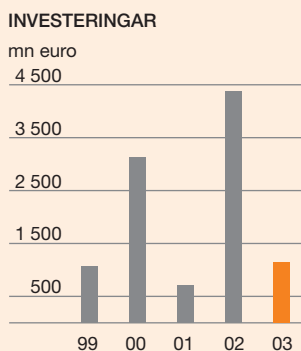
Fortum förvärvade 60 % av aktierna i det estniska värmeföretaget Tartu Energia och 73 % av aktierna i det polska fjärrvärmeföretaget DZT.

Modernisering och utvidgning av en CHP-anläggning i Stockholmsområdet fortsatte under hela 2003. Investeringen kommer att ge ytterligare kapacitet och flytta tyngdpunkten i bränslemixen mot återvinningsbränsle (främst kommunalt avfall). Den nya pannan kommer varje år att ersätta 70 000 ton tjockolja med återvinningsbränsle.

Förnyandet av tankfartygsflottan fortsatte och nya servicestationer öppnades i länderna runt Östersjön och i Ryssland.

Investeringar i anläggningstillgångar uppgick under året till totalt 1 136 (4 381) miljoner euro. Investeringar exklusive förvärv uppgick till 550 (649) miljoner euro.

Börsintroduktionen av oljeverksamheten möjliggör en investering på 500 miljoner euro för att öka produktionskapaciteten för svavelfri diesel i Borgå raffineriet. Den totala produktionskapaciteten förblir oförändrad men raffineriet kommer att kraftigt kunna öka produktionen av mycket lönsamma produkter genom att till exempel använda mer rysk råolja, som är fördelaktigt eftersom Borgå ligger nära etablerade exportvägar för rysk råolja till marknader i väst. Raffineriets årliga produktion av svavelfri diesel kommer att öka med cirka en miljon ton och ersätter framför allt produktionen av tjock eldningsolja. Fortum räknar med att raffineringsmarginalen kommer att öka med minst 1 dollar/fat. Därmed uppnås en attraktiv avkastning på investeringen.

Den förväntade höga avkastningen på investeringen är baserad på Borgå raffineriets förmåga att producera mer lönsamma, miljöanpassade produkter av mindre kostsam råolja. Efterfrågan på dessa produkter växer snabbt på Fortums huvudmarknader. Investeringen förväntas vara genomförd i slutet av 2006.

Fortum kommer att delta med cirka 25 % i den femte kärnkraftverksanläggningen i Finland. Fortums investering kommer att uppgå till 180 miljoner euro 2004–2009, vilket berättigar till cirka 400 MW av kraftverkets kapacitet. Fortum beviljar också ett delägarlån på 45 miljoner euro.

Under första kvartalet 2005 har Fortum option på att köpa samtliga aktier i E.ON Finland Oyj (tidigare Espoon Sähkö Oyj) som ägs av E.ON när köptionen utnyttjas.

Finansiering

Fortums nettoskuld minskade med 222 miljoner euro under 2003 trots att de preferensaktier till ett värde av 1,2 miljarder euro utgivna av Fortum Capital Limited och bokförda som ett minoritetsintresse i koncernens bokslut, refinansierades genom lån. Vid årets slut uppgick nettoskulden till 5 626 (5 848) miljoner euro och skuldsättningsgraden var 85 (80) %. En jämförbar skuldsättningsgrad, där Fortum Capital Ltds preferensaktier redovisas som skuld, skulle ha varit 115 % i slutet av 2002, vilket redovisades i delårsrapporten för januari – september 2003.

Koncernens finansnetto var 236 (281) miljoner euro.

Under 2003 genomförde Fortum med framgång flera viktiga finansieringstransaktioner i enlighet med refinansieringsplanen i syfte att göra koncernens finansieringsstruktur klarare och minska de långsiktiga lånekostnaderna. I februari undertecknade Fortum Abp ett obligationsprogram (Medium Term Note Programme) på 7 miljarder svenska kronor och i juni emitterades obligationer till ett värde av 1,5 miljarder kronor enligt programmet. I juli undertecknade Fortum Abp ett obligationsprogram (Euro Medium Term Note – EMTN) på 4 miljarder euro. Programmet emitterade obligationer till ett värde av 1 miljard euro i november. Det kapital man fick in genom emissionen användes för att lösa in de ovannämnda preferensaktierna i december. I november slutförde Fortum framgångsrikt ett erbjudande som lämnats till innehavarna av de obligationer till ett värde av ungefär 1,3 miljarder euro, som emitterats av Fortum Power and Heat AB, att byta ut sina obligationer mot nya obligationer emitterade av Fortum Abp i enlighet med EMTN-programmet.

Koncernens likviditet var fortsatt god. Vid årets slut uppgick kassa och likvida tillgångar till 439 (592) miljoner euro. Koncernen hade dessutom tillgång till cirka 1 600 miljoner euro i outnyttjade krediter. Utöver outnyttjade checkkrediter fanns också tillgång till kortfristiga bilaterala backup-faciliteter på 400 miljoner euro, som förnyats i december. Dessutom fanns 1 miljard euro tillgängligt under den syndikerade kredit på 1,2 miljarder euro som etablerades i april.

Fortum Abps rating vid årets slut låg på samma nivå som vid utgången av 2002. Standard & Poors långsiktiga rating var BBB+ (stabil) och Moodys Baa2 (positiv).

Vid årets slut var den genomsnittliga låneräntan, inklusive hedging, 4,2 %.

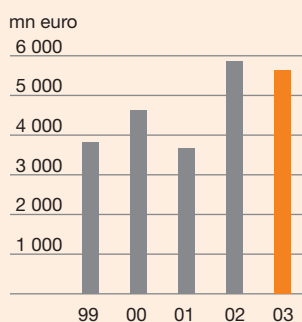
Forskning och utveckling

Totalt investerades 35 (38) miljoner euro i forskning och utveckling. FoU omfattar bl.a. planering, konstruktion och drift av pilotanläggningar samt testmarknadsföring av nya produkter under den experimentella produktionsfasen. Den befintliga FoU-portföljen fortsatte att fokusera i linje med koncernens strategi. Under 2002 började man, på koncernnivå, använda en ny metod för att identifiera nya initiativ för tillväxt och förnyelse samt relaterade kompetensområden. Arbetet fortsatte under 2003.

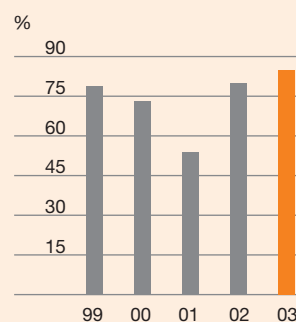
Miljöfrågor

När EU-direktivet för handeln med utsläppsrätter träder i kraft kommer det att tillföra en helt ny aspekt till energiverksamheten. Fortum fortsätter att stödja marknadsbaserade klimatinstrument, som handel med utsläppsrätter, i stället för rigida

RÄNTEBÄRANDE NETTOSKULD

SKULDSÄTTNINGSGRAD

instruktioner och styrningsprogram. Fördelningen av utsläppsrätter är en av nyckeluppgifterna när direktivet ska implementeras nationellt. Fortum anser att det är viktigt att alla branschens sektorer behandlas lika vid fördelningen. När det gäller energisektorn måste de nationella allokeringsplanerna ta stor hänsyn till att den fossilbaserade energiproduktionen oundvikligen kommer att öka under de kommande åren och till den allt hårdare konkurrensen på den internationella energimarknaden.

Under 2003 fokuserade Fortum på kompetensbyggande och på att utveckla de interna rutiner som krävs för en framgångsrik handel med utsläppsrätter. Fortum har utvecklat sin förmåga tack vare att man varit med i Världsbankens Prototype Carbon Fund (PFC) sedan 2002. 2003 kom PFC:s första styrkta utsläppsminskningar. Fortums andel var cirka 7 000 ton CO₂.

Den dåliga tillgången på vattenkraft under året ledde till att användningen av fossila bränslen i kraftproduktionen ökade och detta ledde i sin tur till ökade utsläpp i atmosfären.

Fortum stärkte sin ställning som ledande producent av rena drivmedel. Ett beslut togs om en större investering i Borgåraffinaderiet för att ytterligare öka produktionskapaciteten för lågsvavlig diesel. Produktionen av etanolbaserad högoktanig bensin fortsatte hela året och produktionen kommer att fortsätta under 2004.

Frekvensen förlorade arbetsdagar på grund av skada sjönk från 8,8 till 8,5. Bolaget lyckades dock inte nå målet 6,4 som man satt upp för 2003. Nya uppmanande mål sattes upp, 6,0 för 2004, 5,0 för 2005 och 4,0 för 2006 och ett antal nya säkerhetsinitiativ infördes för att nå målen.

Under 2003 var Fortum, som första nordiska elbolag, noterat i Dow Jones världsomfattande och pan-europeiska Sustainability-index.

Fortums miljö- och samhällsarbete beskrivs mer utförligt i rapporten "Fortum i samhället 2003". Rapporten styrks av en oberoende part.

Aktier och aktiekapital

Totalt omsattes 270,3 miljoner Fortumaktier till ett totalt värde av 1 876 miljoner euro under 2003. Den högsta noteringen låg på 8,75 euro (12 december), den lägsta på 5,66 euro (20 maj). Den genomsnittliga noteringen var 6,94 euro. Slutnoteringen den 30 december var 8,18 euro.

Sammanlagt 5,4 miljoner warrants som hänförde sig till Fortum Abps optionslån till de anställda 1999 omsattes till ett värde av totalt 16,6 miljoner euro. Den genomsnittliga noteringen var 3,08 euro och slutnoteringen den 30 december var 4,13 euro. Sammanlagt 159 520 aktier tecknades och infördes i handelsregistret 2003. Därtill har tecknats 16 004 aktier, som inte har införts i handelsregistret före slutet av året.

Sammanlagt 10 131 warrants som hänförde sig till Fortum Abps optionsprogram för nyckelpersonal 1999 omsattes till ett totalt värde av 16,5 miljoner euro. Den genomsnittliga noteringen var 1 629 euro och slutnoteringen den 30 december var 2 650 euro. Sammanlagt 2 913 000 aktier tecknades och infördes i handelsregistret under 2003. Därtill har tecknats 965 000 aktier, som inte har införts i handelsregistret före slutet av året.

Efter de här teckningarna är Fortum Abps aktiekapital 2 886 030 415 euro och det totala antalet registrerade aktier är 848 832 475. Fortum Abps aktiekapital ökade med totalt 10 446 568 euro.

I slutet av året var finska statens innehav i Fortum 60,5 %. Andelen internationella aktieinnehavare var 22,2 %.

För närvarande har styrelsen inte någon outnyttjad fullmakt från bolagsstämman att emittera konvertibla lån eller obligationer med warrants eller att förvärva bolagets egna aktier.

Långsiktiga incentivprogram

Utöver de ovannämnda arrangemangen har Fortum för närvarande två optionsprogram för nyckelpersonal. Optionsprogrammen emitterades 2001 respektive 2002. I slutet av 2003 täckte de två programmen cirka 350 personer. Andelen aktier som tecknats enligt de här optionsprogrammen är max 4,5 % av Fortums nuvarande aktiekapital och rösträtter.

2003 lanserade Fortum ett nytt aktiebaserat långsiktigt incentivprogram för koncernens nyckelpersonal. Den potentiella utbetalningen kommer att baseras på koncernens resultat, affärsenheter och den enskilda chefens prestationer, samt på hur Fortums aktier värderas. Cirka 190 chefer berörs inledningsvis av det nya arrangemanget.

Fortum räknar med att 0,1 till 0,3 procent av de utestående Fortumaktierna, dvs. 1 000 000 till 2 500 000 aktier kommer att fördelas enligt varje enskild plan fr.o.m. 2008. Aktierna kommer att köpas på marknaden och därför blir det inte någon utspädningseffekt. Arrangemanget är tänkt att ersätta andra eventuella långsiktiga incentivprogram för den högsta ledningen.

Koncernens personal

Under 2003 sysselsatte Fortumkoncernen i genomsnitt 13 343 (14 053) personer. Minskningen beror framför allt på sammanslagningen av Birka Energi och Fortum, samt på bildandet av det nya intressebolaget Enprima i början av 2003. I slutet av året uppgick antalet anställda totalt till 13 046 (13 670), varav 12 649 (13 118) var fast anställda. Antalet anställda i moderbolaget Fortum Abp var i slutet av året totalt 581 (310) personer.

Förvaltning och koncernledning

Fortum tillämpar principer för bra företagsledning som strävar efter transparent förvaltning på alla nivåer inom organisationen.

Fortum följer den finska aktiebolagslagen och riktlinjerna för administration av börsnoterade bolag utgivna av finska Centralhandelskammaren och Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund och Helsingforsbörsen.

Vid bolagsstämman 2003 valdes följande personer in i förvaltningsrådet för ett förordnande på ett år: Leena Luhtanen, ordförande i förvaltningsrådet (avgick i april 2003), Ben Zyskowitz, vice ordförande i förvaltningsrådet, Satu Hassi, Klaus Hellberg, Rakel Hiltunen, Harri Holkeri, Jorma Huuhtanen, Mikko Immonen, Kimmo Kalela, Tanja Karpela (avgick i april 2003), Kalevi Lamminen, Juha Mikkilä och Matti Vanhanen (avgick i april 2003).

Den 18 december 2003 godkände den extra ordinarie bolagsstämman ändringar i bolagsordningen. Enligt ändringen väljer den ordinarie bolagsstämman styrelsen för ett år. Styrelsen kallar dessutom till ordinarie bolagsstämma och utser bolagets verkställande direktör.

2003 bestod styrelsen av Matti Vuoria (ordförande), Heikki Pentti (vice ordförande), Birgitta Kantola, Lasse Kurkilahti, Antti Lagerroos, Hans von Uthmann (avgick i november 2003) och Erkki Virtanen.

Följande personer valdes till styrelsen för perioden 1 januari 2004 till 25 mars 2004: Peter Fagernäs (ordförande), Heikki Pentti (vice ordförande), Birgitta Kantola, Erkki Virtanen, Antti Lagerroos och Lasse Kurkilahti.

Risto Rinne utsågs till ansvarig chef för oljesektorn och medlem av koncernens ledningsgrupp från den 15 januari 2004.

Händelser efter rapportperiodens utgång

I början av februari tecknade Fortum avtal om att köpa ytterligare aktier i ryska OAO Lenenergo. Genom förvärvet ökar Fortums andel av aktiekapitalet med 5,1 % till 21,0 % och av rösträtten med 2,1 % till 20,7 %. Affären förutsätter ett godkännande av ryska konkurrensmyndigheter, eftersom Fortums ägarandel i Lenenergo överstiger 20 %.

I enlighet med sin strategi har Fortum vidtagit ytterligare åtgärder för att avskilja sådant som inte hör till kärnverksamheten: Flow Improver Agent (FIA), verksamheten med specialkemikalier, såldes till M-I Finland Oy, ett dotterbolag till M-I LLC, med huvudkontor i Texas, USA och avtal tecknades om att sälja engineering-verksamheten i Ungern, ETV-Eröterv, till företagets ledning.

Utsikter

De marknadsfaktorer som främst påverkar Fortums lönsamhet är marknadspriset på el och den internationella raffineringsmarginalen. Andra viktiga faktorer är priset på råolja samt växelkursen för US-dollar och svenska kronan. Under 2005 kommer handeln med utsläppsrätter eventuellt att bli en ny viktig marknadsfaktor.

Under de senaste fem åren har Fortums CO₂-fria kraftproduktion ökat från 30 TWh till 41 TWh. 2003 var dess andel av Fortums kraftproduktion 78 %. Denna produktionsportfölj ger Fortum ett bra utgångsläge med hänsyn till de möjliga effekterna av handeln med utsläppsrätter.

Den allmänna bedömningen på marknaden är att elkonsumenterna i Norden kommer att öka med cirka 1 % om året under de närmaste åren. Under 2003 var det genomsnittliga spotpriset på el på den nordiska elmarknaden 36,7 euro per MWh, eller 36 % högre än motsvarande siffra 2002. I början av februari 2004 var underskottet i vattenmagasinen 15 TWh. I januari 2004 var spotpriset i genomsnitt 29 euro per MWh. Terminalsaffärerna med el under februari-maj 2004 varierade mellan 27 och 28 euro per MWh, och för återstoden av 2004 på mellan 26 och 27 euro per MWh. För den kommande 12-månadersperioden ligger Fortum's hedgingnivå för försåld el på cirka 60%.

De synergieffekter som genererades när man skapade ett samnordiskt kraft- och värmebolag var cirka 130 miljoner euro redan under 2003. Potential för ytterligare resultatförbättring för hela koncernen har identifierats och arbetet med att fånga upp den har inletts.

Den kontinuerliga kraft- och värmeverksamheten brukar ge avsevärt bättre resultat under årets första och sista kvartal än under det andra och tredje kvartalet.

Referensmarginalen för olja i nordvästra Europa (Brent Complex) under 2003 var betydligt högre än under 2002 och låg i genomsnitt på 2,7 dollar/fat (1,0 dollar/fat 2002). Under fjärde kvartalet låg den på i genomsnitt 2,3 dollar/fat (1,9 dollar/fat). I januari 2004 var raffineringsmarginalen i genomsnitt 3,1 dollar/fat. Raffineringsmarginalen för Brent Complex har i flera år

legat på i medeltal 1,5–2,0 dollar/fat. Fortums marginal beräknas ligga kvar på den höga nivå man haft de senaste åren. Inga större underhållsstopp planeras vid raffinaderierna under 2004.

2003 var genomsnittspriset för Brentråolja 28,8 dollar/fat. I januari 2004 låg medelpriset på 31,2 dollar/fat. Den internationella oljebörsens genomsnittliga månatliga noteringar för återstoden av 2004 var 28,3 dollar/fat i slutet av januari. Priset på råolja påverkar resultatet för segmentet Oljeraffinering och marknadsföring genom lagervinster och lagerförluster.

SeverTEK, ett konsortium som ägs gemensamt av Lukoil och Fortum, inledde oljeproduktion på oljefältet i södra Sjakino i nordvästra Ryssland under 2003. Produktionen kommer gradvis att öka och den fulla kapaciteten, 50 000 fat/dag (Fortums andel är 25 000 fat/dag), beräknas nås i slutet av 2004. Siffrorna konsolideras enligt kapitalandelsmetoden.

Raffineringsmarginalerna och shippingfrakterna är exponerade för variationerna i dollarkursen och en svagare dollar får därför en negativ inverkan på lönsamheten i oljeverksamheten. Effekten dämpas dock genom den rullande hedging-policyn för beräknade försäljningsmarginaler.

2003 var den genomsnittliga eurokursen gentemot dollar och svenska kronor 1,135 respektive 9,143. I slutet av mars var växelkurserna 1,264 respektive 9,080.

Förberedelser för att börsnotera oljeverksamheten påbörjades med syfte att de skulle vara klara i slutet av året. När den planerade börsintroduktionen kommer att ske beror dock på marknadsförhållandena.

Under 2003 vidtogs många strategiska åtgärder och det ekonomiska resultatet var mycket tillfredsställande. Fortum har goda förutsättningar att ytterligare bli bättre, och effektivisering av verksamheten inom alla nyckelområden kommer att poängteras. Ser man till den aktuella marknadsprognosen, bolagets hedgingsituation och de kontinuerliga effektivitetsförbättringarna har Fortum goda förutsättningar för ytterligare ett bra år.

Koncernens resultaträkning

mn euro	Not	2003	2002
Nettoomsättning	2,3,4	11 392	11 148
Resultat från andelar i intresseföretag	5		
Övriga rörelseintäkter	6	41	31
Rörelsens kostnader		151	370
Förändring av lager av produkter i arbete, färdiga varor och pågående arbete för annans räkning		8	-23
Material och tjänster		-8 054	-7 968
Personalkostnader		-654	-757
Avskrivningar och nedskrivningar	7	-538	-694
Övriga rörelsekostnader	8	-926	-818
Rörelseresultat		1 420	1 289
Finansiella intäkter och kostnader	9	-236	-281
Resultat före skatt		1 184	1 008
Skatt	10,21	-325	-269
Minoritetsandel		-90	-73
Årets resultat		769	666
Resultat per aktie			
Resultat per aktie, euro		0,91	0,79
Resultat per aktie efter utspädning, euro		0,90	0,78

Koncernens balansräkning

mn euro	Not	2003	2002
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar	12,13,14		
Immateriella anläggningstillgångar		146	166
Materiella anläggningstillgångar		11 632	12 712
Finansiella anläggningstillgångar		2 394	1 991
		14 172	14 869
Omsättningstillgångar			
Övriga omsättningstillgångar	15	551	504
Kundfordringar		951	1 289
Kortfristiga fordringar	16,17	449	706
Finansiella värdepapper	18	-	1
Kassa och bank		439	591
		2 390	3 091
		16 562	17 960
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	19		
Aktiekapital		2 886	2 876
Överkursfond		41	62
Reservfond		-	149
Balanserat resultat		2 710	2 143
Årets resultat		769	666
		6 406	5 896
Minoritetsintressen		232	1 432
Avsättningar	20	207	233
Uppskjuten skatteskuld	21	1 843	1 866
Skulder	22,23		
Långfristiga skulder			
Räntebärande		4 840	4 306
Räntefria		346	293
		5 186	4 599
Kortfristiga skulder			
Räntebärande		1 225	2 134
Räntefria		1 463	1 800
		2 688	3 934
		16 562	17 960

Koncernens kassaflödesanalys

mn euro	2003	2002
Löpande verksamheten		
Resultat före skatt	1 184	1 008
Avskrivningar och nedskrivningar	538	694
Ej kassaflödespåverkande poster	-38	-49
Finansiella intäkter och kostnader	236	281
Realisationsvinster och -förluster på anläggningstillgångar samt utrangering	-53	-289
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar i rörelsekapitalet	1 867	1 645
Förändringar i rörelsekapitalet		
Ökning (-), minskning (+) av kortfristiga räntefria rörelsefordringar	502	-225
Ökning (-), minskning (+) av omsättningstillgångar	-53	104
Ökning (+), minskning (-) av kortfristiga räntefria skulder	-339	209
Förändring i rörelsekapitalet	110	88
Kassaflöde före finansiella poster och skatter	1 977	1 733
Erlagd ränta och övriga finansiella poster	-220	-381
Erhållna utdelningar	37	26
Ränteintäkter och övriga finansiella intäkter	66	72
Betald inkomstskatt	-376	-194
Realiserade kursvinster och -förluster	93	95
Finansiella poster och skatter	-400	-382
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 577	1 351
Investeringsverksamheten		
Investeringar i anläggningstillgångar	-550	-649
Avyttringar av anläggningstillgångar	142	120
Förvärvade aktier i dotterföretag	-193	-1 762
Förvärvade aktier i intresseföretag	-350	-8
Förvärvade övriga aktier	-27	-1
Avyttrade aktier i dotterföretag	1 213	734
Avyttrade aktier i intresseföretag	5	148
Avyttrade övriga aktier	9	7
Förändring av övriga placeringar, ökning (+), minskning (-)	-67	33
Kassaflöde från investeringsverksamheten	182	-1 378
Kassaflöde efter investeringsverksamheten	1 759	-27
Finansieringsverksamheten		
Förändring av räntebärande kortfristiga skulder, ökning (+), minskning (-)	-233	605
Upptagna långfristiga lån	1 622	804
Amorteringar på långfristiga lån	-1 788	-1 200
Betald utdelning	-264	-220
Inlösta optioner	22	1
Förändring av minoritetsandelen, ökning (+), minskning (-)	-	111
Övriga finansiella poster *)	-1 267	-82
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-1 908	19
Årets kassaflöde	-149	-8
Likvida medel vid årets början	592	602
Kursdifferens i likvida medel	-4	-2
	588	600
Likvida medel vid årets slut	439	592
Förändring av likvida medel enligt balansräkningen, ökning (+), minskning (-)	-149	-8

*) 2003 ingår 1 200 mn euro avseende av Fortum Capital Ltds preferensaktier

Noter till koncernens bokslut

1. Redovisningsprinciper

Fortums bokslut har upprättats enligt god redovisningssed i Finland.

KONSOLIDERING

I koncernredovisningen ingår moderbolaget Fortum Abp och de företag i vilka Fortum Abp direkt eller indirekt innehar mer än 50 % av rösterna. Undantagna är vissa bostadsaktiebolag vilka är oväsentliga för en rättvisande bild av koncernens resultat och ekonomiska ställning.

Fortum Abps koncernbokslut har upprättats enligt poolningsmetoden. Kostnaderna för förvärvet av Fortum Power and Heat och Fortum Oil and Gas har eliminerats mot deras aktiekapital. Skillnaden har redovisats som en minskning av det egna kapitalet. Boksluten för Fortum Power and Heat och Fortum Oil and Gas har konsoliderats enligt förvärvsmetoden. Vid elimineringen av inbördes aktieinnehav har balansposten för förvärvskostnaden för dotterbolagens aktier minskats med värdet på Fortums innehav i bolaget vid tidpunkten för förvärvet inklusive värdet på obeskattade reserver minus uppskjuten skatt. Skillnaden mellan dotterbolagens anskaffningsvärde och eget kapital vid tidpunkten för förvärvet, vilken uppkommer när man eliminerar dotterbolagsaktierna, har förts till anläggningstillgångarna vid tidpunkten för förvärvet, i den mån det verkliga värdet vid den tidpunkten översteg det bokförda värdet. Den återstående skillnaden redovisas som koncerngoodwill. Poster som förts till anläggningstillgångarna avskrivs enligt avskrivningsplanen för respektive anläggningstillgång. Koncerngoodwill avskrivs över den beräknade livslängden, dock maximalt på 20 år.

Dotterföretag som förvärvats under året ingår i koncernredovisningen från tidpunkten för förvärvet. Avyttrade företag ingår på motsvarande sätt i koncernredovisningen fram till försäljningstidpunkten.

Koncerninterna affärstransaktioner, fordringar, skulder, icke-realiserade vinster och intern vinstdelning har eliminerats. Minoritetsintressen redovisas separat i resultat- och balansräkningen.

Intresseföretag av betydelse för Fortum, i vilka koncernens röstandel är 20–50 %, har konsoliderats enligt kapitalandelsmetoden. Koncernens andel av intresseföretagets resultat och av andra förändringar i det egna kapitalet, minus avskrivningar på koncerngoodwill, tas upp som intäkt i resultaträkningen och läggs till aktiernas värde i koncernbalansräkningen. Utbetalad utdelning dras av från aktierna balansvärde.

OMSÄTTNING

Omsättningen består av försäljningsintäkter från faktisk verksamhet och kursdifferenser i samband med försäljningsfordringar, minus rabatter, samt indirekta skatter t.ex. mervärdesskatt och accis som betalats i egenskap av tillverkare och försörjningsberedskapsavgifter.

Tradingomsättningen utgörs av värdet på fysiska leveranser och nettoresultatet av derivathandeln. Omsättningen från tradingen med naturgas består av saldot av köp och försäljning.

ÖVRIGA RÖRELSEINTÄKTER

Övriga rörelseintäkter utgörs av realisationsvinster på anläggningstillgångar samt andra rörelseintäkter som inte är relaterade till försäljningen av produkter och tjänster, till exempel hyror.

POSTER I UTLÄNDSK VALUTA

Transaktioner i utländsk valuta upptas till valutakursen vid tidpunkten för transaktionen. Fordringar och skulder i utländsk valuta som är utestående på balansdagen tas upp till kursen på balansdagen. Kursdifferenserna tas upp i resultaträkningen. Omräkningsdifferenser som hänför sig till finansiering har bokförts under finansiella intäkter och kostnader.

Resultaträkningarna för företag utanför Finland har räknats om till euro enligt en genomsnittlig årskurs baserad på kursen den sista dagen i månaderna, balansräkningarna har räknats om med hjälp av kursen på balansdagen. Omräkningsdifferenserna kvittas mot de omräkningsdifferenser som hänför sig till avtal som skyddar investeringar i utländska dotterbolag och har bokförts som fritt eget kapital.

DERIVATINSTRUMENT

Fortum använder finansiella derivatinstrument som t.ex. terminskontrakt, optioner och valutaswapkontrakt för att skydda sig mot svängningar i valutakurserna. Derivat, som används för att kurssäkra lån eller fordringar i balansräkningen och övriga derivatkontrakt som ingår i posten, värderas med hjälp av valutakursen på balansdagen. Kursvinster eller kursförluster redovisas i resultaträkningen. Lån och tillhörande valutaswapkontrakt redovisas i balansräkningen. Kursdifferenserna på derivat som säkrar kommande kassaflöde tas upp i resultaträkningen när respektive intäkt eller kostnad realiserar.

Ränta som hänför sig till derivat periodiseras som ränteintäkt eller ränteutgift över löptiden. Ränteintäkter eller räntekostnader för derivat som används för att hantera ränterisker periodiseras över löptiden och kvittas mot ränteintäkten eller räntekostnaden för den säkrade posten. Förluster på räntederivat som upptagits i andra syften än hedging redovisas som en kostnad i resultaträkningen och värderas till räntan på balansdagen.

Fortum handlar med råvaruderivat. Kontrakten värderas till marknadsvärdet på balansdagen och eventuella förluster på kontrakt som ingåtts i annat syfte än hedging tas upp som en kostnad i resultaträkningen. Vinster eller förluster på derivat som använts i hedgingsyften tas upp som intäkt eller kostnad när respektive intäkt eller kostnad realiseras.

Skillnaden mellan betalda och erhållna premier för valutaoptioner och råvaruoptioner och avslutspriset på balansdagen tas upp i resultaträkningen. Som intäkt redovisas dock högst det belopp som bokförts för respektive transaktion. Optionspremier behandlas som utbetalt eller erhållet förskott till dess optionerna förfaller eller utgår.

SÄLJ- OCH KÖPKONTRAKT

Eventuella förluster på köp- och säljkontrakt har uppskattats och tagits upp som kostnader om inköpspriset är högre än det uppskattade säljpriset.

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR OCH AVSKRIVNINGAR

Värdet på anläggningstillgångarna i balansräkningen utgörs av anskaffningsvärdet minus planenliga avskrivningar och övriga nedskrivningar plus eventuella uppskrivningar enligt lokala regler. Skillnaderna mellan marknadsvärdet och det bokförda värdet vid förvärvstillfället och de relaterade uppskjutna skatteskulderna har förts till anläggningstillgångarna. I vissa utländska företag har, utöver den direkta anskaffningskostnaden, även den kapitaliserade räntekostnaden förts till anläggningstillgångarna.

Anläggningstillgångarna skrivs av planenligt med hänsyn till tillgångens beräknade ekonomiska livslängd. Avskrivningar på utrustning för utvinning av olja, gas och torv görs enligt "unit of production" -metoden.

Avskrivningarna baseras på följande ekonomiska livslängder:

Vattenkraftverkens byggnader, anläggningar och maskiner	40–50 år
Övriga kraftverksbyggnader, anläggningar och maskiner	25 år
Ställverksbyggnader, strukturer och maskiner	30–40 år
Kraftledning	15–40 år
Övriga byggnader och anläggningar	20–40 år
Övriga materiella tillgångar	20–40 år
Övriga maskiner och inventarier	3–20 år
Övriga långsiktiga investeringar	5–10 år

Olje- och gastillgångar värderas fält för fält baserat på framtida kassaflöden enligt praxis i respektive land. Vid behov skrivs balansvärdet på aktiverade kostnader ned genom extra nedskrivningar.

FINANSIELL LEASING

Tillgångar som anskaffats genom finansiella leasingavtal tas upp som anläggningstillgångar och räntebärande skulder i koncernens balansräkning. Leasingavgifter tas upp som avskrivning på anläggningstillgångar, som räntekostnader för lån och amortering av skulder. I vissa fall uppträder Fortum som leasinggivare. I dessa fall redovisas tillgången som en räntebärande fordran i balansräkningen.

INVESTERINGAR

De förvärvade företagens räntebärande nettoskuld är inkluderad i investeringarna.

VARULAGER

Varulagret har värderats enligt FIFO-metoden till lägsta värdets princip med beaktande av eventuella kurssäkringar. För vissa utländska dotterbolag omfattar förvärvskostnaden även indirekta kostnader enligt praxis i respektive land. Värderingsskillnadernas inverkan på koncernboksluten är försumbar.

OPERATIVT KAPITAL

Affärssegmentens operativt kapital består av anläggningstillgångar, aktier och arbetande kapital fördelat på affärssegmenten. Anläggningstillgångarna omfattar även uppskjutna skatteskulder som härrör från koncernens anskaffningskostnad.

SÄLJBARA VÄRDEPAPPER

Säljbara värdepapper upptas enligt lägsta värdets princip till antingen förvärvskostnaden eller marknadsvärdet.

UTGIFTER FÖR OLJEPROSPEKTERING

Utgifter för oljeprospektering tas upp enligt den s.k. "successful efforts" -principen, enligt vilken alla kostnader för prospekteringsprojekt aktiveras och antingen skrivs av i takt med produktionen eller tas upp som kostnad när det fastställs att det inte fanns några kommersiellt exploateringsbara olje- eller gastillgångar.

FORSKNING OCH UTVECKLING

Kostnader för forskning och utveckling bokförs som kostnader under året med undantag för investeringar i byggnader och utrustning.

SUCCESSIV VINSTAVRÄKNING

Intäkter från långsiktiga projekt redovisas i förhållande till hur långt man kommit i färdigställandet. Avsättningar görs för förväntade förluster på långsiktiga projekt, liksom för kostnader under garantitiden.

PENSIONS KOSTNADER

Pensionskostnader redovisas enligt reglerna i respektive land. Fortums pensionsstiftelses obligatoriska pensionsåtagande, liksom de pensionsförmåner som Fortum själv beviljat, har inkluderats i pensionskostnaderna och redovisas som en avsättning i balansräkningen.

UPPSKJUTEN SKATTESKULD

I koncernredovisningen har obeskattade reserver delats upp i fritt eget kapital och uppskjuten skatteskuld. Uppskjutna skatteskulder och skattefordringar har även räknats fram för andra tidsmässiga förskjutningar. Uppskjutna skatteskulder redovisas även för marknadsvärderingen av fasta anläggningstillgångar vid förvärvet.

AVSÄTTNINGAR

Förutsebara framtida utgifter och förluster där motsvarande intäkt saknas och som Fortum har skyldighet att stå för och vars värde skäligen kan uppskattas i pengar, tas upp som kostnader i resultaträkningen och ingår som avsättningar i balansräkningen. Hit hör bl.a. utgifter för nedmontering av oljeutvinningsutrustning, borgensförbindelser, utgifter för kommande rengöring av konstaterade miljöskador och pensionsutfästelser.

DEN INTERNATIONELLA REDOVISNINGSMETODEN IFRS/IAS (INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS) INFÖRS

2005 kommer Fortum kommer att presentera sitt första bokslut med jämförelsevärden enligt IFRS/IAS-metoden. Den första delårsrapporten enligt IFRS/IAS presenteras från och med mars 2005. IFRS jämförelsetal kommer att offentliggöras före delårsrapporten för perioden januari – mars 2005.

Fortums omvandlingsprojekt har nu kommit så långt att de viktigaste skillnaderna mellan redovisningsmetoderna har identifierats och kvantifierats och man har börjat förbereda den ingående IFRS-balansräkningen per den 1 januari 2004.

DE VIKTIGASTE FÖRÄNDRINGARNA I REDOVISNINGSMETODEN

- **Företagsammanslagningar:** Fortum kommer att tillämpa det undantag för företagsammanslagningar som finns i IFRS 1 – "Förstagångstillämpning av IFRS". Enligt undantaget behöver förstagångsanvändare inte tillämpa IFRS regler retroaktivt på företagsammanslagningar som skett före övergången den 1 januari 2004.
- **Finansiella instrument:** IAS 39 kräver att alla finansiella instrument redovisas till verkligt värde. IAS 39 förutsätter att alla derivattransaktioner är spekulativa till sin karaktär om inte bolaget kan bevisa motsatsen. Detta leder till att när marknadsvärdet för Fortums derivatsäkringar ändras påverkar det intäkten avsevärt, på ett slumpartat sätt. För att reducera den effekt ändringar i marknadsvärdena får på intäkterna har Fortum för avsikt att tillämpa kurssäkrad redovisning för bolagets viktigare kurssäkringsstrategier.
- **Leasingavtal:** En del leasingavtal där Fortum uppträder som leasegivare, dvs. oljetankers, behandlas enligt IFRS som finansiell leasing. Vissa arrangemang, där Fortum uppträder som leasegivare, betraktas enligt IFRS också som finansiell leasing.
- **Intäktsredovisning:** Baserat på lokala krav i Finland, har anslutningsavgifter för distributionsnät behandlats som långfristiga skulder. I Sverige och i övriga länder har anslutningsavgifterna däremot omgående redovisats som intäkt. Enligt IFRS ska intäkter från anslutningsavgifter periodiseras och redovisas som intäkt under den beräknade avtalsperioden med kunden.

- › **Pensioner:** Fortum har betydande pensionsprogram i Finland och Sverige. Omfattande försäkringsmatematiska beräkningar och information krävs för att IFRS-kraven ska uppfyllas.
- › **Kärnkraftsrelaterade skyldigheter:** I egenskap av kärnkraftsproducent har Fortum speciella skyldigheter när det gäller hantering och lagring av kärnkraftsavfall och nedmontering av produktionsanläggningar. En utvärdering av IFRS effekter är på gång.
- › **Skyldigheter när det gäller avförande av övriga tillgångar:** En utvärdering av IFRS effekter är på gång.
- › **Större översynskostnader:** Enligt IFRS kan avsättningar inte längre göras för förväntade översyner (dvs. större översyner i oljeraffinaderier) så som gjordes med den nuvarande redovisningsmetoden. I stället kommer kostnader som åsamkas vid översyner att aktiveras och skrivas av som en separat post under perioden mellan översynerna.

VALUTAKURSER 1999–2003

Nedanstående tabell visar de viktigaste valutakurserna som förekommer i boksluten under åren 1999–2003:

	BOKSLUTSDAGENS KURSER					ÅRETS MEDELKURSER					
	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003	
USD	1,0046	0,9305	0,8813	1,0487	1,2630	USD	1,0653	0,9236	0,8939	0,9420	1,1346
GBP	0,6217	0,6241	0,6085	0,6505	0,7048	GBP	0,6589	0,6087	0,6196	0,6279	0,6901
SEK	8,5625	8,8313	9,3012	9,1528	9,0800	SEK	8,8281	8,4805	9,2451	9,1442	9,1430
NOK	8,0765	8,2335	7,9515	7,2756	8,4141	NOK	8,3344	8,1051	8,0532	7,5144	7,9801

2. Information per segment

2003	Netto-omsättning	Rörelse-resultat	Avskrivningar och nedskrivningar	Betydande poster av engångskar. i rörelseresultatet	Investeringar	Medelantal anställda
mn euro						
Kraft, värme och gas	3 418	780	231	1	545	6 772
Distribution	688	247	143	20	339	1 005
Markets	1 540	43	16	-	28	468
Oljeraffinering och marknadsföring	7 192	396	131	15	202	4 277
Övrig verksamhet	84	-46	17	24	22	821
Koncernintern försäljning	-1 530	-	-	-	-	-
Summa	11 392	1 420	538	60	1 136	13 343
Avvecklad verksamhet	-	-	-	-	-	-
Summa	11 392	1 420	538	60	1 136	13 343

2002	Netto-omsättning	Rörelse-resultat	Avskrivningar och nedskrivningar	Betydande poster av engångskar. i rörelseresultatet	Investeringar	Medelantal anställda
mn euro						
Kraft, värme och gas	3 644	617	236	116	2 619	7 127
Distribution	640	279	147	92	1 394	965
Markets	1 280	-11	25	1	109	639
Oljeraffinering och marknadsföring	7 083	253	152	48	177	4 297
Övrig verksamhet	64	-64	22	4	7	967
Koncernintern försäljning	-1 668	-	-	-	-	-
Summa	11 043	1 074	582	261	4 306	13 995
Avvecklad verksamhet	105	215	112	54	75	58
Summa	11 148	1 289	694	315	4 381	14 053

	2003	Avkastning på	2002	Avkastning på
	Operativt	operativt kapital	Operativt	operativt kapital
	kapital	(%)	kapital	(%)
Kraft, värme och gas	8 869	8,9	8 748	7,5
Distribution	3 129	7,9	3 199	9,3
Markets	16	72,0	55	-11,4
Oljeraffinering och marknadsföring	1 402	27,0	1 510	16,0
Övrig verksamhet	95	-	30	-
Summa	13 511		13 542	
Avvecklad verksamhet	-		927	
Summa	13 511		14 469	

Noter, resultaträkning

mn euro 2003 2002

3. Pågående arbetens påverkan på omsättningen

Omsättning från icke överlåtna projekt som intäktsförts enligt upparbetningsgraden

Under räkenskapsperioden	4	81
Under tidigare räkenskapsperioder	-	196
Summa	4	277

4. Nettoomsättning per marknadsområde

Finland	4 222	4 035
Sverige	2 650	2 172
Övriga Norden	418	296
Övriga Europa	1 619	2 004
USA och Kanada	1 460	1 542
Övriga marknadsområden	1 023	1 099
Summa	11 392	11 148

5. Andel i intresseföretags resultat

Nynäs Petroleum koncernen	10	4
Gasum koncernen	14	13
Fingrid Oyj	8	7
Övriga intresseföretag	9	7
Summa	41	31

Beloppet av oavskrivna koncernmässiga övervärden som hänför sig till intresseföretagen var 425 mn euro år 2003 (430 mn euro år 2002).

6. Övriga rörelseintäkter

Hysesintäkter	14	18
Realisationsvinster på anläggningstillgångar	75	339
Övrigt	62	13
Summa	151	370

7. Avskrivningar och nedskrivningar

Avskrivningar enligt plan	524	668
Nedskrivningar	14	26
Summa	538	694

Noter, resultaträkning

mn euro	2003	2002
8. Övriga rörelsekostnader		
Förändring av lager av färdiga varor och varor under tillverkning	-8	23
Material och tjänster		
Material, förnödenheter och varor		
Inköp under räkenskapsperioden	7 872	7 763
Förändring av lager	-16	74
Köpta tjänster	198	130
Personalkostnader		
Löner och arvoden	468	614
Lönebikostnader		
Pensionskostnader	81	95
Övriga lönebikostnader	105	48
Övriga rörelsekostnader	926	819
Summa	9 626	9 566

Ledningens löner och arvoden

Till verkställande direktörerna och styrelseledamöterna	8	12
---	---	----

Pensionsförbindelser för ledningen

Fortum Abp:s högsta ledning har möjlighet att gå i pension vid 60 års ålder. Även de övriga företagen inom koncernen har motsvarande pensionsarrangemang.

Borgensförbindelser och ansvarsförbindelser för ledningen

För koncernens ledning har inga borgensförbindelser eller andra ansvarsförbindelser ingåtts.

Lån till ledningen

Fem annuitetslån till ett sammanlagt värde på 203 000 euro har givits till koncernledningen. Det första lånet är 136 000 euro med en ränta på 3,5 %. Lånet amorteras två gånger i månaden och den sista amorteringen är år 2010. De fyra övriga lånen har en ränta på 0 % och amorteras en gång per månad. Det första lånet är 29 000 euro och det förfaller år 2007. Det andra lånet är 23 000 euro och det förfaller år 2007. Det tredje lånet är 8 000 euro och det förfaller år 2006. Det fjärde lånet är 8 000 euro och förfaller år 2004.

9. Finansiella intäkter och kostnader

Intäkter från andelar i intresseföretag	-	1
Utdelning	9	4
Ränteintäkter	-	16
Övriga ränteintäkter	76	63
Övriga finansiella intäkter	4	2
Kursdifferenser	1	1
Nedskrivningar av placeringar bland anläggningstillgångar	-	-3
Räntekostnader	-320	-357
Övriga finansiella kostnader	-6	-8
Summa	-236	-281

mn euro 2003 2002

10. Skatt på årets resultat

Skatter från den ordinarie verksamheten	325	269
Summa	325	269
Periodens skatte kostnad	329	218
Justering av skatt hänförlig till tidigare perioder	14	7
Förändring av uppskjuten skattefordran	-18	44
Summa	325	269

11. Ersättning till revisorer

Revisionsarvoden	1	2
Konsultationer		
IAS	2	-
Övriga uppdrag	1	1
Summa	4	3

Noter, balansräkningen

12. Anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar	Goodwill	Koncern- goodwill	Koncern- reserv	Övriga utgifter med lång verkningstid	Summa
mn euro					
Ingående anskaffningsvärde 1.1.2003	123	138	-4	247	504
Kursdifferenser och övriga regleringar	4	-9	-	-	-5
Investeringar	23	7	-1	23	52
Avyttringar	33	40	-	67	140
Omklassificeringar	18	-16	-	7	9
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde 31.12.2003	135	80	-5	210	420
Ingående avskrivningar 1.1.2003	98	60	-3	183	338
Kursdifferenser och övriga regleringar	2	-13	-	3	-8
Omklassificeringar, försäljningar & utrangeringar	-20	-21	-	-53	-94
Årets avskrivningar	10	15	-2	13	36
Årets nedskrivningar	-	-	-	2	2
Utgående ackumulerade avskrivningar 31.12.2003	90	41	-5	148	274
Utgående restvärde enligt plan 31.12.2003	45	39	-	62	146
Utgående restvärde enligt plan 31.12.2002	25	78	-1	64	166

Noter, balansräkningen

Materiella anläggningstillgångar	Mark- och vatten-områden	Byggnader och anläggningar	Maskiner och inventarier	Övriga materiella tillgångar	Förskotts-betalningar och pågående nyanläggningar	Summa
mn euro						
Ingående anskaffningsvärde 1.1.2003	3 128	2 939	12 022	590	401	19 080
Kursdifferenser och övriga regleringar	3	1	-200	-32	-3	-231
Investeringar	12	97	459	4	239	811
Avyttringar	47	139	1 390	301	86	1 963
Omklassificeringar	-	36	77	4	-126	-9
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde 31.12.2003	3 096	2 934	10 968	265	425	17 688
Ingående avskrivningar 1.1.2003	61	1 240	4 828	316	-	6 445
Kursdifferenser och övriga regleringar	-	-10	-74	-7	-	-91
Omklassificeringar, försäljningar & utrangeringar	-60	-31	-465	-166	-	-722
Årets avskrivningar	-	102	376	10	-	488
Årets nedskrivningar	1	8	1	2	-	12
Utgående ackumulerade avskrivningar 31.12.2003	2	1 309	4 666	155	-	6 132
Uppskrivningar	13	61	2	-	-	76
Utgående restvärde enligt plan 31.12.2003	3 107	1 686	6 304	110	425	11 632
Utgående restvärde enligt plan 31.12.2002	3 080	1 761	7 196	274	401	12 712

Finansiella anläggningstillgångar	Andelar i intresse-företag	Fordringar hos intresse-företag	Övriga aktier och andelar	Övriga fordringar	Summa
mn euro					
Ingående anskaffningsvärde 1.1.2003	1 147	475	124	126	1 872
Kursdifferenser och övriga regleringar	44	5	-4	-2	43
Investeringar	479	226	28	9	742
Avyttringar	455	181	21	26	683
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde 31.12.2003	1 215	525	127	107	1 974
Ackumulerade nedskrivningar 1.1.2003	4	-	3	-	7
Ackumulerade nedskrivningar 31.12.2003	4	-	3	-	7
Ackumulerade vinstandelar	337	-	-	-	337
Balansvärde 31.12.2003	1 548	525	124	107	2 304
Balansvärde 31.12.2002	1 209	507	121	126	1 963

Anskaffningsutgiften för anläggningstillgångar hos företag förvärvade under räkenskapsperioden upptas bland koncernens anskaffningsutgift och de ackumulerade avskrivningarna bland koncernens ackumulerade avskrivningar.

I övriga aktier ingår 52 (27) mn euro noterade aktier, vars marknadsvärde var 89 (19) mn euro. I intresseföretagens siffror ingår inte noterade aktier.

mn euro 2003 2002

13. Aktiverade ränteutgifter

Byggnader och anläggningar	-	3
Maskiner och inventarier	13	75
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar	1	2
Summa	14	80

De aktiverade ränteutgifterna år 2003 utgjorde 0 (2) mn euro.

14. Uppskrivningar

mn euro	Upp- skrivningar 1.1	Ökning ar	Minskning ar	Upp- skrivningar 31.12
Mark	13	-	-	13
Byggnader och anläggningar	62	-	-1	61
Maskiner och inventarier	2	-	-	2
	77	-	-1	76

Uppskrivningarna grundar sig på det kalkylmässiga nuvarande bruksvärdet.

mn euro 2003 2002

15. Övriga omsättningstillgångar

Material och förnödenheter	336	271
Pågående arbeten	83	77
Färdiga produkter/varor	114	123
Övriga varulager	11	27
Förskottsbetalningar	7	6
Summa	551	504

Skillnaden mellan återanskaffningsvärdet och den aktiverade anskaffningsutgiften för varulager är 26 (35) mn euro år 2003.

16. Kortfristiga fordringar

Kundfordringar	936	1 281
Fordringar hos intresseföretag		
Kundfordringar	15	8
Övriga fordringar	7	5
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	13	8
Summa	35	21
Lånefordringar	-	4
Övriga fordringar	299	219
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	130	470
Summa	1 400	1 995

Kortfristiga upplupna intäkter och förutbetalda kostnader

Räntor	18	16
Skatter	38	10
Övriga	87	452
Summa	143	478

Noter, balansräkningen

mn euro 2003 2002

17. Hantering av balansposter som hänför sig till successiv vinstavräkning

Pågående arbeten, erlagda förskott och resultatregleringar genom successiv vinstavräkning som hänför sig till successiv vinstavräkningsprojekt samt erhållna förskott och upplupna intäkter i den successiva vinstavräkningen har i balansräkningen kvittats mot den upplupna intäkten eller kostnader.

Förskottsbetalningar av omsättningstillgångar	-	-
Upplupna intäkter	4	263
Minskningar i fordringar	4	263
Erhållna förskott	-	272
Upplupna kostnader	-	-
Minskningar i skulder	-	272

18. Finansiella värdepapper

De finansiella värdepapperens bokförda värde var 0 (1) mn och marknadsvärde 0 (1) mn euro.

19. Förändring av eget kapital

Aktiekapital utgående balans föregående år	2 876	2 875
Inlösta optioner	10	1
Aktiekapital vid årets slut	2 886	2 876
Pågående emission utgående balans föregående år	-	-
Inlösta optioner	5	-
Pågående emission vid årets slut	5	-
Överkursfond utgående balans föregående år	62	61
Överföring till balanserat resultat	-33	-
Inlösta optioner	7	1
Överkursfond vid årets slut	36	62
Reservfond utgående balans föregående år	149	46
Överföring till balanserat resultat	-149	103
Reservfond vid årets slut	-	149
Balanserat resultat utgående balans föregående år	2 810	2 503
Erlagd utdelning	-262	-220
Överföring från reservfond och överkursfond	182	-103
Övrig disponering av vinstmedlen	-20	-36
Årets resultat	769	666
Balanserat resultat vid årets slut	3 479	2 810
Utdelningsbara medel vid årets slut	3 479	2 810

20. Avsättningar

Avsättningar för pensioner	124	119 *)
Övriga avsättningar		
Avsättning för underhållsstopp vid raffinaderierna	37	24
Avsättning för prospektering och utvinning av olja	-	16
Avsättning för miljö, hälsa och säkerhet (MHS)	7	8
Övriga avsättningar	39	66
Summa	207	233

* Jämförelseåret har justerats enligt Fortums redovisningsprinciper.

mn euro	2003	2002
21. Uppskjuten skatteskuld		
Förändring av den uppskjutna skatteskulden		
Obeskattade reserver	145	134
Koncernjusteringar	-67	-64
Uppskjuten skatt i bolag	-96	-26
Summa	-18	44
Uppskjuten skattefordan		
Koncernjusteringar	15	15
Uppskjuten skatt i bolag	15	13
Summa	30	28
Uppskjuten skatteskuld		
Obeskattade reserver	1 131	1 001
Koncernjusteringar	652	869
Uppskjuten skatt i bolag	60	-4
Summa	1 843	1 866
22. Skulder		
Långfristiga skulder		
Obligationslån	2 786	1 935
Lån hos kreditinstitut	1 089	1 174
Pensionslån	91	97
Erhållna förskott	-	2
Övriga skulder till intresseföretag	181	147
Övriga långfristiga skulder	1 039	1 244
Summa	5 186	4 599
varav räntebärande	4 840	4 306
Kortfristiga skulder		
Obligationslån	308	269
Lån hos kreditinstitut	12	1 107
Pensionslån	-	8
Erhållna förskott	-	46
Leverantörsskulder	449	689
Skulder till intresseföretag		
Erhållna förskott	-	1
Leverantörsskulder	37	25
Övriga skulder	15	32
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	4	5
Summa	56	63
Övriga kortfristiga skulder	1 376	1 261
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	487	491
Summa	2 688	3 934
varav räntebärande	1 225	2 134
Summa räntebärande och räntefria skulder		
Räntebärande skulder	6 065	6 440
Räntefria skulder	1 809	2 093
Summa	7 874	8 533

Noter, balansräkningen

mn euro	2003	2002	Emitteringsår	Förfaller	2003	2002	
Förfallotider för långfristiga lån							
År			1999 SEK lån	2004	11	11	
2004	1 225		1999 SEK lån	2004	11	11	
2005	360		1999 SEK lån	2004	4	5	
2006	1 051		1999 SEK lån	2004	11	11	
2007	581		1999 EUR lån	2006	-	495	
2008	790		2000 EUR lån	2005	-	247	
2009 och senare	2 058		2000 EUR lån	2008	-	20	
Summa	6 065		2000 EUR lån	2007	-	10	
			2000 SEK lån	2003	-	11	
Skulder som förfaller efter fem år eller senare			2000 SEK lån	2003	-	44	
Obligationslån	1 046	590	2000 SEK lån	2004	11	11	
Lån hos kreditinstitut	265	249	2000 SEK lån	2006	44	44	
Pensionslån	91	197	2000 SEK lån	2003	-	11	
Övriga långfristiga skulder	656	926	2000 SEK lån	2004	11	11	
Summa	2 058	1 962	2000 SEK lån	2006	44	44	
			2000 SEK lån	2003	-	11	
Kortfristiga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			2000 SEK lån	2003	-	22	
Räntor	215	118	2000 SEK lån	2003	-	11	
Skatter	27	12	2000 SEK lån	2003	-	11	
Löner och övriga personalkostnader	105	135	2000 SEK lån	2003	-	5	
Övriga poster	144	231	2000 SEK lån	2003	-	5	
Summa	491	496	2000 SEK lån	2003	-	5	
			2000 SEK lån	2004	11	11	
23. Obligationslån			2000 SEK lån	2003	-	22	
Emitteringsår	Förfaller	2003	2002	2000 SEK lån	2003	-	11
Fortum Oyj				2000 SEK lån	2003	-	5
1999 EUR loan	2 006	499	-	2000 SEK lån	2003	-	11
2000 EUR lån	2 005	250	-	2000 SEK lån	2003	-	22
2001 EUR lån	2 008	498	-	2000 SEK lån	2003	-	5
2000 EUR lån	2 007	10	-	2000 SEK lån	2003	-	5
2000 EUR lån	2 008	20	-	2000 SEK lån	2003	-	5
2000 SEK lån	2 008	22	-	2000 SEK lån	2003	-	5
2003 SEK lån	2 006	165	-	2000 SEK lån	2004	11	11
2003 EUR lån	2 010	498	-	2000 USD lån	2003	-	10
2003 EUR lån	2 013	498	-	2001 SEK lån	2008	-	492
Fortum Power and Heat Oy				Fortum Generation AB			
1991 USD lån	2002–2011	49	55	1993 SEK lån	2003	-	33
1991 USD lån	2011	31	30	AB Aroskraft			
1992 USD lån	2005	38	38	1994 SEK lån	2004	2	4
1993 USD lån	2007	48	47	Mellansvensk Kraftgrupp AB			
Fortum Power and Heat AB				1998 SEK lån	2003	-	6
1999 SEK lån	2004	6	5	1998 SEK lån	2003	-	11
1999 SEK lån	2004	76	75	1998 SEK lån	2003	-	11
1999 SEK lån	2003	-	16	1998 SEK lån	2005	6	5
1999 SEK lån	2004	9	9	1998 SEK lån	2005	25	25
1999 SEK lån	2004	32	33	1998 SEK lån	2006	3	4
1999 SEK lån	2005	6	5	2001 SEK lån	2003	-	13
1999 SEK lån	2004	39	39	2001 SEK lån	2004	33	33
1999 SEK lån	2004	33	32	2001 SEK lån	2006	2	2
				2002 SEK lån	2006	2	2
				2002 SEK lån	2006	22	22
				Fortum Finance B.V.			
				1992	1999–2007	58	70
				Summa		3 094	2 204

Noter, ansvarsförbindelser

24. Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser

För egna avsättningar och skulder

mn euro	2003 Skuld	Säker- hetens värde	2002 Skuld	Säker- hetens värde
Skulder för vilka panten givits som säkerhet				
Lån hos kreditinstitut	232	82	323	430
Pensionslån	5	7	8	9
Leverantörsskulder	-	1	-	56
Övriga skulder	420	59	620	58
Summa	657	149	951	553
Skulder för vilka fastighetsinteckningar givits som säkerhet				
Lån hos kreditinstitut	1	5	4	151
Pensionslån	42	42	42	42
Leverantörsskulder	-	27	-	27
Övriga skulder	-	17	-	17
Summa	43	91	46	237
Skulder för vilka företagsinteckningar givits som säkerhet				
Lån hos kreditinstitut	-	-	8	32
Skulder för vilka lösöreinteckningar givits som säkerhet				
Lån hos kreditinstitut	-	-	3	26
Säkerheter givna för övriga förbindelser				
Panter		-		7
Fastighetsinteckningar		55		55
Lösöreinteckningar		-		1
Summa		55		63
Säkerheter givna för andras del				
Panter		9		9
Fastighetsinteckningar		3		-
Summa		12		9
Summa säkerheter		307		920
Ansvar för kärnavfallshanteringen				545
Fondandel i kärnavfallshanteringsfonden		-560		-535
Som skuld i balansräkningen		10 ^{*)}		10 ^{*)}

*) Som säkerhet för intecknade innehavarskuldseklar

Övriga ansvarsförbindelser	2003	2002
Ansvar för operativ leasing		
Förfaller inom ett år	75	58
Förfaller efter mer än ett år	103	91
Summa	178	149
Återköpsförbindelser	8	15
Övriga ansvarsförbindelser för egen del	101	474
Ansvarsförbindelser för intresseföretag		
Borgensförbindelser	562	345
Övriga ansvarsförbindelser	182	184
Summa	744	529
Ansvarsförbindelser för andras del		
Borgensförbindelser	15	4
Övriga ansvarsförbindelser	7	4
Summa	22	8
Summa ansvarsförbindelser	1 053	1 175

Förutom de övriga ansvarsförbindelserna har för Gasum Oy's del ställts en säkerhet som täcker 75 % av betalningsförbindelserna i anslutning till avtalet om naturgastillförsel mellan Gasum och OOO Gazexport.

Noter, derivatkontrakt

Ränte- och valutaderivat

	2003	Marknads-	Icke	2002	Marknads-	Icke
mn euro	Portfölj- värdering	värde	intäkts- fört	Portfölj- värdering	värde	intäkts- fört
Ränteterminer	330	-	-	2 950	-2	-2
Ränteswappar	4 253	-97	-69	6 898	21	34
Valuteterminer ¹⁾	8 396	129	49	5 626	63	30
Valutaswappar	333	-3	-1	2 334	227	60
Köpta valutaoptioner	-	-	-	248	9	11
Utställda valutaoptioner	-	-	-	66	1	1

1) Inkluderar även stängda terminsavtal.

Råolja och oljeprodukterderivat

	1000 fat	Marknads-	Icke	1000 fat	Marknads-	Icke
mn euro		värde	intäkts- fört		värde	intäkts- fört
Säljavtal	22 304	-11	-11	10 697	-11	-11
Köpavtal	37 239	14	14	12 170	13	13
Köpta optioner	150	-	-	-	-	-
Utställda optioner	600	-	-	-	-	-

Elderivat

	TWh	Marknads-	Icke	TWh	Marknads-	Icke
mn euro		värde	intäkts- fört		värde	intäkts- fört
Säljavtal	58	-100	-65	94	-2 065	-1 406
Köpavtal	50	136	101	78	1 709	1 051
Köpta optioner	-	-	-	2	1	-1
Utställda optioner	-	-	-	6	3	6

Gasderivat

	Mn th.	Marknads-	Icke	Mn th.	Marknads-	Icke
mn euro		värde	intäkts- fört		värde	intäkts- fört
Säljavtal	8	-	-	4 072	127	127
Köpavtal	8	-	-	3 773	-115	-115
Köpta optioner	-	-	-	1 287	-7	-7
Utställda optioner	-	-	-	1 335	-	-

Derivatinstrumentens marknadsvärden grundar sig på bokslutsdagens marknadspriser till den del kontrakten är föremål för offentlig handel. Marknadsvärdet av övriga kontrakt grundar sig på nuvärdet av de kassaflöden de förorsakar och för optionernas del på värderingsmodellerna. Beloppen omfattar även stängda utestående positioner. Derivatkontrakt används främst för hantering av koncernens valuta-, ränte- och prISRISKEr.

25. Finansiell riskhantering

Fortums styrelse godkänner koncernens finansiella riskpolicy som fastställer målen, principerna, processerna och ansvarsområdena för koncernens finansiella riskhantering. Policyn ger riktlinjerna för hur man definierar, kvantifierar, kontrollerar och rapporterar marknads- och finansiellt relaterade risker. Till dessa risker hör elpris- och volymrisker, oljepris- och raffineringsmarginalrisker, likviditets- och refinansieringsrisker, valuta- och ränterisker och motpartsrisker.

Generellt hanteras riskerna vid källan, dvs. inom den affärsenhet där risken uppstår. Undantag är Group Treasury, som ansvarar för hanteringen av koncernens valuta-, ränte- och refinansieringsrisker.

Finansdirektören ansvarar för den finansiella riskhanteringen på koncernnivå. Finansiell riskkontroll på koncernnivå organiseras inom koncernens ekonomienhet. Funktioner för riskkontroll på affärsenhetsnivå rapporterar risker parallellt till koncernens riskkontroll och kreditkontroll, som ansvarar för att konsolidera och analysera risker ur koncernperspektiv.

Hanteringen av marknadsrisker är en central del av Fortums affärsverksamhet. Huvudprincipen inom Fortum är att risker ska kvantifieras och kontrolleras så noggrant som möjligt i enlighet med beslutade mandat och ställas i relation till prognostiserade intäkter och/eller kassaflöde. Ett antal olika modeller, som till exempel Value-at-Risk och Profit-at-Risk används inom koncernen för att stödja denna princip. Dessutom genomförs känslighetsanalyser kontinuerligt för att bedöma hur extrema prisrörelser påverkar Fortums intäkter.

ELPRISRISKER OCH VOLYMETRISKA RISKER

Fortum hanterar riskerna för elproduktionen och försäljningsriskerna separat. Elprisker inom elproduktion hanteras genom att använda elderivat och försäljningskontrakt för att säkra kassaflödet som genereras av produktionstillgångarna. Dessa avtal används för att reducera effekten av elprisrörelser på Fortums intäkter och för att säkra vissa mål. Strategierna för hur målen ska nås utvärderas kontinuerligt när marknadspriserna eller den hydrologiska situationen ändras.

Fortum Markets hanterar både de prisrelaterade och de temperaturrelaterade riskerna i sin försäljningsverksamhet genom en effektiv prissättning på slutprodukter kombinerat med en aktiv portföljförvaltning som styrs av riskpolicyn. Kassaflöden som genereras från slutkundsavtal är osäkra eftersom konsumtionen och prisnivåerna inte alltid är kända. Målet är att säkra avtalen så noggrant som möjligt för att minimera osäkerheten i vinstmarginalerna.

Den effekt potentiella ändringar i elpriser och volymer har på Fortums intäkter mäts kontinuerligt.

OLJEPRISRISKER OCH RAFFINERINGSMARGINALRISKER

Lagret av råolja och oljeprodukter för raffineringverksamheten består av obligatoriska och operativa lagervolymer. När marknadspriset för olja ändras påverkas lagervärdet. 70–80 % av det totala lagret utgörs av de obligatoriska lagervolymer. Endast operativa lagervolymer som påverkar kassaflödet säkras. Oljeraffineringverksamheten är exponerad för ändringar i raffineringsmarginalerna då dessa påverkar kassaflödet.

LIKVIDITETS- OCH REFINANSIERINGSRISKER

Fortum ser till att alltid ha tillgång till krediter som täcker de förväntade finansieringsbehoven och att ha tillräckliga reserver för att klara oväntade ökning av finansiering. Finansieringen måste vara diversifierad och flexibel för att vid behov tillåta förändringar i skuldportföljen.

Fortums mål är att vara en attraktiv låntagare bank- och kapitalmarknaderna. Målet är att skaffa finansiering till bästa möjliga villkor i jämförelse med likvärdigt ratade bolag. I syfte att skapa största möjliga flexibilitet över koncernens tillgångar, skall finansieringen ske utan ställande av säkerheter och koncentreras till moderbolaget Fortum Abp.

Tabell 1:

FINANSIERINGSKÄLLOR DEN 31 DECEMBER 2003

mn euro	Moderbolag	Koncernbolag	Koncernen
Obligationer emitterade enligt EMTN-programmet	2 294	-	2 294
Övriga långfristiga obligationer	165	635	800
Lån från finansinstitut	560	309	869
Övriga långfristiga räntebärande skulder	749	452	1 201
Summa långfristiga räntebärande skulder	3 768	1 396	5 164
Företagscertifikat	868	-	868
Övriga kortfristiga räntebärande skulder	10	23	33
Summa kortfristiga räntebärande skulder	878	23	901
Summa räntebärande skulder	4 646	1 419	6 065

Tabell 2:

FÖRFALLOTIDER OCH AMORTERINGAR PER ÅR

	mn euro
2004	1 225
2005	360
2006	1 051
2007	581
2008	790
2009 och senare	2 058
Summa	6 065

Tabell 3:

STÖRRE KREDITFACILITETER OCH SKULDPROGRAM DEN 31 DECEMBER 2003

mn euro	Beviljade belopp	Utnyttjat belopp	Outnyttjat
Beviljade kreditlimiter			
Fortum Abp, 1 200 mn euro syndikerad kreditlimit	1 200	200	1 000
Fortum Abp, bilaterala 364-dagarskrediter	400	-	400
Fortum Abp, bilaterala kontokrediter	210	9	201
Summa beviljade kreditlimiter	1 810	209	1 601
Låneprogram			
Fortum Abp, CP-program 500 mn EUR	500	436	64
Fortum Abp, CP-program 5 000 mn SEK	551	432	119
Fortum Abp, MTN-program 7 000 mn SEK	771	165	606
Fortum Abp, EMTN-program 4 000 mn EUR	4 000	2 294	1 706
Summa	5 822	3 327	2 495

VALUTA- OCH RÄNTERISKER

Fortum har kassaflöden och investeringar även i andra valutor än euro. Därför påverkas Fortums intäkter när växelkurserna ändras. De största exponeringarna är i USD, NOK och SEK. Exponeringarna i USD härrör huvudsakligen från oljeraffinerings- och shippingverksamheterna eftersom priser på oljeprodukter och frakter sätts i USD. NOK-exponeringarna härrör från handeln med el, eftersom kontrakt på Nord Pool, den nordiska elbörsen, noteras i NOK. SEK-exponeringarna härrör främst från tillgångarna i Sverige. Fortums mål med hanteringen av valutarisken är att minimera de variationer i intäkter och kassaflöde som beror på valutakurssvängningar.

Verksamhetsrelaterade valutakursexponeringar (Flödesposition, tabell 4) säkras normalt för perioder på upp till 12–18 månader. Dessutom säkras investeringar i utländska dotterbolag (Omräkningsexponeringar, tabell 5) enligt beslutad finanspolicy.

Tabell 4:

GROUP TREASURYS FLÖDESPOSITION DEN 31 DECEMBER 2003

Valuta mn euro	Nettoposition	Säkring	Öppen
SEK	4 885	4 885	-
USD	429	430	1
NOK	584	583	1
Övriga	122	122	-
Summa	6 020	6 020	-

Tabell 5:

GROUP TREASURYS OMRÄKNINGSEXPONERING DEN 31 DECEMBER 2003

Valuta mn euro	Investering	Säkring	Öppen	Säkring %
SEK	1 307	1 022	285	78
USD	11	11	0	100
GBP	57	17	40	31
CAD	82	56	26	68
Övriga	112	15	97	14
Summa	1 569	1 121	448	71

Fortums räntebärande skuld per den 31 december 2003 var 6 065 miljoner euro. Fortums skuldportfölj består av lån och obligationer med olika förfallostruktur. Fortum kan påverka löptiden genom att teckna olika typer av ränteavtal. Strategierna för optimal struktur i skuldportföljen utvärderas kontinuerligt för att koncernen ska uppnå sina mål. Skuld- och ränteswappportföljens modifierade duration var 1,7 år.

Ränterisken delas upp i marknadsrisk och flödesrisk. Marknadsrisken hänförs till den effekt en ränteändring på en procentenhet får på de räntebärande skuldernas nuvärde. Marknadsrisken per den 31 december 2003 var 133 miljoner euro. Flödesrisken var 20 miljoner euro uppmätt genom att man räknar fram den effekt en räntehöjning på en procentenhet får på räntekostnaderna de närmaste 12 månaderna.

MOTPARTSRISKER

Motpartsrisiker uppstår när avtal träffas och förekommer i den normala affärsverksamheten där Fortum får betalt för sålda produkter eller tjänster. Särskilt viktiga är de motpartsrisiker som uppstår i samband med att man säkrar marknadsrisiker eftersom dessa exponeringar ofta är volatila. Under senare år har detta blivit mycket tydligt och energibolagen har blivit allt mer försiktiga när det gäller att godkänna krediter. Det är därför viktigt för Fortum att alltid ha kontroll på aktuella exponeringar och att känna de motparter vi gör affärer med.

Motpartsrisiker kvantifieras som den förlust Fortum förväntas göra om en motpart fallerar. Limiterna sätts på koncernnivå och delegeras till affärsenheterna. Koncernens kreditkontroll övervakar och rapporterar motpartsrisiker mot godkända limiter. Fortums mål är att minimera motpartsrisiker, och kontinuerliga åtgärder vidtas för att minska dessa risker genom att använda netting, clearing och, där det är möjligt, garantier och säkerheter.

26. Legala tvister och processförfaranden

Fortums dotterbolag Neste Canada, Inc. är både kårande och svarande i ett mål avseende ett krav för kostnader för att återställa miljön. Kostnaderna hänförs till en fabrik tillhörande en kemiverksamhet som förvärvades av Neste Chemicals år 1992, och som sedan avyttrats. Motpart i målet är Reichhold Ltd. Domstolförhandlingarna har pågått sedan 1997 vid Torontos underrätt och har nu nått pre-trial mediation. Det är företagsledningens bedömning att domen inte kommer att ha någon materiell påverkan på Fortums finansiella ställning.

Fortum bedriver en vittförgrenad internationell verksamhet och är, utöver de ovannämnda fallen, både svarande och kårande i flera juridiska processer relaterade till affärsverksamheten, varav huvuddelen kommer att ha en begränsad inverkan. Det är företagsledningens bedömning att utgången av dessa processer, oavsett om bedömningen görs individuellt eller sammantaget, inte kommer att ha någon materiell påverkan på Fortums resultat eller finansiella ställning.

Dotterbolagsaktier och andelar

	Säte	Antal aktier	Koncernens andel, %		Nominellt värde 1 000 val.	Bokfört värde 31.12.2003 1 000 euro
Dotterbolagsaktier (bokfört värde över 2 mn euro)						
Kraft, värme och gas						
AB Aroskraft	Sverige	37 125	82,5	SEK	3 713	2 865
AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad	Sverige	9 010	50,1	SEK	901	110 132
AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad	Sverige	12 199 970	50,1	SEK	1 219 997	1 261 608
AB Hälsingekraft	Sverige	149 000	100,0	SEK	149 000	57 343
AB Ryssa Elverk	Sverige	630 000	100,0	SEK	31 500	49 632
Arvika Energi AB	Sverige	8 600	100,0	SEK	8 600	5 482
AS Tartu Energia	Estland	60 240	60,0	EEK	60 240	5 098
AS Tartu Keskkatlamaja	Estland	150 000	60,0	EEK	150 000	4 876
Avestaforsen AB	Sverige	656 000	100,0	SEK	65 600	48 763
Baerum Fjernvarme AS	Norge	70 000	100,0	NOK	70 000	19 435
Brännälven Kraft AB	Sverige	26 805	35,4	SEK	6 701	26 762
Bullerforsens Kraft AB	Sverige	264 000	88,0	SEK	26 400	91 186
ETV Eröterv Rt.	Ungern	62 886	97,3	HUF	628 860	3 226
Fortum DZT S.A.	Polen	-	72,8	PLZ	-	6 293
Fortum Energiantuotanto Oy	Finland	27 035	100,0	EUR	2 704	13 486
Fortum Energy Securities AB	Sverige	53 168	100,0	SEK	53 168	3 852
Fortum Generation AB	Sverige	88 311 286	100,0	SEK	441 556	1 661 404
Fortum Holding B.V.	Nederländerna	200 000	100,0	EUR	20 000	60 897
Fortum Kraft AB	Sverige	100 000	100,0	SEK	100 000	198 297
Fortum Lämpö Oy	Finland	2 000	100,0	EUR	1 682	8 399
Fortum Power and Heat AB	Sverige	20 000 000	100,0	SEK	2 000 000	2 992 558
Fortum Power and Heat AS	Norge	70 000	100,0	NOK	7 000	18 718
Fortum Power Holding B.V.	Nederländerna	240	100,0	EUR	24 000	49 725
Fortum Sendi Prima Sdn Bhd	Malesien	2	100,0	MYR	-	2 100
Fortum Service AB	Sverige	100 100	100,0	SEK	10 010	17 643
Fortum Service AS						
(former Ostfold Energi Entreprenör AS)	Norge	5 000	100,0	NOK	5 000	2 971
Fortum Service Deutschland GmbH	Tyskland	1	100,0	EUR	25	41 391
Fortum Service Oy	Finland	5 000	100,0	EUR	8 409	8 409
Fortum Service Öst AB	Sverige	10 000	100,0	SEK	10 000	6 938
Fortum Sverige AB	Sverige	50 000	100,0	SEK	50 000	1 173 687
Fortum Teknik & Miljö AB	Sverige	3 076	100,0	SEK	3 076	2 175
Fortum Termest AS	Estland	1 293 082	99,7	EEK	129 308	19 213
Fortum Värme Fastigheter AB	Sverige	1 000	50,1	SEK	100	2 013
Fortum Värme Nynäshamn AB	Sverige	2 000	100,0	SEK	2 000	2 093
Fryksdalens Kraft AB	Sverige	70 000	100,0	SEK	7 000	23 348
Hudiksvalls Energiverk AB	Sverige	2 000	100,0	SEK	2 000	16 658
IVO Energy Limited	Storbritannien	47 382 000	100,0	GBP	47 382	34 056
Klarälvens Kraft AB	Sverige	100 000	100,0	SEK	10 000	137 781
Koillis-Pohjan Energiantuotanto Oy	Finland	19 000	100,0	EUR	1 900	7 234
Kopparkraft AB	Sverige	6 899 670	100,0	SEK	689 967	389 236
Kopparkraft Intressenter AB	Sverige	1 000 000	100,0	SEK	100 000	250 367
Kotkan Putkityö Oy	Finland	100	100,0	EUR	17	2 102
Ljunga Kraft AB	Sverige	10 177 625	100,0	SEK	284 974	186 473

	Säte	Antal aktier	Koncernens andel, %		Nominellt värde 1 000 val.	Bokfört värde 31.12.2003 1 000 euro
Ljunsnans Kraft AB	Sverige	5 000	100,0	SEK	500	272 588
Mellansvensk Kraftgrupp AB	Sverige	66 513	87,0	SEK	66 513	39 531
Naps System Oy	Finland	11 363	61,0	EUR	1 136	4 279
Nybroviken Kraft AB	Sverige	100 000	52,9	SEK	10 000	25 172
Parteboda Kraft AB	Sverige	1 000	52,9	SEK	100	35 347
Spjutmo Kraft AB	Sverige	100 000	100,0	SEK	10 000	25 441
Stockholm Energi Vattenkraft AB	Sverige	1 000	100,0	SEK	100	524 045
Uddeholm Kraft AB	Sverige	5 953 332	100,0	SEK	595 333	79 082
Voxnan Kraft AB	Sverige	1 000	52,9	SEK	100	141 982
Värmlandsenergi AB	Sverige	53 613 270	100,0	SEK	536 133	71 902
Värmlandskraft OKG-delägarna AB	Sverige	308	73,3	SEK	308	10 028
Älvkraft i Värmland AB	Sverige	3 146 960	100,0	SEK	314 696	98 672
Älvkraft i Värmland Intressenter AB	Sverige	500 000	100,0	SEK	50 000	89 674
Distribution						
Ekerö Energi AB	Sverige	19 574	80,8	SEK	1 272	25 416
Fortum Distribution AB	Sverige	30	100,0	SEK	300	792 952
Fortum Distribution AS						
(former Ostfold Energi Nett AS)	Norge	20 000	100,0	NOK	100 000	81 905
Fortum Distribution Ryssa AB	Sverige	1 000	100,0	SEK	100	22 798
Fortum Distribution Yngeredsfors AB	Sverige	800 000	100,0	SEK	80 000	214 052
Fortum Elekter AS	Estland	1 572 323	99,3	EEK	157 232	9 586
Fortum Sähkönsiirto Oy	Finland	439 765	100,0	EUR	43 977	227 303
Koillis-Pohjan Sähkönsiirto Oy	Finland	8 000	100,0	EUR	800	26 688
Oy Tersil AB	Finland	15 000	100,0	EUR	252	2 750
Oy Tertrade AB	Finland	15 000	100,0	EUR	252	2 425
Markets						
Fortum Markets AB	Sverige	250 000	100,0	SEK	250 000	141 949
Fortum Markets Oy	Finland	22 800	100,0	EUR	22 800	90 828
Oljeraffinering och marknadsföring						
Best Chain Oy	Finland	112 800	100,0	EUR	11 280	45 413
Fortum Gas Ltd	Storbritannien	3 030 000	100,0	GBP	3 030	4 299
Fortum Oil and Gas AB	Sverige	2 000 000	100,0	SEK	200 000	23 972
Fortum Oil N.V.	Belgien	60 389	100,0	EUR	14 970	13 641
Fortum Polska sp.z.o.o.	Polen	40 000	100,0	PLZ	20 000	21 163
Neste Eesti AS	Estland	10 000	100,0	EEK	10 000	5 926
Neste Markkinointi Oy	Finland	210 560	100,0	EUR	21 056	47 567
Neste MTBE S.A.	Portugal	60 000	100,0	EUR	600 000	2 096
Neste Oil Holding (U.S.A.) Inc.	USA	1 000	100,0	USD	1	18 428
Neste Oil Services Inc.	USA	1 000	100,0	USD	1	33 795
Neste St. Petersburg OOO	Ryssland	10	100,0	RUR	1 052 821	58 427
SIA Neste Latvija	Lettland	180	100,0	LVL	11 318	33 730
Tehokaasu Oy	Finland	7 200	100,0	EUR	3 027	3 900
UAB Neste Lietuva	Litauen	709 830	100,0	LTL	70 983	29 000

	Säte	Antal aktier	Koncernens andel, %		Nominellt värde 1 000 val.	Bokfört värde 31.12.2003 1 000 euro
Övriga verksamhet						
Fortum Assets Oy	Finland	400 000	100,0	EUR	6 728	22 979
Fortum Energy Ltd	Storbritannien	5 362 000	100,0	GBP	5 362	8 961
Fortum Finance B.V.	Nederländerna	237 001	100,0	EUR	107 546	134 209
Fortum Investments Ltd	Irland	3 091 001	100,0	USD	3 091	78 425
Fortum Project Finance S.A.	Luxemburg	154 000	100,0	EUR	38 177	167 518
Kiinteistö Oy IVOn Vanhakaupunki	Finland	1 600	100,0	EUR	2 691	10 764

Genom poolingsmetoden konsoliderade aktier i dotterföretag

Fortum Oil and Gas Oy	Finland	98 523 082	100,0	EUR	165 704	2 625 705
Fortum Power and Heat Oy	Finland	91 197 542	100,0	EUR	153 383	2 898 575

Intressebolagsaktier (bokföringsvärde över 2 mn euro)

Kraft, värme och gas

Biomasse-Heizkraftwerk						
Herbrechtingen GmbH	Tyskland	-	33,33	EUR	50 000	2 789
Blåsjön Kraft AB	Sverige	6 000	38,23	SEK	6 000	16 109
Drammen Fjernvarme KS	Norge	-	50,00	NOK	17 550 000	2 086
Enprima Oy	Finland	400 000	40,00	EUR	201	3 070
Fingglass Oy	Finland	470	37,00	EUR	395	2 523
Forsmarks Kraftgrupp AB	Sverige	76 500	22,17	SEK	76 500	16 380
Gasum Oy	Finland	13 250 000	25,00	EUR	44 520	44 570
Hafslund ASA	Norge	66 559 449	34,10	NOK	66 559	261 812
Hofors Energi AB	Sverige	2 000	24,45	SEK	2 000	2 062
Hörmundsvalla Kraft AB	Sverige	1 000	50,00	SEK	1 000	4 075
Karlshamn Kraft AB	Sverige	45 000	30,00	SEK	4 500	2 460
Kemijoki Oy	Finland	427 424	17,50	EUR	7 189	293 774
Nova Naturgas AB	Sverige	510 201	20,40	SEK	24 490	23 377
Oskarshamn Kraftgrupp AB	Sverige	409 500	43,36	SEK	40 950	94 272
Panjin Liaohe Fortum Thermal						
Power Company Co.	Kina	1	50,00	EUR	-	11 652
Riihimäen Kaukolämpö Oy	Finland	50	50,00	EUR	67	3 556
Stensjön Kraft AB	Sverige	220 000	26,45	SEK	11 000	47 247
Teollisuuden Voima Oy ¹⁾	Finland	193 742 067	26,55	EUR	193 742	128 731
Tåsans Kraft AB	Sverige	960	40,00	SEK	960	8 943
Ångefallen Kraft AB	Sverige	5 000	50,00	SEK	500	8 603

¹⁾ Fortums ägarandel i kärnkraftverken Olkiluoto 1 och 2 (Industrins Kraft Ab:s A-aktieserie) och kolkraftverket i Meri-Pori (Industrins Kraft Ab:s C-aktieserie) kvarstår oförändrad på 26,6 %. Fortums andel i kärnkraftverket Olkiluoto 3 är 25,0 % (Industrins Kraft Ab:s B-aktieserie). I slutet av år 2003 var Fortums ägarandel i Industrins Kraft Ab 26,6 %. Då Olkiluoto 3:s hela aktiekapital har tecknats är Fortums ägarandel i Industrins Kraft Ab 25,8 %.

Distribution

Fingrid Oyj	Finland	834	25,08	EUR	14 027	28 054
Fredrikstad Energi AS	Norge	7 554	49,00	NOK	755	25 318
Fredrikstad Energi Nett AS	Norge	393 856	66,85	NOK	393 856	30 078
Härjeåns Kraft AB	Sverige	31 643	46,30	SEK	3 164	7 266
Karlskoga Energi & Miljö AB	Sverige	26 950	49,00	SEK	26 950	37 775
Keuruun Sähkö Oy	Finland	1 754	35,08	EUR	88	2 458
Sallilan Sähkölaitos Oy	Finland	27 250	46,02	EUR	229	8 174
Trogstad Elverk AS	Norge	4 096	49,00	NOK	410	4 397

	Säte	Antal aktier	Koncernens andel, %		Nominellt värde 1 000 val.	Bokfört värde 31.12.2003 1 000 euro
Markets						
Energiapolar Oy	Finland	349 259	30,78	EUR	349	2 188
Ishavskraft AS	Norge	7 105	49,00	NOK	7 105	6 926
Oljeraffinering och marknadsföring						
AB Nynäs Petroleum	Sverige	33 765	50,00	SEK	33 765	43 685
CanTerm Canadian Terminals Inc.	Kanada	50	50,00	CAD	10 000	6 160
Pikoil Oy	Finland	200	50,00	EUR	2 000	2 000
SeverTEK ZAO	Ryssland	50 000	50,00	USD	10 000	8 668
Övrig verksamhet						
Enermet Group Oy	Finland	268 349	26,71	EUR	4 513	4 513
Övriga aktier och andelar (bokföringsvärde över 2 mn euro)						
Kraft, värme och gas						
OAo Lenenergo	Ryssland	142 723 603	15,9	RUR	54 345 000	48 187
Eesti Gaas AS	Estland	1 212 632	17,7	EEK	27 506	5 246
Lapin Sähkövoima Oy	Finland	183 534	13,0	EUR	31 000	11 004
Nokian Lämpövoima Oy	Finland	19 900	19,9	EUR	33	4 373
Distribution						
Imatran Seudun Sähkö Oy	Finland	69 834	16,1	EUR	117	2 527
Vakka-Suomen Voima Oy	Finland	14 210	-	EUR	36	2 324
Oljeraffinering och marknadsföring						
Saudi European Petrochemical Company Ibn Zahr	Saudiarabien	98 832	10,0	SAR	98 832	14 851
Övrig verksamhet						
Enertech Capital Fund II	USA		-	EUR	-	2 148
Sea Containers Ltd	Bermuda	160 759	-	EUR	-	2 323
Utility Competitive Advantage Fund L.L.C.	USA		11,1	USD	-	3 340

En fullständig förteckning över aktier ingår i Fortum Abp:s officiella bokslut.

Koncernens ekonomiska nyckeltal 1999–2003

		1999	2000	2001	2002	2003
Resultaträkning						
Nettoomsättning	mn euro	8 232	10 614	10 410	11 148	11 392
- förändring	%	-3,1	28,9	-1,9	7,1	2,2
Resultatandelar i intressebolag	mn euro	36	46	36	31	41
Övriga rörelseintäkter	mn euro	187	140	203	370	151
Avskrivningar och nedskrivningar	mn euro	-523	-571	-623	-694	-538
Övriga rörelsekostnader	mn euro	-7 227	-9 323	-9 112	-9 566	-9 626
Rörelseresultat	mn euro	705	906	914	1 289	1 420
- av omsättningen	%	8,6	8,5	8,8	11,6	12,5
Finansiella intäkter och kostnader	mn euro	-211	-273	-212	-281	-236
Resultat före extraordinära poster	mn euro	494	633	702	1 008	1 184
- av omsättningen	%	6,0	6,0	6,7	9,0	10,4
Extraordinära poster	mn euro	460	-10	-	-	-
Resultat efter finansiella poster	mn euro	954	623	702	1 008	1 184
- av omsättningen	%	11,6	5,9	6,7	9,0	10,4
Skatt	mn euro	-229	-154	-160	-269	-325
Minoritetsandel	mn euro	-22	-46	-83	-73	-90
Årets resultat	mn euro	703	423	459	666	769
Balansräkning						
Anläggningstillgångar	mn euro	9 724	11 712	11 328	14 869	14 172
Omsättningstillgångar						
Övriga omsättningstillgångar	mn euro	661	746	598	504	551
Fordringar	mn euro	1 379	1 933	1 766	1 995	1 400
Kassa och bank	mn euro	775	437	602	591	439
Eget kapital	mn euro	4 705	5 022	5 485	5 896	6 406
Minoritetsintressen	mn euro	126	1 281	1 270	1 432	232
Avsättningar	mn euro	83	197	144	233	207
Uppskjuten skatteskuld	mn euro	1 128	1 177	1 122	1 866	1 843
Räntebärande skulder	mn euro	4 593	5 063	4 276	6 440	6 065
Räntefria skulder	mn euro	1 904	2 088	1 997	2 093	1 809
Summa tillgångar	mn euro	12 539	14 828	14 294	17 960	16 562
Avkastning						
Avkastning på eget kapital	%	7,7	8,6	8,3	10,5	12,3
Avkastning på sysselsatt kapital	%	8,4	9,4	8,7	11,1	11,4
Finansiering och ekonomisk utställning						
Räntebärande nettoskuld	mn euro	3 818	4 626	3 674	5 846	5 626
- av omsättningen	%	46,4	43,6	35,3	52,4	49,4
Skuldsättningsgrad ¹⁾	%	79	73	54	80	85
Soliditet	%	39	43	48	41	40
Rörelsens kassaflöde	mn euro	524	424	1 145	1 351	1 577
Kassaflöde före finansiering	mn euro	497	-685	844	-27	1 759
Utdelning	mn euro	141	194	220	262	357 ²⁾

1) Skuldsättningsgrad definieras som räntebärande nettoskuld dividerad med eget kapital plus minoritetsintressen. Under 2000–2002 inkluderar minoritetsintressen preferensaktier uppgående till 1,2 miljarder euro, som löpte med fast utdelning om 6,7 % utfärdad av Fortum Capital Ltd.

2) Förslag av styrelsen

		1999	2000	2001	2002	2003
Nettoräntekostnader	mn euro	209	243	215	277	33
Räntebidrag		3,4	3,7	4,3	4,7	5,8
Övriga nyckeltal						
Sysselsatt kapital	mn euro	9 425	11 365	11 032	13 765	12 704
Investeringar	mn euro	1 059	3 131	713	4 381	1 136
- av omsättningen	%	12,9	29,5	6,8	39,3	10,0
Forsknings- och utvecklingsutgifter	mn euro	72	58	53	33	35
- av omsättningen	%	0,9	0,5	0,5	0,3	0,3
Medelantal anställda		17 461	16 220	14 803	14 053	13 343

Formlerna för uträkning av nyckeltalen finns på sidan 80.

NETTOOMSÄTTNING PER SEGMENT

mn euro	2003	Q4/03	Q3/03	Q2/03	Q1/03	2002	Q4/02	Q3/02	Q2/02	Q1/02
Kraft, värme och gas	3 418	860	626	718	1 214	3 644	1 234	694	783	933
Distribution	688	186	143	160	199	640	184	138	156	162
Markets	1 540	408	329	327	476	1 280	418	286	270	306
Oljeraffinering och marknadsföring	7 192	1 757	1 717	1 643	2 075	7 083	1 968	1 794	1 790	1 531
Övrig verksamhet	84	23	22	19	20	64	19	15	16	14
Koncernintern försäljning	-1 530	-397	-310	-432	-391	-1 668	-567	-344	-356	-401
Summa	11 392	2 837	2 527	2 435	3 593	11 043	3 256	2 583	2 659	2 545
Avvecklad verksamhet	-	-	-	-	-	105	34	22	23	26
Summa	11 392	2 837	2 527	2 435	3 593	11 148	3 290	2 605	2 682	2 571

RÖRELSERESULTAT PER SEGMENT

mn euro	2003	Q4/03	Q3/03	Q2/03	Q1/03	2002	Q4/02	Q3/02	Q2/02	Q1/02
Kraft, värme och gas	780	274	77	136	293	617	284	28	156	149
Distribution	247	58	47	61	81	279	61	34	72	113
Markets	43	21	14	15	-7	-11	-19	2	4	2
Oljeraffinering och marknadsföring	396	78	118	75	125	253	42	76	79	57
Övrig verksamhet	-46	-11	-16	-2	-17	-64	-27	-17	-10	-12
Elimineringar	-	-	-1	-	-	-	-1	1	1	-1
Summa	1 420	420	239	285	475	1 074	340	124	302	308
Avvecklad verksamhet	-	-	-	-	-	215	51	25	120	19
Summa	1 420	420	239	285	475	1 289	391	149	422	327

Formler för uträkning av nyckeltal

FORMLER FÖR UTRÄKNING AV NYCKELTAL

Avkastning på eget kapital , %	=	100x	$\frac{\text{Resultat före skatt} - \text{skatter}}{(\text{Eget kapital} + \text{minoritetsandel}) \text{ i genomsnitt}}$
Avkastning på sysselsatt kapital , %	=	100x	$\frac{\text{Resultat före skatt} + \text{räntekostnader och övriga finansiella kostnader}}{\text{Sysselsatt kapital i genomsnitt}}$
Avkastning på operativt kapital , %	=	100x	$\frac{\text{Rörelseresultat}}{\text{Operativt kapital i genomsnitt}}$
Sysselsatt kapital	=		Balansomslutning – räntefria skulder – latent skatteskuld – avsättningar
Segments operativt kapital	=		Segments anläggningstillgångar + övriga omsättningstillgångar + kundfordringar – leverantörsskulder – ej räntebärande skulder exkluderat räntor och skatter
Räntebärande nettoskuld	=		Räntebärande skulder – likvida medel
Skuldsättningsgrad (%)	=	100x	$\frac{\text{Räntebärande nettoskulder}}{\text{Eget kapital} + \text{minoritetsandel}}$
Soliditet (%)	=	100x	$\frac{\text{Eget kapital} + \text{minoritetsandel}}{\text{Balansomslutning} - \text{erhållna förskott}}$
Räntetäckningsgrad	=		$\frac{\text{Rörelseresultat}}{\text{Nettoräntekostnader}}$

FORMLER FÖR UTRÄKNING AV AKTIENNYCKELTAL

Resultat/aktie (EPS)	=		$\frac{\text{Resultat före skatt} - \text{direkta skatter från den ordinarie verksamheten} - \text{minoritetsandel}}{\text{Emissionsjusterat antal aktier i genomsnitt under räkenskapsperioden}}$
Kassaflöde/aktie	=		$\frac{\text{Rörelsens kassaflöde}}{\text{Emissionsjusterat antal aktier i genomsnitt under räkenskapsperioden}}$
Eget kapital/aktie	=		$\frac{\text{Eget kapital}}{\text{Emissionsjusterat antal aktier i genomsnitt vid räkenskapsperiodens utgång}}$
Utdelning/aktie	=		$\frac{\text{Räkenskapsperiodens utdelning}}{\text{Emissionsjusterat antal aktier i genomsnitt under räkenskapsperioden}}$
Utdelning/resultat (%)	=	100x	$\frac{\text{Utdelning/aktie}}{\text{Resultat/aktie}}$
Direktavkastning på utdelning (%)	=	100x	$\frac{\text{Utdelning/aktie}}{\text{Emissionsjusterad sista avslutskurs under räkenskapsperioden}}$
P/E-tal	=		$\frac{\text{Emissionsjusterad sista avslutskurs under räkenskapsperioden}}{\text{Resultat/aktie}}$
Medelkurs	=		$\frac{\text{Aktiens totala omsättning i euro}}{\text{Emissionsjusterat antal aktier som omsatts under räkenskapsperioden}}$
Aktienstockens marknadsvärde	=		Antal aktier x emissionsjusterad sista avslutskurs under räkenskapsperioden
Aktieomsättningens utveckling	=		Antal aktier som omsatts under räkenskapsperioden samt de omsatta aktiernas procentuella andel av medelantalet aktier under räkenskapsperioden

Moderföretagets resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys

Resultaträkning

mn euro	Not	2003	2002
Nettoomsättning	1	69	17
Övriga rörelseintäkter	2	5	1
Avskrivningar och nedskrivningar	3	-7	-2
Övriga rörelsekostnader	4	-119	-65
Rörelseresultat		-52	-49
Finansiella intäkter och kostnader	5	6	95
Resultat efter finansiella poster		-46	46
Koncernbidrag		1 098	662
Resultat före skatt		1 052	708
Bokslutsdispositioner	6	1	-
Skatt	7	-310	-206
Årets resultat		743	502

Balansräkning

mn euro	Not	2003	2002
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar	8		
Immateriella anläggningstillgångar		6	5
Materiella anläggningstillgångar		16	2
Finansiella anläggningstillgångar		10 797	8 015
		10 819	8 022
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar	9	1 263	892
Finansiella värdepapper		-	-
Kassa och bank		240	360
		1 503	1 252
		12 322	9 274
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	11		
Aktiekapital		2 886	2 876
Pågående emission		5	-
Överkursfond		2 785	2 778
Balanserat resultat		638	398
Årets resultat		743	502
		7 057	6 554
Ackumulerade bokslutsdispositioner			
Ackumulerad avskrivningsdifferens		-	1
Avsättningar		1	-
Långfristiga skulder	12		
Räntebärande		3 765	562
Räntefria		1	-
		3 766	562
Kortfristiga skulder	12		
Räntebärande		1 274	958
Räntefria		224	1 199
		1 498	2 157
		12 322	9 274

Kassaflödesanalys

mn euro	2003	2002
Löpande verksamheten		
Resultat före finansiella poster	-46	47
Avskrivningar och nedskrivningar	7	2
Finansiella intäkter och kostnader	-6	-95
Realisationsvinster och -förluster		
på anläggningstillgångar samt utrangering	2	-1
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar i rörelsekapitalet	-43	-47
Förändringar i rörelsekapitalet		
Ökning (-), minskning (+) av kortfristiga räntefria rörelsefordringar	-10	9
Ökning (+), minskning (-) av kortfristiga räntefria skulder	7	-7
Förändring i rörelsekapitalet	-3	2
Kassaflöde före finansiella poster och skatt	-46	-45
Erlagd ränta och övriga finansiella kostnader	231	33
Koncernbidrag	662	335
Betald inkomstskatt	-347	-162
Realiserade kursvinster och -förluster	43	90
Kassaflöde från den löpande verksamheten	543	251
Investeringsverksamheten		
Investeringar i anläggningstillgångar	-23	-
Avyttringar av anläggningstillgångar	-	1
Förvärvade övriga aktier	-1	-
Inlösen av aktier i dotterbolag	50	
Avyttrade aktier i dotterföretag	-	55
Förändring av övriga placeringar, ökning (+), minskning (-)	-3 939	-996
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-3 913	-940
Kassaflöde efter investeringsverksamheten	-3 370	-689
Finansieringsverksamheten		
Förändring av kortfristiga skulder, ökning (+), minskning (-)	313	613
Upptagna av långfristiga lån	3 750	561
Amorteringar på långfristiga lån	-549	-196
Betald utdelning	-262	-220
Nyemission	22	1
Övriga finansiella poster	-24	
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	3 250	759
Årets kassaflöde	-120	70
Likvida medel vid årets början	360	290
Likvida medel vid årets slut	240	360
Förändring av likvida medel enligt balansräkningen, ökning (+), minskning (-)	-120	70

Noter till moderföretagets bokslut

mn euro	2003	2002
1. Omsättning per marknadsområde		
Finland	68	17
Sverige	1	-
Summa	69	17
2. Övriga rörelseintäkter		
Realisationsvinster på anläggningstillgångar	-	1
Hyresintäkter	5	-
Summa	5	1
3. Avskrivningar och nedskrivningar		
Avskrivningar enligt plan	7	2
4. Övriga rörelsekostnader		
Personalkostnader		
Löner och arvoden	28	17
Lönebikostnader		
Pensionskostnader	5	5
Övriga lönebikostnader	11	8
Övriga Personalkostnader	2	-
Övriga rörelsekostnader	73	35
Summa	119	65
Ledningens löner och arvoden		
Till verkställande direktörerna och styrelseledamöterna	1	1
Medelantal anställda	630	324

mn euro	2003	2002
5. Finansiella intäkter och kostnader		
Intäkter från andelar i intresseföretag	-	1
Övriga ränteintäkter och finansiella intäkter från koncernföretag	210	128
Övriga finansiella intäkter	26	32
Kursdifferenser	-49	48
Nedskrivningar av placeringar bland anläggningstillgångar	-	-1
Räntekostnader och övriga finansiella kostnader som hänför sig till koncernföretag	-89	-56
Räntekostnader och övriga externa finansiella kostnader	-92	-57
Summa	6	95
Summa ränteintäkter och räntekostnader		
Ränteintäkter	234	161
Räntekostnader	-177	-111
Nettoräntor	57	50
6. Bokslutsdispositioner		
Förändring av avskrivningsdifferens	1	-
7. Skatt på årets resultat		
Skatter från den ordinarie verksamheten	310	206
Skatter på extraordinära poster	-	-
Summa	310	206

8. Anläggningstillgångar

Immateriella och materiella anläggningstillgångar	Immateriella anläggningstillgångar	Maskiner och Inventarier	Förskotts- betalningar och pågående nyanläggningar	Summa
mn euro				
Ingående anskaffningsvärde	6	3	-	9
Investeringar	4	14	5	23
Avyttringar	-	1	-	1
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	10	16	5	31
Ingående avskrivningar	2	1	-	3
Årets avskrivningar	2	5	-	7
Utgående ackumulerade avskrivningar	4	6	-	10
Utgående restvärde enligt plan 31.12.2003	6	10	5	21
Utgående restvärde enligt plan 31.12.2002	5	2	-	7

Finansiella anläggningstillgångar	Andelar i koncern- företag	Fordringar hos koncern- företag	Andelar i intresse- företag	Fordringar hos intresse- företag	Övriga aktier och andelar	Övriga fordringar	Summa
mn euro							
Ingående anskaffningsvärde	5 801	2 180	5	12	2	15	8 015
Investeringar	-	5 171	-	4	2	6	5 183
Avyttringar	51	2 344	-	-	-	5	2 400
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	5 750	5 007	5	16	4	16	10 798
Årets nedskrivningar	-	-	-	-	1	-	1
Utgående restvärde enligt plan 31.12.2003	5 750	5 007	5	16	3	16	10 797
Utgående restvärde enligt plan 31.12.2002	5 801	2 180	5	12	2	15	8 015

mn euro

2003 2002

9. Kortfristiga fordringar

Fordringar hos koncernföretag		
Kundfordringar	5	2
Övriga fordringar	1 098	697
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	48	41
Summa	1 151	740
Fordringar hos intresseföretagen		
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	3	2
Kundfordringar	1	-
Övriga fordringar	3	6
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	105	144
Summa	1 263	892

10. Pensionsförbindelser för ledningen

Fortum Abp:s högsta ledning har möjlighet att gå i pension vid 60 års ålder.

mn euro

2003 2002

11. Förändring av eget kapital

Aktiekapital utgående balans		
föregående år	2 876	2 875
Inlösta optioner	10	1
Aktiekapital vid årets slut	2 886	2 876
Pågående emission utgående balans		
föregående år	-	-
Inlösta optioner	5	-
Pågående emission vid årets slut	5	-
Överkursfond utgående balans		
föregående år	2 778	2 778
Inlösta optioner	7	-
Överkursfond vid årets slut	2 785	2 778
Balanserad resultat utgående balans		
föregående år	900	617
Erlagd utdelning	-262	-220
Årets resultat	743	503
Balanserad resultat vid årets slut	1 381	900
Utdelningsbara medel vid årets slut		
	1 381	900

mn euro	2003	2002
12. Skulder		
Långfristiga skulder		
Obligationslån	2 459	-
Lån hos kreditinstitut	557	552
Övriga långfristiga skulder	750	10
Summa	3 766	562
varav räntebärande	3 766	562
Kortfristiga skulder		
Lån hos kreditinstitut	3	599
Leverantörsskulder	7	2
Skulder till koncernföretag		
Leverantörsskulder	1	1
Övriga skulder	392	1 454
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	14	11
Summa	407	1 466
Skulder till intresseföretag		
Övriga skulder	3	5
Summa	3	5
Övriga kortfristiga skulder	878	4
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	200	81
Summa	1 498	2 157
varav räntebärande	1 274	958
Summa räntebärande och ej räntebärande skulder		
Räntebärande skulder	5 040	1 520
Räntefria skulder	224	1 199
Summa	5 264	2 719

Derivatkontrakt

mn euro	2003			2002		
	Portfölj- värdering	Marknads- värde	Icke intäktsfört	Portfölj- värdering	Marknads- värde	Icke intäktsfört
Ränteswappar	1 023	-4	-6	1 724	56	65
Valutaterminer ¹⁾	11 482	87	-	7 312	27	-
Valutaswappar	-	-	-	1 455	106	-
Köpta valutoptioner	-	-	-	314	8	-
Utställda valutoptioner	-	-	-	205	-9	-

1) Inkluderar även stängda terminskontrakt

mn euro	2003	2002
Kortfristiga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		
Räntor	191	34
Skatter	5	43
Övriga poster	20	15
Summa	216	92
Förfallotider för långfristiga lån		
År		
2004	3	
2005	251	
2006	903	
2007	210	
2008 och senare	2 402	
Summa	3 769	
13. Ansvarsförbindelser		
Ställda säkerheter för koncernföretag		
Panter	365	668
Ställda säkerheter för intresseföretag		
Panter	128	90
Övriga ansvarsförbindelser	2	2
Summa	130	92
Ställda säkerheter för andras del		
Panter	12	-
Summa ansvarsförbindelser	507	760

Aktier och aktieägare

Aktiekapital

Fortum har ett aktieslag. Vid utgången av 2003 fanns sammanlagt 848 832 475 aktier utestående. Det nominella värdet är 3,40 euro per aktie och varje aktie berättigar innehavaren till en röst på bolagstämman. Varje aktie ger rätt till lika stor utdelning.

Enligt gällande bolagsordning kan Fortum Abp:s aktiekapital variera mellan minimum 2 miljarder euro och maximum 8 miljarder euro. Inom dessa gränser kan aktiekapitalet ökas eller minskas utan ändring av bolagsordningen. Fortum Abp:s tillfullo betalda och i handelsregistret införda aktiekapital uppgick den 31 december 2003 till 2 886 030 415 euro.

Fortum Abp:s aktier är anslutna till det kontobaserade system som upprätthålls av Finlands Värdepapperscentral.

AKTIEKAPITALET UTVECKLING 1998-2003

	Antal nya aktier	Antal aktier totalt	Ökning av aktiekapital, euro	Aktiekapital, euro
Fortum bildades 7 feb 1998	500 000	500 000	1 681 879	1 681 879
Nyemission 3 juni 1998	293 104 055	293 604 055	985 931 265	987 613 144
Nyemission 29 juni 1998	397 906 226	691 510 281	1 338 460 462	2 326 073 606
Nyemission 17 dec 1998	91 272 354	782 782 635	307 018 159	2 633 091 765
Personalemission 18 dec 1998	2 000 000	784 782 635	6 727 517	2 639 819 282
Fondemission 17 april 2000	-	784 782 635	28 441 677	2 668 260 959
Nyemission 30 sep 2000	60 825 940	845 608 575	206 808 196	2 875 069 155
Teckningar under 2002				
- nytecknade aktier enligt personales optionslån 1999	148 380	845 756 955	504 492	2 875 573 647
- nytecknade aktier enligt ledningens optionsprogram 1999	3 000	845 759 955	10 200	2 875 583 847
Teckningar under 2003				
- nytecknade aktier enligt personales optionslån 1999	159 520	845 919 475	542 368	2 876 126 215
- nytecknade aktier enligt ledningens optionsprogram 1999	2 913 000	848 832 475	9 904 200	2 886 030 415
Aktiekapital 31 dec 2003		848 832 475		2 886 030 415

Notering och handel med aktier och optioner

Fortum Abp:s aktier är noterade på Helsingfors fondbörs. Den första handelsdagen var den 18 december 1998.

Fortumaktiens börspost var 200 aktier vid utgången av 2003. Den högsta kursnoteringen under 2003 var 8,75 euro per aktie, den lägsta 5,66 och medelvärdet 6,94 euro. Slutkursen på årets sista handelsdag var 8,18 euro.

Sammanlagt omsattes 270,3 miljoner Fortumaktier till ett värde av 1 867 miljoner euro under 2003. Fortums totala börsvärde, beräknat utifrån aktiekursen på årets sista handelsdag, var 6 943 miljoner euro.

Av det optionslån som utfärdades till personalen 1999 har under 2003 totalt 5,4 miljoner teckningsoptioner omsatts till ett värde av 16,6 miljoner euro.

Av det optionsprogram till nyckelpersoner i Fortums ledning som utfärdades 1999 har under 2003 omsatts 10 131 optioner till ett sammanlagt värde av 16,5 miljoner euro.

NYCKELTAL FÖR AKTIEN 1999–2003

		1999	2000	2001	2002	2003
Resultat per aktie	euro	0,41	0,55	0,57	0,79	0,91
Resultat per aktie, efter utspädning	euro	-	0,55	0,57	0,78	0,90
Kassaflöde per aktie	euro	0,67	0,54	1,43	1,60	1,86
Eget kapital per aktie	euro	6,00	6,32	6,49	6,97	7,55
Utdelning per aktie	euro	0,18	0,23	0,26	0,31	0,42 ¹⁾
Utdelningsandel	%	43,4	41,9	45,6	39,3	46,2 ¹⁾
Direktavkastning	%	4,0	5,3	5,5	5,3	5,1 ¹⁾
P/E-tal		10,9	7,9	8,3	7,5	9,0
Aktiens kurs						
Vid periodens utgång	euro	4,50	4,35	4,75	6,25	8,18
Genomsnittskurs	euro	4,76	4,18	4,79	5,87	6,94
Lägst kurs	euro	4,24	3,50	4,05	4,75	5,66
Högst kurs	euro	5,80	4,94	5,70	6,62	8,75
Börsvärde vid periodens utgång	mn euro	3 532	3 456	4 017	5 286	6 943
Aktiens omsättning						
Antal aktier under perioden	1 000	112 398	93 900	134 499	251 216	270 270
Omsättning i relation till antal aktier, justerat genomsnitt	%	14,3	11,9	16,8	29,7	31,9
Antal aktier justerat	1 000	784 783	845 609	845 609	845 776	849 813
Antal aktier exklusive egna innehav	1 000	784 783	794 571	845 609	845 776	849 813
Antal aktier, justerat genomsnitt	1 000	784 783	787 223	798 346	845 642	846 831
Antal aktier efter utspädning, justerat genomsnitt	1 000	-	787 223	798 308	851 482	858 732

1) Styrelsens förslag

Formlerna för uträkning av nyckeltalen finns på sidan 80.

Statens ägande

Den finska staten ägde vid ingången av 2003 60,77 procent av bolagets aktier. Efter aktiekapitalökningen på grund av teckningen av personalens 1999 optionslån och ledningens 1999 optionsprogram, minskade statens andel av såväl aktiekapital som röster till 60,53 procent vid utgången av 2003.

Finlands riksdag har bemyndigat regeringen att ytterligare minska statens ägarandel i Fortum Abp till lägst 50,1 procent av aktiekapital och röster.

Ledningens innehav av aktier och optioner

Ledamöterna i Fortum Abp:s förvaltningsråd innehade den 31 december 2003 6 163 aktier motsvarande 0,0 procent av företagets aktier och röster samt 300 optioner från 1999. Styrelsens ledamöter och verkställande direktören innehade sammanlagt 100 016 aktier motsvarande 0,01 procent av företagets aktier och röster.

Styrelseledamöterna och VD innehade sammanlagt 400 000 optioner från år 2001 och 680 000 optioner från 2002 vilket berättigar till tecknande av sammanlagt 1 080 000 aktier i Fortum Abp på vissa villkor. Om optionerna till fullo utnyttjas och aktier tecknas kommer andelen aktier och röster som innehas av styrelse och VD uppgå till 0,13 procent av aktiekapitalet vid utgången av 2003.

Ytterligare information om ledningens aktieinnehav på sidorna 42 och 44–45.

Optioner och optionsrätter

Fortum har följande incitamentsprogram kopplade till aktien.

LEDNINGENS OPTIONSPROGRAM (1999)

År 1999 fattades beslut om att utfärda sammanlagt 15 000 optioner till nyckelpersoner i koncernens ledning. Optionerna berättigar innehavarna att teckna sammanlagt 15 miljoner aktier i Fortum Abp. I enlighet med villkoren för detta optionsprogram har vissa optioner återlösts till följd av anställningars upphörande före den 1 oktober 2002.

Förutsättningarna och villkoren för detta optionsprogram har uppfyllts och sammanlagt 11 768 optioner var utestående den 1 oktober 2002. Varje option berättigar innehavaren att teckna 1 000 aktier. Optionerna kan utnyttjas under perioden 1 oktober 2002 till 1 oktober 2005. Teckningskursen är 5,61 euro per aktie. Vid utgången av 2003 hade 2 916 000 aktier tecknats och införts i aktieboken. Optionerna berättigar ännu innehavarna att teckna sammanlagt 8 852 000 aktier. Den åt-

följande ökningen av aktiekapitalet kan maximalt uppgå med 30 096 800 euro, vilket motsvarar 1,0 procent av aktiekapitalet vid utgången av 2003. Sammantaget 965 000 aktier hade tecknats, men inte registrerats i aktieboken vid utgången av året. De tecknade aktierna berättigar innehavarna till utdelning för den räkenskapsperiod under vilken de tecknats. Detta optionsprogram omfattar cirka 120 personer.

OPTIONSLÅN TILL PERSONALEN (1999)

År 1999 fattades beslut om att utfärda ett obligationslån med tillhörande teckningsoptioner (optionslån) till ett sammantaget belopp av 25 miljoner mark (ca 4,2 miljoner euro) till Fortums personal. Obligationslånet innefattade sammanlagt 7 500 000 teckningsoptioner som berättigar till teckning av 7 500 000 aktier. Lånets löptid var tre år och den årliga räntan 4 procent. Lånet inklusive ränta betalades i sin helhet tillbaka den 17 maj 2002. I enlighet med lånets villkor hade en del av optionerna återlösts till följd av anställningars upphörande.

Sammanlagt 6 159 300 teckningsoptioner var utestående vid lånets återbetalning den 17 maj 2002. Varje teckningsoption berättigar till teckning av en aktie. Teckning kan ske under perioden 17 maj 2002 till och med 17 maj 2005. Sammantaget 307 900 aktier hade tecknats och registrerats i aktieboken vid utgång av 2003. Optionerna berättigar ännu till teckning av maximalt 5 851 400 aktier. Den åtföljande ökningen av aktiekapitalet kan maximalt uppgå med 19 894 760 euro, vilket motsvarar 0,7 procent av aktiekapitalet vid utgången av 2003. Sammantaget 16 004 aktier hade tecknats, men inte registrerats i aktieboken vid utgången av 2003.

Teckningskursen för dessa aktier var 4,36 euro vid noteringen i maj 2002. Teckningskursen reduceras med den utdelning som Fortum Abp utbetalar varje år. Vid utgången av 2003 var teckningskursen 4,05 euro. De aktier som tecknas berättigar till utdelning för den räkenskapsperiod under vilken de tecknats. Detta program omfattar sammanlagt ca 1 850 personer.

OPTIONSPROGRAM FÖR NYCKELMEDARBETARE (2001)

År 2001 fattades beslut om att utfärda 24 miljoner optioner till nyckelmedarbetare i Fortumkoncernen och ett av Fortum helägt dotterbolag. Av dessa optioner är 8 miljoner betecknade med bokstaven A och kan utnyttjas från 15 oktober 2005 till 1 maj 2007, 8 miljoner är betecknade med bokstaven B och kan utnyttjas från 15 januari 2006 till 1 maj 2007 och 8 miljoner är betecknade med bokstaven C och kan utnyttjas från 15 april 2006 till 1 maj 2007. Förutsättningar för utnyttjade och aktieteckning är dock att aktiekursen för Fortum Abp under kalenderåren 2001 till 2004 har utvecklats minst lika bra som aktieindexet Dow Jones STOXX 600 Utilities Index samt att bolagets vinst per aktie för de fyra räkenskapsåren i följd från och med den 1 januari 2001 är minst 105 procent av det genomsnittliga resultatet under räkenskapsåren 1998–2000, rensat från poster av engångskaraktär.

I mars 2002 annullerades sammanlagt 2 525 000 ej tecknade optioner betecknade med bokstaven A, 212 500 optioner betecknade med bokstaven B och samtliga 8 miljoner optioner betecknade med bokstaven C. Vid utgången av 2003 hade 5 200 000 optioner betecknade med bokstaven A och 7 400 000 optioner betecknade med bokstaven B tilldelats till nyckelmedarbetare. De återstående 275 000 optionerna betecknade med bokstaven A och 387 500 optioner betecknade med bokstaven B tilldelades Fortum Assets Oy, ett helägt dotterbolag till Fortum, för senare tilldelning till nyckelpersoner inom Fortumkoncernen.

Teckningskursen för optioner betecknade med bokstaven A kommer att vara den enligt Fortum Abp:s aktieomsättning vägda medelkursen på Helsingfors fondbörs under perioden 1 april 2001 till och med 31 mars 2005 och för optioner betecknade med bokstaven B den omsättningsvägda medelkursen under perioden 1 oktober 2001 till och med 30 september 2005.

Från teckningskursen för alla aktier som tecknas med stöd av optionerna skall dras av två gånger det procenttal med vilket Fortum Abp:s aktie utvecklas bättre än index enligt Dow Jones STOXX 600 Utilities Index under den tidsperiod som teckningskursen fastställs för respektive serie av optioner.

Teckningskursen skall dock lägst vara 4,47 euro per aktie. Från teckningskursen avdras den aktieutdelning som utbetalas av Fortum Abp efter det att referensperioden för bestämning av teckningskursen inletts men före aktieteckningen.

På basis av detta optionsprogram kan sammanlagt 13 262 500 aktier tecknas vilket motsvarar en ökning av aktiekapitalet med 45 092 500 euro, vilket motsvarar 1,6 procent av aktiekapitalet vid utgången av 2003.

De aktier som tecknas till följd därav berättigar innehavarna till utdelning för det räkenskapsår under vilket de tecknas. Programmet omfattar ca 350 personer.

OPTIONSPROGRAM FÖR NYCKELMEDARBETARE (2002)

I mars 2002 fattades beslut om att utfärda högst 25 miljoner optioner till nyckelmedarbetare i Fortumkoncernen och ett av Fortum helägt dotterbolag.

Av det totala antalet optioner är 12,5 miljoner betecknade med bokstaven A och kan utnyttjas under perioden 1 oktober 2004 till och med 1 maj 2007 och 12,5 miljoner betecknade med bokstaven B och kan utnyttjas från den 1 oktober 2006 till och med 1 maj 2009. Vid utgången av 2003 hade sammanlagt 11 146 000 optioner betecknade med bokstaven A och 10 445 000 optioner betecknade med bokstaven B tilldelats till nyckelmedarbetare i Fortumkoncernen. De återstående 1 354 000 optionerna betecknade med bokstaven A och 2 055 000 optioner betecknade med bokstaven B tilldelades

Fortum Assets Oy, ett helägt dotterbolag till Fortum, för senare tilldelning till nyckelpersoner inom Fortumkoncernen.

Sammanlagt 25 miljoner aktier kan tecknas med stöd av optionerna och aktiekapitalet kan därmed öka med högst 85 miljoner euro, vilket motsvarar 2,9 procent av aktiekapital vid utgången av 2003. Teckningskursen för aktier som tecknas med stöd av optioner betecknade A skall vara 5,73 euro (den omsättningsmässigt vägda medelkursen för Fortumaktien på Helsingfors fondbörs under perioden 1 januari 2002 till och med 31 mars 2002) och för optioner betecknade B 6,19 euro (den omsättningsmässigt vägda medelkursen för Fortumaktien på Helsingfors fondbörs under perioden 1 januari 2003 till och med den 31 mars 2003). Från teckningskursen avdras den aktieutdelning som utbetalas av Fortum Abp efter det att referensperioden för bestämning av teckningskursen inletts men före aktieteckningen.

De aktier som tecknas med stöd av detta optionsprogram berättigar innehavarna till utdelning för det räkenskapsår under vilket aktierna tecknas. Vid utgången av 2003 omfattade detta program ca 350 personer.

BONUSSYSTEM FÖR NYCKELPERSONAL (2003)

2003 lanserade Fortum ett nytt aktiebaserat långsiktigt incentivprogram för koncernens nyckelpersonal. Den potentiella utbetalningen kommer att baseras på koncernens resultat, affärsenheternas och den enskilda chefens prestationer, samt på hur Fortums aktier värderas. Cirka 190 chefer berörs inledningsvis av det nya arrangemanget.

Fortum räknar med att 0,1 till 0,3 procent av de utestående Fortumaktierna, dvs. 1 000 000 till 2 500 000 aktier kommer att fördelas enligt varje enskild plan från och med 2008. Aktierna kommer att köpas på marknaden och därför blir det inte någon utspädningsseffekt. Arrangemanget är tänkt att ersätta andra eventuella långsiktiga incentivprogram för den högsta ledningen.

ANDRA KONVERTIBLA OBLIGATIONSÅN, OBLIGATIONER MED TECKNINGSOPTIONER OCH OUTNYTTJADE BEMYNDIGANDEN

Fortum Abp har inte utfärdat några andra konvertibla obligationslån eller obligationer med teckningsoptioner som berättigar innehavarna till teckning av aktier i bolaget. Fortum Abp:s styrelse har inga outnyttjade bemyndiganden av bolagsstämman att emittera konvertibla obligationslån eller obligationslån med teckningsoptioner, höja bolagets aktiekapital eller återköpa bolagets egna aktier.

AKTIEÄGARE PER DEN 31 DECEMBER 2003

Aktieägare	Antal aktier	Andel %
Finska staten	513 832 988	60,53
Folkpensionsanstalten	12 203 696	1,44
Ömsesidiga pensionförsäkringsbolaget Ilmarinen	9 508 931	1,12
Kurikka stad	6 203 500	0,73
Fortums pensionstiftelse	5 034 952	0,59
Statens pensionstiftelse	4 450 000	0,52
Ömsesidiga arbetspensionsförsäkringsbolaget Varma	4 200 000	0,49
Ömsesidiga pensionsförsäkringsbolaget Etera	3 080 833	0,36
Ömsesidiga livförsäkringsbolaget Suomi	2 965 000	0,35
Ömsesidiga försäkringsbolaget Pensions-Fennia	2 578 067	0,30
Förvaltarregistrerade aktier	188 057 828	22,10
Övriga aktieägare tillsammans	105 468 314	11,39
Totalt antal aktier	848 832 475	100,00

FÖRDELNINGEN AV AKTIEINNEHAVEN PER DEN 31 DECEMBER 2003

Enligt antalet aktier					Enligt kategori av aktieägare		
Antal aktier	Antal aktieägare	% av aktieinnehav	Antal aktier	% av aktiekapitalet		% av aktiekapitalet	
1-100	2 974	5,88	194 208	0,02	Finska aktieägare		
101-500	21 149	41,82	5 573 035	0,66	Företag	1,2	
501-1 000	14 639	28,95	9 585 939	1,13	Finansiella institutioner och försäkringsbolag	2,9	
1 001-10 000	11 188	22,12	27 650 309	3,26	Finska staten och offentliga samfund	67,3	
10 001-100 000	513	1,13	13 891 534	1,64	locke vinstdrivande organisationer	1,1	
100 001-1 000 000	87	0,17	28 317 347	3,34	Hushåll	5,3	
1 000 001-10 000 000	18	0,04	56 545 392	6,66	Utländska aktieägare	22,2	
över 10 000 000	4	0,01	706 991 415	83,29	Totalt	100,0	
Totalt	50 572	100,00	848 749 179	99,99			
Innehav, oregistrerade eller under registrering, per den 31 december 2003					83 296	0,01	
Totalt					848 832 475	100,00	
Varav förvaltarregistrerade innehav					188 057 828	22,15	

Förslag till vinstdisposition

Koncernens fria egna kapital per den 31 december 2003 uppgick till 3 479 miljoner euro. Moderbolagets disponibla vinstmedel uppgick till 1 380 889 227,73 euro per den 31 december 2002.

Styrelsen föreslår att Fortum Abp till aktieägarna delar ut 0,42 euro per aktie, vilket totalt uppgår till 357 miljoner euro. Återstoden av de disponibla vinstmedlen balanseras i ny räkning.

Esbo den 4 februari 2004

Peter Fagnäs

Heikki Pentti

Birgitta Kantola

Lasse Kurkilahti

Antti Lagerroos

Erkki Virtanen

Mikael Lilius
Verkställande direktör

Revisionsberättelse

till Fortum Abp:s aktieägare

Vi har granskat Fortum Abp:s bokföring, bokslut och förvaltning för räkenskapsperioden 1.1–31.12.2003. Bokslutet, som avgetts av styrelsen och verkställande direktören omfattar verksamhetsberättelsen, samt koncernens och moderbolagets resultaträkning, balansräkning jämte noter till bokslutet. Efter utförd granskning avger vi vårt utlåtande om bokslutet och förvaltningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed. Bokföringen, de tillämpade redovisningsprinciperna och innehållet i bokslutet ävensom bokslutspresentationen har härvid granskats i tillräcklig omfattning för att få bekräftat att bokslutet inte innehåller väsentliga fel eller brister. Vid granskningen av förvaltningen har vi utrett huruvida förvaltningsrådet, styrelsen och verkställande direktören handhaft förvaltningen av bolagets angelägenheter i enlighet med stadgandena i aktiebolagslagen.

Enligt vår mening är bokslutet uppgjort enligt bokföringslagen och övriga stadganden och bestämmelser om hur bokslut skall uppgöras. Bokslutet ger på sätt som avses i bokföringslagen riktiga och tillräckliga uppgifter om resultatet av bolagets koncernens och moderbolagets verksamhet och bolagets ekonomiska ställning. Bokslutet inklusive koncernbokslut kan fastställas och medlemmarna i moderbolagets förvaltningsråd och styrelse samt verkställande direktör kan beviljas ansvarsfrihet för den av oss granskade räkenskapsperioden.

Styrelsens förslag till disposition av utdelningsbara medel beaktar stadgandena i aktiebolagslagen.

Esbo den 4 februari 2004

PricewaterhouseCoopers Oy
CGR-samfund

Pekka Kaasalainen
CGR

Förvaltningsrådets utlåtande

Förvaltningsrådet har granskat Fortm Abp:s resultaträkning, balansräkning, noter till bokslutet, koncernbokslut samt styrelsens verksamhetsberättelse och förslag till vinstdisposition samt den revisionsberättelse som avgivits av företagens revisorer. Förvaltningsrådet har inga anmärkningar gentemot dessa handlingar. Förvaltningsrådet rekommenderar att resultaträkningen, balansräkningen och koncernbokslutet fastställs och att vinstmedlen disponeras i enlighet med styrelsens förslag.

Förvaltningsrådet noterar med tillfredsställelse att dess beslut och anvisningar har beaktats och att rådet fått all behövlig information av företagens styrelse och ledning.

Esbo den 10 februari 2004

Ben Zyskowicz, vice ordförande

Satu Hassi

Klaus Hellberg

Rakel Hiltunen

Harri Holkeri

Jorma Huuhtanen

Mikko Immonen

Kimmo Kalela

Kalevi Lamminen

Juha Mikkilä

Planering
Fotografier
Tryckeri
Papper

Evia Helsinki Oy
Oskari Hellman, Rami Salle och Getty Images
Libris Oy
Omslag Novatech Satin 250 g/m²
Inlaga Novatech Satin 135 g/m²

2003 Årsredovisning 2003 **Årsredovisning 2003** Årsredovisning 2003 Årsredovisning 2003 Årsredovisning 2003 Årsredovisning 2003 Årsredovisning 2003 Årsredovisning 2003 Årsredovisning 2003

Fortum Abp
Kägeludden, Esbo
PB 1
FI-00048 FORTUM, Finland
telefon +358 10 4511
fax +358 10 45 24447
www.fortum.se

Hemort Esbo, FO-nummer 1463611-4